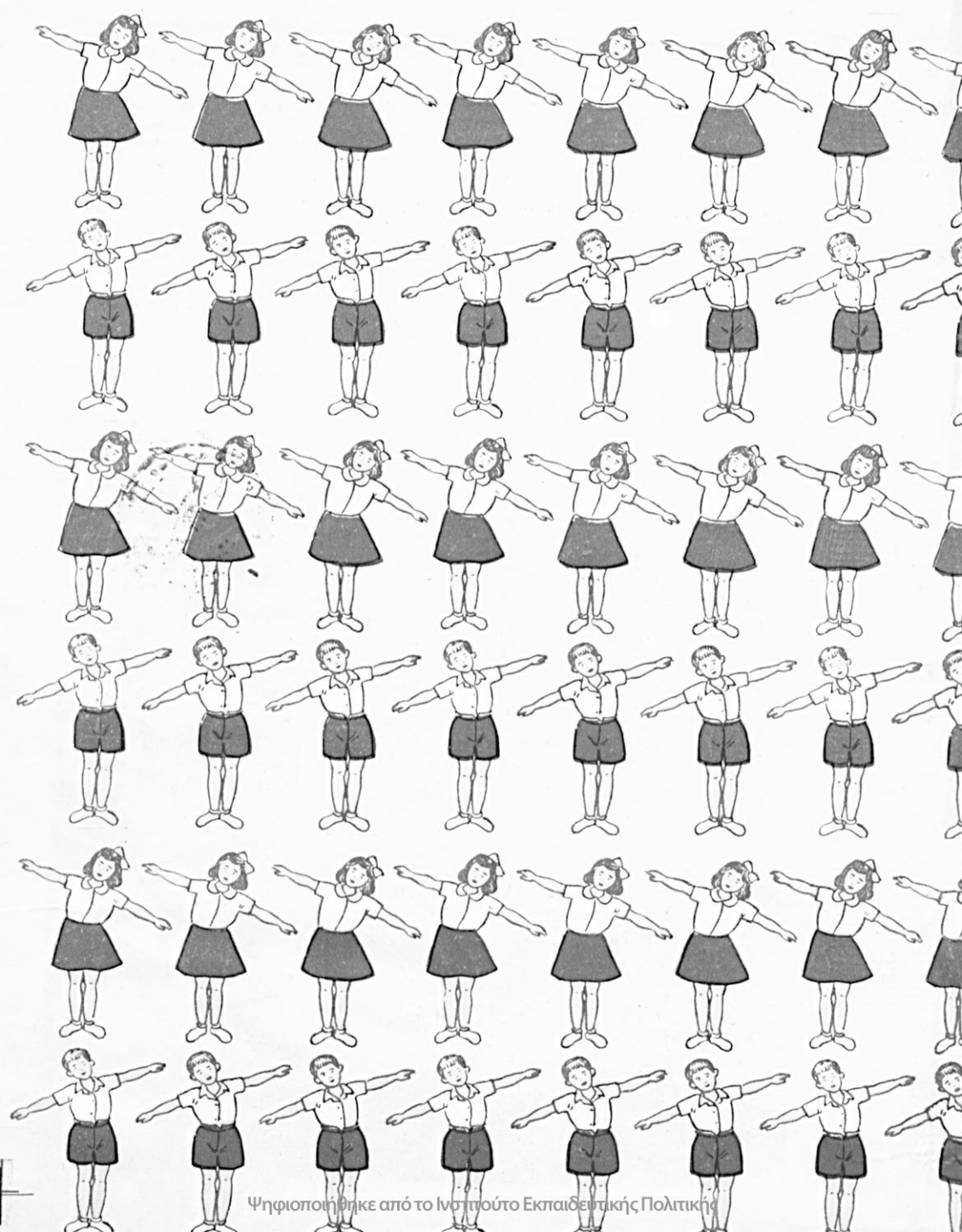
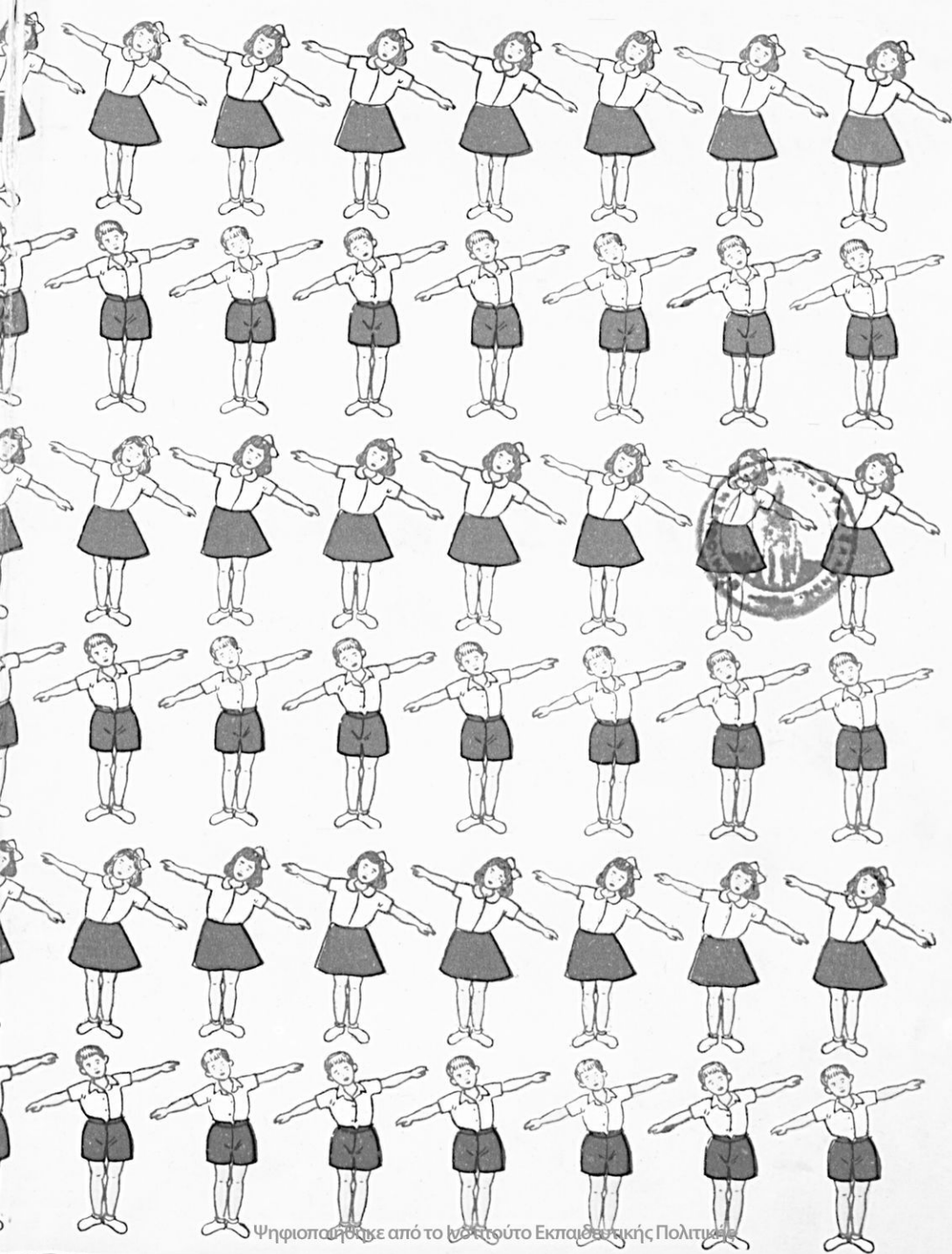

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

9

69

ΠΔΒ

Οίσιον (B. F.)

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β/Δ = 4

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

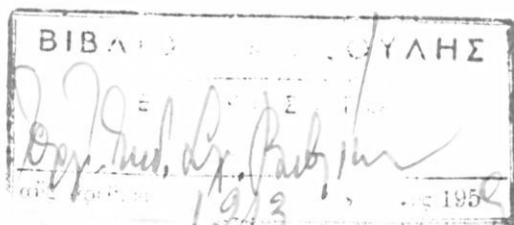
Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

9 69 72B
Προνομία (B. Γ.)
ΒΑΣΙΛ. Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1959

002
wnε
ΣΤ2Α
10

1. Γιατί προσεύχομαι.

“Αν ἤμουν φτερωτό πουλί,
μέ τή λαλιά τήν πιό καλή
τὸ Σύμπαν θὰ ξυπνοῦσα.

“Αν ἤμουνα μιὰ λουλουδιά,
τήν πιό γλυκειά μου μυρωδιά
στὸ Σύμπαν θὰ σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχὴ καὶ λογικό
κι ἔχω καρδιά μέ πίστι.
Γι’ αὐτὸ πλαγιάζω ἢ ξυπνῶ,
προσεύχομαι καὶ ἀνυμνῶ
τοῦ Σύνπαντος τὸν Κτίστη.

Γεώργιος Βιζυηνός

2. ΜΕ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ.

Εἶναι πρωΐ. Ὁ Θανασάκης κοι-
μᾶται ἀκόμα. Ἡ μητερούλα τὸν
σκουντᾷ ἀπαλά.

—Ξύπνα, τοῦ λέγει, παιδάκι μου.
Σήμερα τὸ σχολεῖο ἀνοίγει. Πρέ-

πει νὰ ἐτοιμασθῆς, γιὰ νὰ πᾶμε.

Ὁ Θανασάκης ἐξυπνᾷ. Βλέπει τὴν μητερούλα του καὶ χαμογελᾷ. Ἐπειτα σηκώνεται καὶ ἐτοιμάζεται.

Σὲ λίγο εὐρίσκεται ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα. Κάνει τὴν προσευχή του:

— Παναγία μου. Βοήθησέ με νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Φώτισε τὸν νοῦ μου νὰ μάθω γράμματα. Χάρισέ μου ὑγεία. Φύλαξε γερούς τοὺς γονεῖς μου καὶ ὅλον τὸν κόσμο.

Προτοῦ ξεκινήσουν, ἡ μητέρα τὸν προσέχει καλά. Τὸν παρατηρεῖ ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω.

Βλέπει τὰ μαλλάκια του τὰ κτενισμένα. Τὸ πρόσωπό του νὰ λάμπη κατακάθαρο. Τί ὁμορφος ποὺ εἶναι τώρα ὁ Θανασάκης της! Τώρα ποὺ θὰ πηγαίνη στὸ σχολεῖο!

Στό δρόμο ἀνταμώνουν καί ἄλλα παιδιά. "Ολα εἶναι χαρούμενα. Ἡ μητέρα καμαρώνει, πού ὁ γυιός της εἶναι στή δευτέρα τάξι.
—Πότε κιόλας ἐμεγάλωσε; Λέγει μόνη της!

"Οταν ἔφθασαν στό σχολεῖο, ἐζήτησαν τόν δάσκαλο. Ἐκεῖνος ἐβγῆκε καί ἐφώνασε:

—Ὅριστε μέσα, κυρία Ἀμαλία. Ἐφέρατε τόν Θανασάκη σας; Πέ-
ρυσι ἔμεινα πολὺ εὐχαριστημένος. Κι ἐφέτος ἐλπίζω νὰ εἶναι καλὸς μαθητής. Στὶς διακοπές τόν ἔβλεπα. Δὲν ἔκανε ἀταξίες. Ἦταν φρόνιμος.

"Οταν ὁ δάσκαλος τόν ἔγραψε, ὁ Θανασάκης ἔσκυψε καί τοῦ ἐφίλησε τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος ἐχάρηκε πολὺ, πού ξαναεῖδε πάλι τόν καλὸ τὸ μαθητή, τόν Θανασάκη.

3. Κάτι πού ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, τὴν ὥρα πού τὰ παιδιὰ θὰ ἔμπαιναν στὴν αἴθουσα, ἓνα ἀπ' αὐτά, ὁ Χαρίλαος, ἔκαμε κάτι, πού δὲν ἦταν σωστό.

Εἶχε ξεχάσει, φαίνεται, πὼς ἔπρεπε νὰ μπαίνει μὲ τάξι καὶ ἡσυχία. Καὶ ἐστρύμωσε δυὸ μικροὺς, τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν Νίκο, στὸν τοῖχο. Τοὺς ἔκαμε νὰ πονέσουν.

Στὸ δάσκαλο ἔκαμε κακὴ ἐντύπωση αὐτό, πού ἔγινε. Ἐπεριποιήθηκε τοὺς μικροὺς κι ἔκαμε παρατηρήσεις σ' αὐτόν, πού ἔφταιξε.

— Δὲν τὸ ἐπερίμενα ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ ἐσένα, Χαρίλαε. Μεγάλος μαθητὴς ἐσύ, νὰ εἶσαι τόσο ἀπρόσεκτος! Νὰ μὴ ξέρης πὼς βγαίνουν καὶ πὼς μπαίνουν στὴν αἴθουσα! Τί νὰ τὰ κάνουμε, παιδί

μου, τὰ γράμματα, ὅταν λείπη ἡ καλή συμπεριφορά;

Τὶς παρατηρήσεις αὐτὲς τὶς ἐπρόσεξαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί. Καί, σὰν παιδιὰ φιλότιμα, ἐσκέφθησαν νὰ μὴ ξανασυμβῇ αὐτό.

Ἕνας μεγάλος μαθητής, ὁ Παναγιώτης, εἶπε:

— Παιδιά! Στὰ διαλείμματα ν' ἀφήνωμε τοὺς μικροὺς νὰ περνοῦν πρῶτοι καὶ ν' ἀκολουθοῦμε οἱ μεγάλοι. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ τοὺς σπρώχνωμε καὶ νὰ τοὺς κάνωμε νὰ πονοῦν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πάλι ἓνας κύριος ἔφερεν ἓναν μικρόν, τὸν Δημητράκη, κρατῶντάς τον ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ δάσκαλος μὲ τ' ἄλλα παιδιὰ τὴν ὥρα ἐκείνη ἦταν στὴν αἴθουσα.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ποὺ σᾶς διακόπτω, εἶπεν ὁ κύριος. Ἄλλ' ἐνόμισα,

πώς ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσω ἐδῶ αὐ-
τὸν τὸν μαθητὴ σας. "Επαιζε μὲ
τοὺς βώλους στὴ μέση τοῦ δρό-
μου. Καί, καθὼς ἐπήγαινε μὲ καλ-
πασμὸ ἓνα ἄλογο, παρ' ὀλίγο θὰ
τὸν ἐπατοῦσε.

Ὁ δάσκαλος εὐχαρίστησε τὸν
κύριο, ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ
περιμαζέψῃ τὸν μικρόν. "Εδωκε
μερικές συμβουλές στὸ παιδάκι
καὶ τὸ ἔβαλε νὰ καθήσῃ στὴ θέσι
του.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἔκαμε καὶ
στὰ μεγάλα παιδιὰ καὶ στὸ δά-
σκαλο ἐντύπωσι.

4. Φροντίδες για τούς μικρούς.

“Όταν ἐκτύπησε διάλειμμα, ὁ δάσκαλος ἐκάλεσε τὰ παιδιὰ καὶ μαζί μὲ αὐτὰ καὶ τὸν Δημητράκη.

—“Ελα ἐδῶ, παιδάκι μου! ”Ετσι κάνουν, ὅταν ξεκινοῦν γιὰ τὸ σχολεῖο; Παίζουν ποτὲ στὴ μέση τοῦ δρόμου μὲ τούς βώλους;

—Δὲν ἔκαμα καλά, εἶπεν ὁ Δημητράκης φοβισμένα.

—Βέβαια δὲν ἔκαμες καλά. Λίγο ἔλειψε νὰ σὲ πατήσῃ τὸ ἄλογο. “Αν δὲν εὕρισκόταν ἐκεῖνος ὁ καλὸς κύριος, θὰ μποροῦσες νὰ πάθῃς κακό.

‘Ο καημένος ὁ Δημητράκης ἐκοίταζε μὲ τὰ μεγάλα γαλανὰ μάτια του τὸν δάσκαλο, ἐκοίταζε καὶ τὰ παιδιὰ. Τώρα φαίνεται, πὼς ἐσκεπτόταν τὸν κίνδυνο. ‘Η Μαίρη, ἓνα ἔξυπνο κοριτσάκι, εἶπε:

—Καὶ ἄλλα παιδιά, κύριε, κάθονται στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ παίζουν. Καὶ αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πατήση κανένα ἄλογο. Ἐγώ, ὅταν ξεκινῶ γιὰ τὸ σχολεῖο, ἔρχομαι ἴσια. Δὲν στέκομαι πουθενά, οὔτε στὰ μαγαζιά οὔτε στὴν ἀγορά.

—Καλὰ κάνεις, Μαίρη, τῆς εἶπεν ὁ δάσκαλος. Στοὺς δρόμους, ποὺ περνᾷ κόσμος καὶ αὐτοκίνητα, χρειάζεται προσοχή. Γίνονται πολλὰ δυστυχήματα στοὺς ἀνθρώπους, ποὺ δὲν προσέχουν.

Ἔνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα παιδιά εἶπε:

—Δὲν εἶναι καλὰ, κύριε, ὅταν βλέπουμε μικρούς, νὰ τοὺς παίρνουμε στὸ σχολεῖο μαζί μας;

—Εἶναι πολὺ καλὸ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ κάνετε. Τὰ μικρὰ παιδιά ξεχνιοῦνται στὸ δρόμο. Ἐσεῖς, ποὺ εἰσθε μεγαλύτεροι, νὰ τοὺς ἔχετε

σάν αδελφάκια. Είδατε πόση ἀγάπη ἔδειξεν ὁ ξένος κύριος, πού μᾶς ἔφερεν ἐδῶ τὸν Δημητράκη, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Τί χαρὰ πού δοκιμάζει σήμερα ὁ Θανασάκης! Μαζί μὲ τὸν πατέρα πηγαίνει στὸ βιβλιοπωλεῖο.

Σωστὸ πανηγύρι ἔχουν ἐκεῖ τὰ παιδάκια. "Αλλά ἀγοράζουν κασσετίνες, ἄλλα τετράδια. Μερικὰ ἔχουν στὸ χέρι κονδυλοφόρους.

Τί πλοῦτος ἀπὸ βιβλία! Τί σάκ-

κες! Τί εἰκόνες! Τί μελανοδοχεῖα!
Πόσα ἄλλα ὠραῖα πράγματα!

Ὁ Θανασάκης κοιτάζει τῖς σάκ-
κες καὶ τῖς θαυμάζει. Ἡ περυσινή,
ποῦ εἶχεν, ἐχάλασε.

— Διάλεξε ὅποια θέλεις, παιδί μου,
τοῦ λέγει ὁ πατέρας.

Ναί. Ἄλλ' αὐτὲς εἶναι τόσες
πολλές. Τί εἶδους νὰ διαλέξῃ;
'Απὸ δέρμα; 'Απὸ ὕφασμα; 'Απὸ
μουσαμᾶ; 'Απὸ τί;

— Νὰ ἀγοράσετε μιὰ ἀπὸ δέρμα,
τοὺς ἐσύστησεν ὁ βιβλιοπώλης. Μιὰ
φορὰ θὰ δώσετε τὰ χρήματα, πρέ-
πει νὰ πιάσουν τόπο. Νὰ σᾶς δώ-
σω μάλιστα μιὰ, ποῦ νὰ κλειδώνῃ.

Καὶ πραγματικὰ τοὺς ἔδωκε
μιὰ, ποῦ ἐκλείδωνε. Ἦρεσε καὶ
στὸν πατέρα καὶ στὸ παιδί. Ὑστε-
ρα ἀγόρασαν ἓνα καλοντυμένο
βιβλίο. Ἀγόρασαν καὶ μολύβια
καὶ τετράδια.

—Θέλω καὶ μιὰ κασσετῖνα καινούργια, πατέρα, ἐζήτησεν ὁ Θανασάκης.

—Κασσετῖνα ἔχεις, παιδί μου, τὴν περυσινή. Ἄς κάμωμε κάποια οἰκονομία. Δὲν ἔχομε καὶ πολλὰ χρήματα.

Τώρα ὁ Θανασάκης ἔγινε σωστός μαθητής. Τίποτε δὲν τοῦ λείπει. Σάκκα, βιβλίο, τετράδια, μολύβια. Ἀργότερα θ' ἀγοράσῃ πέννες, μελάνη, κονδυλοφόρο καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειασθῇ.

᾽Ω! μὲ τί ὄρεξι γυρίζει στοῦ σπῖτι! Πετᾷ ἀπὸ χαρά. Ἡ μητέρα καὶ ἡ θεία του τὸν καμαρώνουν. Τὸν δέχονται μὲ χίλιες δυὸ εὐχές. Ὁ Θανασάκης χαϊδεύει τὴ σάκκα του καὶ τὸ βιβλίο. Κοιτάζει ὅλες τὶς εἰκόνες καὶ χαμογελᾷ. Εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὰ πράγματα, πού τοῦ ἀγόρασεν ὁ πατέρας.

6. Τί μ' ἀρέσει.

Μ' ἀρέσουν τὰ στολίδια,
σάν εἶναι γιορτινά.
Μ' ἀρέσουν τὰ παιγνίδια,
σάν δὲν ἔχω δουλειά.

Μὰ βέβαια ἀπ' τὰ δύο
μ' ἀρέσει πιό πολὺ
τὸ ὁμορφο βιβλίο,
ποὺ τέρπει κι ὠφελεῖ.

Γιατὶ τὸ ξέρουν τόσοι,
πὼς τὸ καλὸ παιδί
στολίδι ἔχει τὴ γνῶσι
καὶ τέρψι τὴ σπουδῇ.

Γεώργιος Βιζυηνός

7. Τὸ καινούργιο βιβλίο.

Τί μεγάλη χαρά, πού ἔχουν τὰ παιδιά σήμερα! Ἀγόρασαν ὅλα καινούργιο βιβλίο. Τὸ κοιτάζουν καὶ δὲν τὸ χορταίνουν. Τί ὠραῖο ἐξώφυλλο! Τί ζωγραφιές! Τί καθαρά γράμματα!

—Ἀλήθεια, παιδιά! Ποιὸς τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο; εἶπεν ὁ Ζαφείρης.

—Ὁ βιβλιοπώλης, λέγει ἡ Μαρίτσα. Ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ ἀγοράζουμε; Ἐ! αὐτὸς τὸ φτειάνει.

Ἄλλο πάλι παιδί ἔλεγε, πὼς τὸ φτειάνει ὁ βιβλιοδέτης.

Τὴν συζήτησι τὴν ἄκουσε καὶ ὁ δάσκαλος καὶ τοὺς εἶπε:

—Οὔτε ὁ βιβλιοπώλης, παιδιά μου, τὸ φτειάνει τὸ βιβλίο οὔτε ὁ βιβλιοδέτης. Γιὰ νὰ γίνῃ ἐργάζονται πολλοί. Καὶ πρῶτα-πρῶτα αὐτός, πού τὸ γράφει. Τὸ ὄνομά του

τὸ βλέπετε στὸ ἐξώφυλλο. Γιὰ νὰ τὸ γράψῃ χρειάζεται καιρό. Ὑπάρχουν βιβλία, πού, γιὰ νὰ γραφοῦν, χρειάζονται χρόνια.

— Χρόνια! εἶπαν μερικὰ παιδιὰ μὲ ἀπορία.

— Βέβαια, ἐτόνισεν ὁ δάσκαλος. Ὕστερα ἔρχεται ὁ ζωγράφος, πὺ κάνει τὶς εἰκόνες. Καὶ αὐτὸς κοπιάζει πολὺ. Ἐπειτα οἱ τυπογράφοι καὶ τόσοι ἄλλοι.

— Ὡστε τόσοι ἐργάζονται γιὰ τὸ βιβλίο; εἶπεν ἡ Φωτούλα.

— Μάλιστα. Καὶ σ' ὅλους αὐτοὺς χρωστοῦμε χάρι. Ἄν δὲν ἐκοπίαζαν αὐτοί, ἐμεῖς βιβλία δὲν θὰ εἴχαμε. Τὸ βιβλίο μᾶς μαθαίνει τόσα χρήσιμα πράγματα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ προσέχωμε. Νὰ μὴ τὸ μουντζουρώνωμε. Ὅταν τὸ πιάνετε, νὰ εἴσθε καὶ σεῖς καθαροί. Ἡ σάκκα σας, τὰ ροῦχα, τὰ χέρια

σας νὰ εἶναι κατακάθαρα. Μὲ χέρια ἀκάθαρτα πῶς θὰ ἔχετε καθαρό τὸ βιβλίο;

8. Χαρές καὶ γέλια.

Τὸ σχολεῖο ὁλοένα γεμίζει ἀπὸ παιδιά. Χαρές καὶ γέλια τώρα στὸ προαύλιο. Νὰ καὶ ἡ Κατῖνα, ἡ Φανή, ὁ Νῖκος, ὁ Κωστάκης. "Ὅλα τὰ καλὰ παιδιά. Ἡ γειτονιὰ τὰ καμαρώνει. Τὰ ἔχει σὰν δικά της παι-

διά. Ἡ Νίνα φορεῖ τὸ ὠραῖο φορεματάκι της. Ἡ Κούλα ἦλθε μὲ ἄσπρη κορδελλίτσα στὰ μαλλιά. Ὁ Θανασάκης καμαρώνει τὴν καινούργια σάκκα του.

—Μοῦ τὴν ἀγόρασε ὁ πατέρας. Εἶναι ὅλη ἀπὸ δέρμα. Ἔχει καὶ κλειδί, ποὺ κλειδώνει καὶ ξεκλειδώνει, λέγει καὶ ξαναλέγει ὁ Θανασάκης.

Σὲ λίγο κτυπᾷ τὸ καμπανάκι. Τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν αἴθουσα. Γίνεται ἡ προσευχή. Ὁ καλὸς Θεὸς τὰ εὐλογεῖ. Ὁ δάσκαλος χαίρεται, ποὺ τὰ βλέπει μαζεμμένα.

—Καλῶς ἦλθατε, τοὺς λέγει, ἀγαπητά μου παιδιὰ. Δυόμισυ μῆνες ἔχομε νὰ ἰδωθοῦμε. Τώρα πάλι ξαναγυρίζομε ἐδῶ.

—Ὅπως, κύριε, γυρίζουν στὴ φωλιά τους τὰ χελιδόνια, λέγει ἡ Μαρίτσα.

—Ναί, παιδί μου. Έγυρίσαμε κι
ἐμεῖς στή φωλιά μας, ὅπως τὰ χε-
λιδόνια.

Μαζί μέ τόν δάσκαλο, πού ἐχά-
ρηκε, γιατί ἦλθαν στό σχολεῖο τὰ
παιδιά, ἐχάρηκε κι ἕνας ἄλλος.
Ξέρετε ποιός; Ὁ μπάρμπα-Φλῶ-
ρος, πού πωλεῖ ζεστά ξεροψημέ-
να κουλούρια. Ἄμα εἶδε, πῶς ἄ-
νοιξε τό σχολεῖο, εἶπε χαρούμε-
νος στή γυναῖκά του:

—Ἦλθαν, Μυρτούλα, πάλι τὰ
παιδιά μας. Ἀπό αὔριο θ' ἀρχίσω-
με δουλειά. Ἐσὺ θὰ ζυμώνης κι
ἐγὼ θὰ πωλῶ. Ἄς εἶναι δοξασμέ-
νος ὁ ἅγιος Θεός, πού δέν μᾶς ἀ-
φήνει νά πεινάσωμε.

9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε μὲ τὰ παιδιὰ γιὰ τὸ σχολεῖο.

—“Ὅλα ἐδῶ, παιδιὰ μου, τοὺς εἶπε, λαμποκοποῦν. Ἡ αἴθουσά μας εἶναι κάτασπρη. Τὸ πάτωμα, τὸ προαύλιο κατακάθαρα. “Ὅ,τι εἶχε καὶ δὲν εἶχε τὸ σχολεῖο, τὰ ἐφόρεσε, γιὰ νὰ μᾶς δεχθῇ. Τί καλὰ νὰ μπορούσαμε νὰ τὸ διατηρήσωμε πάντα ἔτσι καθαρὸ! Νὰ τὸ βλέπουμε πάντα ἔτσι νὰ λάμπη!

—Ἐγώ, κύριε, θὰ καθαρίζω καλὰ τὰ πόδια μου, ὅταν μπαίνω, εἶπεν ἡ Δαφνούλα. Δὲν θὰ λερώνω τὸ πάτωμα καὶ τὰ θρανία.

—Κι ἐγὼ δὲν θὰ μουτζουρώνω μὲ μελάνη τὸν τοῖχο, εἶπεν ἄλλο παιδί.

—Ἐγὼ δὲν θὰ πετῶ κάτω χαρτάκια, ἐπρόσθεσεν ἄλλο.

Κάθε παιδί ἔδωκε καὶ μιὰ ὑπό-
σχεσι.

—Εὖγε, παιδιά μου, τοὺς λέγει ὁ
δάσκαλος. Ἄν κάνωμε ἔτσι ὅλοι,
τότε τὸ σχολεῖό μας θὰ τὸ φυλά-
ξωμε καθαρό. Εἴμεθα ὅλοι σ' αὐ-
τὸ σύμφωνοι; Τί λέτε;

—Εἴμεθα, κύριε, εἴμεθα, ἐφώνα-
ξαν τὰ παιδιά.

—Ἀφοῦ εἴμεθα, τότε ἐλᾶτε νὰ
σᾶς δείξω κάτι.

10. Ζημιές στὸ σχολεῖο.

Ἐπῆγαν στὸν ἀνατολικὸ τοῖχο.
Ἀλλὰ τί νὰ ἴδοῦν; Αὐτός σέ ἄρ-
κετὸ μέρος εἶναι μαυρισμένος.

—Ποιὸς τὸν ἐμαύρισε, κύριε; ρω-
τᾷ ὁ Πάνος.

—Εἶναι κτυπήματα ἀπὸ τόπι, εἶ-
πεν ὁ δάσκαλος. Κάποιο παιδί θὰ
ἔπαιζε καὶ τὸν ἐμαύρισε. Νά! φαί-

νονται τὰ κτυπήματα μὲ τὸ τόπι.
Ἄκόμα δὲν τὸν ἐκαθαρίσαμε, τὸν
ἐμαυρίσαμε. Λέτε νὰ εἶναι μαθη-
τὴς αὐτός, ποὺ τὸ ἔκαμε; Τί γνώ-
μη ἔχετε;

—Ἴσως νὰ εἶναι, κύριε, κανένα
ξένο παιδί, εἶπαν μερικά.

—Μακάρι, ἐσυμπλήρωσεν ὁ δά-
σκαλος. Πολὺ θὰ ἤθελα νὰ μὴν
εἶναι κανένας ἀπὸ σᾶς. Ἀλλὰ καὶ
πιὸ κάτω μᾶς ἔκαμαν ζημιὰ. Μᾶς
ἔξυσαν τὸν τοῖχο, μᾶς τὸν ἔγδα-
ραν. Κάποιος, φαίνεται, ἐβάλθηκε
νὰ σκαρφαλώσῃ στὸ παράθυρο
καὶ τὸν ἔξυσε. Τί θὰ γίνη, ἂν πᾶμε
ἔτσι;

Ὁ δάσκαλος τώρα σιωπᾷ. Κοι-
τάζει τίς ζημιές καὶ κουνᾷ τὸ κε-
φάλι του. Μὰ καὶ τὰ παιδάκια εἶ-
ναι στενοχωρημένα. Λυποῦνται
καὶ αὐτά.

—Νὰ εἶναι τάχα ἓνας, ποὺ ἔκαμε

αὐτὰ ἢ πολλοί; λέγουν τὰ παιδιὰ μεταξὺ τους.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἔβαλεν ὁ δάσκαλος καὶ ἔφτειασαν πάλι τὸν τοῖχο. Τὰ παιδιὰ δίνουν τὸν λόγο τους, πῶς δὲν θὰ ξαναγίνουν ζημιές.

11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχή.

—Πωπώ! ὁ Μανωλάκης πόσο ἐμαύρισεν ἀπὸ τὸν ἥλιο! λέγει γελῶντας ὁ δάσκαλος. Καλέ, ἐσύ ἔγινες σὰν ἀραπάκι! Ποῦ ἐπέρασες, Μανωλάκη, τὶς διακοπές; Πῶς ἐμαύρισες τόσο;

—Ἐπήγαμε, κύριε, μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸν παπποῦ μας. Ἐπήγαμε στὸ χωριό. Τὸν ἐβοηθήσαμε στὶς δουλειές.

—Καὶ ποιά βοήθεια, Μανωλάκη, ἔκανες ἐσύ στὸν παπποῦ σου;

— Έψώνιζα, κύριε, στὸν μπακάλη. Ἐφερνα νερό μὲ τὸ κανάτι ἀπὸ τῇ βρύση. Ἐβοσκοῦσα καὶ τὸ ἄρνάκι.

— Ἐβοσκοῦσες ἄρνάκι! Ὡστε ἔ-

γινες λοιπὸν καὶ τσοπάνης; Καὶ τί τὸ ἔκαμες τὸ γάλα, τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο; Τὰ ἐφύλαξες ἢ τὰ ἐπώλησες; εἶπεν ἀστεειευόμενος ὁ δάσκαλος.

Ὁ Μανωλάκης ἐγέλασε. Μαζί του ἐγέλασαν καὶ τὰ ἄλλα τὰ παιδιά.

— Κύριε, ἦταν μικρὸ τὸ ἄρνάκι καὶ δὲν τὸ ἄρμέγαμε.

Αὐτό ὀλοένα ἐβέλαζε μπέ! μπέ!

—Γιατί ἐβέλαζε, Μανωλάκη;

—Ἦθελε, κύριε, τὴν μαννούλα του.

—Ναί, παιδί μου. Τὰ μικρὰ ἄρνάκια εἶναι σὰν τὰ μικρὰ παιδάκια. Βελάζουν, γιατί θέλουν νὰ εἶναι κοντὰ στὴν μητερούλα τους.

12. Ὁ Νῆκος καὶ τὸ γαῖδουράκι.

—Ἐγώ, κύριε, εἶπεν ὁ Νῆκος, ἐπῆγα στὴν ἐξοχή μὲ τὴν θεία μου. Εἶναι πολὺ ὠραῖα ἐκεῖ. Εἶναι κρύα νερά, δένδρα μὲ παχὺ ἴσκιο. Εἶναι καὶ πολλὰ περιβόλια. Ἔχουν μπάμιες, μελιτζάνες, ντομάτες. Ἐκεῖ εἶδα μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν Πάρι.

—Ναί, ἦμουν κι ἐγώ, ἐβεβαίωσεν ὁ Πάρις. Καὶ εἶδα τὸ Νῆκο καβάλλα σ' ἓνα γαῖδουράκι. Ἐφοβόταν νὰ μὴν πέση.

Ὁ Νῆκος ἐδιαμαρτυρήθηκε. Ἐ-

πειράχθηκε μ' αυτό, πού εἶπεν ὁ Πάρις.

—Αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό, εἶπε. Τὴν πρώτη φορά, πού ἐκαβάλλησα, τότε μονάχα εἶχα φοβηθῇ. Τότε εἶχα πιασθῇ ἀπὸ τὸ σαμάρι. Ὑστερα ὅμως ἐσυνήθισα. Τώρα δὲν φοβοῦμαι πιά, ὅταν καβαλλάω.

Κι ἐνῶ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Νῆκος, ἄνοιξε τὰ χέρια του. Μ' αὐτὸ ἤθελε νὰ δείξη, πὼς δὲν φοβᾶται πιά. Οὔτε ἔχει ἀνάγκη νὰ πιασθῇ ἀπὸ τὸ σαμάρι.

13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια.

—'Εγὼ ἐπῆγα στὰ χωράφια τοῦ γαμβροῦ μου, εἶπεν ὁ Πάρις. Αὐτὰ εἶναι πολὺ μακριά. Εἶναι πέρα στὴν ἐξοχή. Ἐκεῖ μόνο χωράφια εἶναι.

—Καὶ τί εἶδες ἐκεῖ, ποὺ ἐπῆγες, Πάρι; ἐρώτησαν τὰ παιδιὰ.

—Εἶδα θεριστὰς νὰ θερίζουν σιτάρη καὶ ἐργάτες νὰ δένουν δεμάτια. Εἶδα καὶ μεγάλες θημωνιές. Καὶ ξέρετε πόσο μεγάλες; Σὰν σπίτια.

—Πωπὼ! ἐφώναξαν τὰ παιδιὰ! Μὰ εἶναι τόσο μεγάλες θημωνιές;

—Δίκιο ἔχει, παιδιὰ, ὁ Πάρις. Ὑπάρχουν

καὶ θημωνιὲς μεγάλες σὰν σπίτια, ἔβεβαί-
ωσεν ὁ δάσκαλος.

—Μιὰ ἡμέρα εἶδα καὶ νὰ ἄλωνίζουσιν, ἔσυν-
έχισε ὁ Πάρις. Ἦταν πολὺ ζεστή ἡ ἡμέρα
ἐκείνη. Ὁ ἰδρῶτας μᾶς ἔλουζε. Οἱ ἐργάτες
ὑπέφεραν πολὺ.

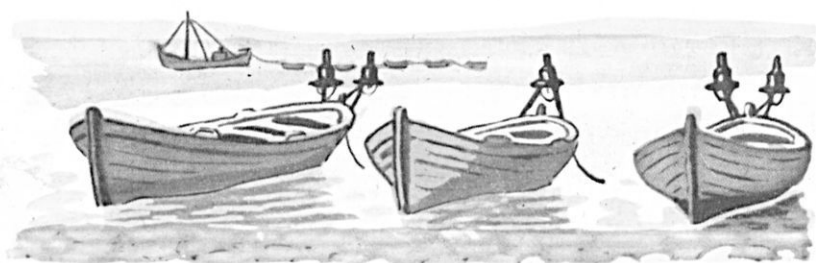
—Δὲν βαστάω ἄλλο ἀπὸ τὴ ζέστη, εἶπα
στο γαμβρό μου. Κι ἐπῆγα κι ἐκάθησα κά-
τω ἀπὸ ἓνα μεγάλο πλατάνι.

—Καλὰ, ποὺ εὐρέθηκε, Πάρι, τὸ εὐλογη-
μένο δένδρο. Ἄν δὲν ἦταν, τί θὰ ἔκανες;

—Κι ἐγὼ δὲν ξέρω, κύριε, τί θὰ ἔκανα.
Τόση μεγάλη ζέστη δὲν εἶχα δοκιμάσει
ποτέ.

—Σκεφθῆτε, παιδιά, ἔσυνέχισεν ὁ δάσκα-
λος, τί δοκιμάζουν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὴ ζέ-
στη. Καὶ σκεφθῆτε καὶ τὰ παιδάκια τους.
Πόσο τὰ καημένα θὰ ὑποφέρουν, ὅταν ἐρ-
γάζωνται μαζί τους! Ἄς εὐχαριστοῦμε
τοὺς καλοὺς γεωργούς, ποὺ τόσο κοπιά-
ζουν, γιὰ νὰ μᾶς δώσουν τὸ ψωμί μας.

14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα.

Τώρα ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Ἀνδρέα, γιὰ νὰ μιλήσῃ. Αὐτὸς εἶχε πάει στὴ θάλασσα.

Τὰ παιδιὰ ἐτέντωσαν τ' αὐτιά τους, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Τὰ πιὸ πολλὰ δὲν ἤξεραν ἀπὸ θάλασσα οὔτε καὶ ἀπὸ πλοῖα.

—Στὸ μέρος, ποῦ ἐπῆγα, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, δὲν ἦταν πλοῖα. Ἦταν μονάχα βάρκες. Ἦταν καὶ ψαρᾶδες, ποῦ ἐψάρευαν. Καὶ μιὰ ἡμέρα ἔπιασαν ἓνα ψάρι μεγάλο σὰν τὸ μισὸ θρανίον.

—Πῶς τὸ ἔπιασαν τόσο μεγάλο; ἐρώτησεν ὁ Δημητράκης.

—Νά! οἱ ψαρᾶδες ἔρριξαν τὰ δίχτυα. Τὸ ψάρι ἐπιάσθηκε καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ. Ὑστερα οἱ ψαρᾶδες ἐτράβηξαν τὰ δίχτυα στὴν ἀκρογιαλιά καὶ τὸ ἔβγαλαν. Μαζί τους ἦταν καὶ ἓνας παλιὸς ψαρᾶς, ὁ Φαγκρῆς. Αὐτὸς διατάζει, ποῦ νὰ ρίχνουν τὰ δίχτυα καὶ πότε νὰ τὰ τραβοῦν. Αὐτὸς

παίρνει καὶ τὰ χρήματα, ὅταν πωλοῦν τὰ ψάρια. Ὁ Φαγκρῆς εἶναι ὁ ἀρχηγός τους.

—Ἦταν πολὺ μεγάλη, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἐρώτησεν ὁ Ἀλέκος.

—Οὐ! Δὲν μποροῦσα μὲ τὰ μάτια μου νὰ τὴν ἰδῶ ὅλη. Ἐκοίταζα-ἐκοίταζα καὶ δὲν ἔβλεπα ἄκρη.

—Βαθειὰ ἦταν;

—Στὴν ἄκρη ὄχι. Μπαίναμε μὲ ἄλλα παιδιά καὶ δὲν μᾶς ἐσκέπαζε. Ὅσο ὅμως ἐπροχωρούσαμε, τόσο καὶ ἐβάθυνε. Μιὰ ἡμέρα ἐρώτησα τὸν Φαγκρῆ. Πόσο βαθιὰ εἶναι τὰ νερά, καπετάνιε, ἐκεῖ πού ψαρεύετε; Ἐγέλασε καὶ μοῦ εἶπε:

—Καὶ πενήντα καμπαναριά, ἂν βάλης τὸ ἓνα ἐπάνω στὸ ἄλλο, πάλι θὰ τὰ σκεπάσῃ.

15. Τὰ παιδιά τῶν ψαράδων.

—Στὴ θάλασσα ἔπιασα καὶ φίλους, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας. Ἐγνώρισα τὰ παιδιά τῶν ψαράδων. Τί φιλότιμα καὶ καλὰ παιδιά! Μὲ ἐπροσκαλοῦσαν στὶς καλύβες τους. Μοῦ ἔδιναν ἀχιβάδες. Μοῦ ἔδιναν κογχύλια. Μὲ ἔπαιρναν καὶ ἐπιάναμε καὶ καβούρια. Ἐνας μάλιστα κάβουρας μοῦ ἔδωκε μιὰ γε-

ρή δαγκανιά ἐδῶ στοῦ μεγάλο δάκτυλο, νά καί τὸ σημάδι!

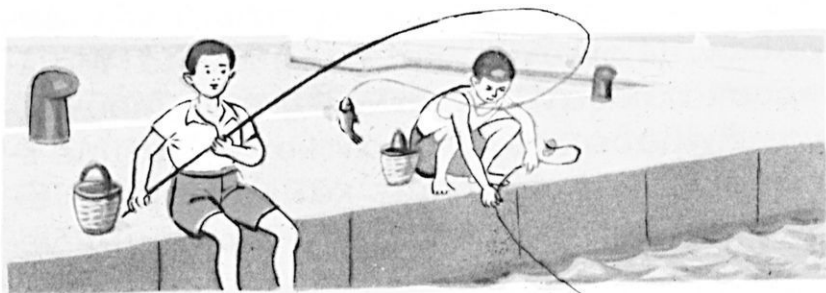
Καὶ ὁ Ἀνδρέας ἔδειξε τὸ σημάδι του.

—Κολύμπι ἔμαθες, Ἀνδρέα;

—Καὶ ρωτᾶτε; Μποροῦσα νὰ κάμω ἄλλοιῳ; Ἐκεῖ ὅλοι κολυμποῦν. Στὴν ἀρχὴ ἔβλεπα τὰ νερὰ καὶ ἐφοβόμουν. Ἔπειτα ὅμως τὰ ἐσυνήθισα. Πηγαίνω ἀρκετὰ μακριά. Δὲν κουράζομαι. Κάνω καὶ βουτιές. Μὰ πόσο ὠραῖα κολυμποῦν τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων! Στέκονται ἀνάσκελα στὴ θάλασσα, κάνουν μεγάλα μακροβούτια καὶ χαίρεται κανένας νὰ τὰ βλέπη νὰ κολυμποῦν.

—Σοῦ ἀρέσει, Ἀνδρέα, ἡ θάλασσα; ἔρωτησεν ὁ δάσκαλος.

—Μοῦ ἀρέσει, μὰ ὅταν εἶναι ἤσυχη. Ἀλλοίμονο ὅμως, ὅταν ἀγριέψη. Μουγκρίζει σὰν θεριό. Σηκώνει κύματα, πὺ εἶναι σὰν βουνά. Τὰ καράβια τότε χοροπηδοῦν. Ἄν πῆτε γιὰ τὶς βάρκες, τὶς παίζει σὰν παιγνιδάκι.

16. Ὁ ψαρᾱς.

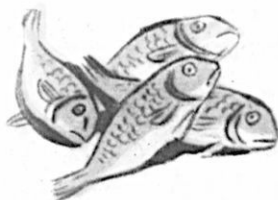
Βγαίν' ἡ βαρκούλα τοῦ ψαρᾱ
ἀπὸ τὸ περιγιάλι
κι ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲ χαρᾱ
τὰ δίχτυα του καὶ πάλι.

Τὸ φεγγαράκι τὸ γιαλὸ
τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
καὶ κάθε ψάρι παχουλὸ
μέσα στὰ δίχτυα πέφτει.

Τράβα τὸ δίχτυ σου, ψαρᾱ,
κι ἀγάλια νὰ μὴ σπάσῃ·
θαρρῶ, πῶς τούτη τὴ φορᾱ
χιλιάδες ἔχει πιάσει.

Πολὺ κουράσθηκες, ψαρᾱ,
τὰ ψάρια εἶν' δικά σου
καὶ ποῦλά τα στὴν ἀγορά,
νὰ θρέψῃς τὰ παιδιὰ σου.

Ἰωάννης Πολέμης

17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζίτζικας.

“Αμα ἐτελείωσεν ὁ Ἀνδρέας, ἐμίλησεν ἡ Φωτούλα. Αὐτὴ εἶχε ἓνα μικρὸ κουτάκι στὸ χέρι της. Τὸ ἐφύλαγε κλεισμένο.

—Τί ἔχεις νὰ μᾶς δείξης αὐτοῦ, Φωτούλα; ἐζήτησαν νὰ μάθουν τὰ παιδιά.

—“Ενα τζίτζικάκι, ἀπαντᾷ τὸ κορίτσι. Τὸ ἐφύλαξα γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο. Νὰ πῶς τὸ ἔπιασα: Ἐπηγαίναμε μιὰ ἡμέρα μὲ τὴν γιαγιά στὴν ἐξοχή. Γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦμε, ἐκαθήσαμε κάτω ἀπὸ ἓνα φουντωτὸ πλατάνι. Ἐπάνω εἶχαμε μουσική.

—“Ακου, Φωτούλα, αὐτὸ τὸ κοτσύφι!” Ἀκου κι ἐκεῖνες τίς καρδερίνες! μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά.

Ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα:

—Πολὺ θὰ ἤθελα, γιαγιά μου, νὰ ἐγινόμουν κι ἐγὼ πουλάκι. Νὰ ἐπετοῦσα ἀπὸ κλαράκι σὲ κλαρὶ καὶ νὰ ἐκελαδοῦσα σὰν αὐτὸ τὸ κοτσύφι.

—Κι ἂν ἐγινόσουν πουλί, τότε τί ἐγγονούλα θὰ εἶχα; Δὲν θὰ ἐλυπόσουν, πού θὰ μ’ ἄφηνές μονάχη; μοῦ εἶπεν ἡ γιαγιά παραπενομένα.

Τὴν ὥρα ἐκείνη τάκ! μ’ ἐκτύπησε κάτι στὰ μαλλιά. Ἦταν αὐτὸς ὁ τζίτζικας. Τὸν

ἐπῆρα καὶ ἦταν πεθαμένος.

—Πεθαμένος! ἔκαμαν τὰ παιδιά.

—Ναί! ἀποκρίθηκε ἡ Φωτούλα. Πεθαμένος. Ἡ γιαγιά μου εἶπε, πῶς κάποιος πουλάκι τὸν ἐκτύπησε. Ἦθελε νὰ τὸν πιάσῃ μὲ τὴ μύτη του, γιὰ νὰ τὸν φάῃ, καὶ τὸν ἐσκότωσε.

Τὰ παιδιά ἐκοίταξαν μὲ προσοχὴ τὸν καημένο τὸν τζίτζικα. Ὁ δύστυχος εἶχε μιὰ τρυπίτσα λίγο πιὸ κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι. Ἐσηκώθηκαν τότε ὅλα καὶ τὸν ἐπῆγαν στὸ σχολικὸ μουσεῖο. Ἐπάνω στὸ κουτάκι ἔβαλαν μιὰ καρφίτσα, ποὺ ἔγραφε: Δῶρο τῆς Φωτούλας γιὰ τὸ σχολικὸ μας μουσεῖο.

18. "Ένα καθαρό παιδάκι.

Κάθε πρωΐ, πού ξυπνᾷ, ὁ Γιαννιὸς τρέχει πρῶτα στὴ μητερούλα του.

—Ξύπνησα, μητερούλα μου, τῆς λέγει καὶ τὴν ἀγκαλιάζει.

—Πήγαινε, Γιαννιέ μου, νὰ γίνης πρῶτα ὁμορφο παιδάκι καὶ ἔπειτα ἔρχεσαι.

Ὁ Γιαννιὸς καταλαβαίνει τί θέλει νὰ τοῦ 'πῇ καὶ πηγαίνει στὴ βρύση, τὴν ἀνοίγει καὶ βάζει κάτω τὸ κεφάλι του.

"Α! ᾶ! ᾶ! κάνει λίγες φορές καὶ ἀναπνέει βαθιά, ᾶμα πέφτη τὸ νερὸ ἐπάνω του.

"Επειτα σαπουνίζεται καθαρὰ - καθαρὰ.

Τρίβει γερὰ τὰ χέρια, τὸ λαιμὸ καὶ τὸ κεφάλι του καὶ γίνεται καθαρὸ παιδάκι.

Πῶς λάμπει τώρα τὸ προσωπάκι του! Καὶ πῶς ἔγινεν ἄλλοιῶτικο παιδάκι μὲ τὸ σαπούνισμα!

Ὕστερα κτενίζεται, ντύνεται καὶ πηγαίνει στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ. Στέκεται μὲ εὐλάβεια καὶ κάνει τὴν πρωϊνὴ του προσευχή.

« Χριστέ μου! Σὲ εὐχαριστῶ, ποὺ μὲ ἐφύλαξες ὅλη τὴ νύκτα, νὰ μὴ πάθω κανένα κακό. Φύλαξέ με καὶ τὴν ἡμέρα, νὰ ἔχω ὑγεία. Χάρισε στοὺς γονεῖς μου ὑγεία καὶ φώτισέ μας νὰ κάνουμε πάντοτε τὸ θέλημά σου ».

Νά'μαι τώρα ὁμορφο παιδάκι, λέει ὁ Γιαννιὸς σὲ λίγο στὴ μητερίτσα του.

ὦ! Πῶς μοσχομυρίζει τὸ χρυσό μου! ἅπαντᾷ ἐκείνη!

Ἐπειτα τὸν φιλεῖ καὶ ἐτοιμάζει τὸ γαλατάκι του. Τί νόστιμο ποὺ εἶναι τὸ γάλα ἐκεῖνο μὲ τὸ σπιτικὸ παξιμάδι! Καὶ μὲ πόση ὄρεξι τὰ τρώγει ὁ Γιαννιός!

Ἐπειτα κάθετα στὸ τραπεζάκι του καὶ μελετᾷ. Καὶ ὅταν ἀκούη, πῶς κτυπᾷ ἡ καμπάνα, τρέχει μὲ χαρὰ στὸ σχολεῖο.

19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος.

Πόσο ὁμως διαφορετικὸς εἶναι ὁ Ἀλέκος.
Ὁ Ἀλέκος εἶναι φίλος μὲ τὸν Γιαννιό.
Κάθε πρωῒ, ποὺ σηκώνεται, δὲν πηγαίνει
στὴ βρυσοῦλα νὰ πλυθῇ. Περιμένει νὰ τὸν
πλύνῃ ἡ μητέρα του. Μὰ καὶ τότε πηγαίνει
μουρμουρίζοντας.

Ἄν ἡ μητέρα εἶναι ἀπασχολημένη, ὁ Ἀ-
λέκος τῆς ξεφεύγει ἄνιφτος. Ἀρκετὲς φο-
ρὲς ὁ δάσκαλος τὸν εὗρῃκε ἀκάθαρτο καὶ
τοῦ ἔκαμε παρατήρησι. Μιὰ φορὰ μάλιστα
λίγο ἔλειψε νὰ τὸν στείλῃ πίσω στὸ σπίτι
του. Πόση ἐντροπὴ ἔδοκίμασε τότε ὁ Ἀλέ-
κος! Νὰ τιμωρηθῇ, ποὺ εἶναι ἀκάθαρτος!

Μιὰ ἄλλη φορά, πάλι, ἔπαθε καὶ κάτι
χειρότερο. Στὴ σχολικὴ αἴθουσα ἐπῆγε ὁ
σχολίατρος νὰ ἐξετάσῃ τὴν καθαριότητα
τῶν παιδιῶν. Κρύος ἰδρῶτας ἔπιασε τότε
τὸν Ἀλέκο. Καὶ ὅλο ἐκοίταζε τὰ χέρια του,
τὰ νύχια του καὶ ἴσιαζε μὲ τὶς παλάμες τὰ
μαλλιά του. Ἀπ' αὐτὸ ὁμως, ποὺ ἐφοβόταν,
δὲν ἐγλύτωσε. Μαζὶ μὲ τρία ἄλλα παιδιὰ
τὸν ἔβγαλε ὁ σχολίατρος ἀκάθαρτο. Τοῦ
εἶπε μάλιστα καὶ αὐστηρὰ λόγια.

Αὐτὸ ὁμως, δὲν τὸν ἔβλαψε. Ἀπὸ τότε ἀ-
πεφάσισε νὰ διορθωθῇ. Ἐνιβόταν μὲ σα-

πούνι κάθε πρωΐ καὶ ἔλουζόταν. Ἔγινε ἅ-
πὸ τὰ πιὸ καθαρά παιδιὰ τοῦ σχολείου.

Ἀπὸ τότε ὁ δάσκαλος δὲν τοῦ ἔκανε πιὰ
καμμιά παρατήρησι.

20. Γιατί ὁ Ἀντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος.

Ὁ Ἀντωνάκης ἦταν ἓνα παιδί φρόνιμο.
Ποτὲ δὲν ἔλεγε ἄπρεπα λόγια. Οὔτε ἤξερε
νὰ εἰπῇ ψέμματα. Στὰ μαθήματά του ἦταν
πολὺ τακτικός. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐχαρι-
στημένοι ἀπὸ τὸν Ἀντωνάκη τους καὶ ὑπε-
ρήφανοι, ποὺ εἶχαν ἓνα τόσο καλὸ παιδί.

Τελευταῖα ὅμως τὸ παιδί αὐτὸ ἄρχισε
νὰ χαλᾷ. Ἡ μητέρα του καὶ ὁ πατέρας του
δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν αὐτὴ τὴν ἄλ-
λαγή. Οὔτε καὶ ὁ δάσκαλος.

Κάποτε ὅμως ἔγινε φανερό γιατί ὁ Ἀν-
τωνάκης εἶχεν ἀλλάξει.

Μιὰ ἡμέρα ἐπῆγε στὸ σπίτι τους μιὰ
πτωχὴ γυναῖκα, ἡ κυρὰ-Κωνσταντία. Ἦταν
ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀντωνάκης.

—Κύριε Χαρίλαε, εἶπε στὸν πατέρα. Ὁ
Ἀντωνάκης σὰς μοῦ ἐπλήγωσε μὲ τὶς πέ-
τρες μιὰ πάπια. Ἐγὼ εἶμαι γυναῖκα πτωχή.
Ἔχω δυὸ ὀρφανὰ νὰ θρέψω. Ἐπερίμενα νὰ
τοὺς δίνω κανένα αὐγουλάκι νὰ τρώγουν.

Αὐτὸς μοῦ ἐπλήγωσε τὴν πάπια μου. Ἦταν μαζί με ἓνα ἄλλο κακὸ παιδί.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν ἤξεραν τί νὰ ἀπαντήσουν.

— Δὲν θὰ ἦταν ὁ Ἀντώνης μας, κυρὰ - Κωνσταντία. Λάθος θὰ ἐκάνατε, εἶπεν ὁ πατέρας. Αὐτὸς οὔτε πέτρες πετᾷ οὔτε καὶ πηγαίνει με κακὰ παιδιὰ. Εἶναι παιδί με καλὴ ἀνατροφή.

— Τὸν γυιό σας δὲν γνωρίζω, κύριε Χαρίλαε; Τί λέτε; Ἀφοῦ εἶναι ἐδῶ, ὅς σας εἶπῃ ὁ ἴδιος, ἂν δὲν ἦταν αὐτός. Νά! σὰν νὰ τὸν βλέπω με τὶς πέτρες στὰ χέρια.

Ἀπὸ τὸ χρῶμα, ποὺ ἐπῆρε τὸ πρόσωπο τοῦ γυιοῦ τους, ἐκατάλαβε ὁ πατέρας, πῶς ἡ γυναῖκα εἶχε δίκιο. Τὴν ἐπῆρε τότε κάτω καὶ τῆς ἔδωκε δυὸ πάπιες ἀπὸ τὶς δικές του. Τῆς ἔδωκε καὶ μερικὰ χρήματα, τῆς ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ κυρία ἔφυγε.

Ὅταν ἦλθεν ὁ πατέρας ἐπάνω, εὗρῃκε τὸν Ἀντωνάκη νὰ κλαίῃ ἀπαρηγόρητα καὶ νὰ λέγῃ στὴ μητέρα του:

— Δὲν θὰ τὸ ξανακάνω, μητερούλα μου. Συγχωρῆστέ με. Ἐγὼ ἐπλήγωσα τὴν πάπια τῆς κυρὰ - Κωνσταντίας. Εἶχα συναναστροφή μ' ἓνα κακὸ παιδί. Δὲν θὰ ξαναπηγαίνω μαζί του.

Ὁ πατέρας ἐστάθηκε λίγη ὥρα ἀμίλητος. Ὑστερα εἶπε:

—Παιδί μου, ἀπὸ τὰ δάκρυα, ποὺ χύνεις, καταλαβαίνω, πὼς μετανοεῖς. Ἐγὼ καὶ ἡ μητέρα σου σὲ συγχωροῦμε γιὰ ὅ,τι ἔκαμες. Πρόσεξε ὅμως ἄλλη φορὰ ποιоὺς συναναστρέφεται. Δὲν ὑπάρχει χειρότερο πρᾶγμα ἀπὸ τὴν κακὴ συναναστροφή. Εἶναι ἱκανὴ νὰ σὲ καταστρέψῃ.

21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη.

Ὁ Γιωργάκης εἶναι μικρός. Τὸ παράπονό του εἶναι, ποὺ δὲν τὸν δέχονται στὸ σχολεῖο. Γι' αὐτὸ λέγει συχνὰ στὴ μητέρα του.

—Πότε, μητέρα, θὰ γίνω μαθητής; Πότε θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Ὅταν μεγαλώσῃς, ἀπαντᾷ ἡ μητέρα.

—Μὰ καὶ τώρα εἶμαι μεγάλος. Γιὰ κοίταξέ με!

Καὶ σηκώνεται, τεντώνει τὸ σωματάκι του, γιὰ νὰ φανῇ ψηλός. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ξεκαρδίζονται στὰ γέλια.

Μὰ πιὸ πολὺ γελᾷ ἢ γιαγιά. Γελᾷ, ποὺ ὁ ἔγγονός της εἶναι ἔξυπνος. Τὸν παίρνει στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν φιλεῖ.

—Νὰ μᾶς ζήσης, παιδάκι μου, τοῦ λέγει. Ὁ καλὸς Θεὸς νὰ σοῦ χαρίζη ὑγεία. Νὰ μάθης γράμματα. νὰ γίνης καλὸς ἄνθρωπος.

Τὴν ἡμέρα, ποὺ ἄνοιξε τὸ σχολεῖο, ὁ Γιωργάκης ἐστενοχωρήθηκε πολὺ.

—Ἀχ! μητερούλα! Τί θὰ γίνω τώρα ἐγώ; Ὁ Θανασάκης θὰ πηγαίνει στὸ σχολεῖο, ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνουν. Ἐγὼ δὲν θὰ μάθω γράμματα;

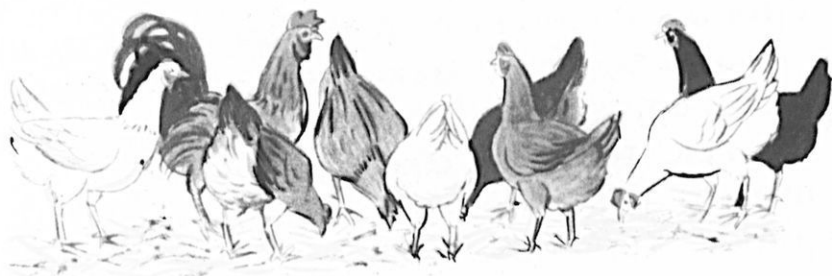
—Θὰ μάθης, παιδάκι μου, μὰ ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς. Κάμε ὑπομονή.

Ἡ γιαγιά, σὰν τὸν εἶδε νὰ λυπᾶται πολὺ, τὸν ἐφώναξε κοντά της.

—Γιατί, Γιωργάκη μου, στενοχωριέσαι; Δὲν εἶμαι μαζί σου ἐγώ; Ἐγὼ θὰ σοῦ μάθω πολλὰ πράγματα. Θὰ πηγαίνωμε μαζί περίπατο, θὰ σοῦ λέγω παραμύθια, θὰ σοῦ τραγουδῶ, θὰ σὲ βοηθήσω νὰ γνωρίσης καὶ μερικοὺς καλοὺς φίλους.

—Φίλους; Ποιοί εἶναι αὐτοὶ οἱ φίλοι, γιαγιά;

—Τοὺς γνωρίζεις καὶ τώρα, παιδί μου. Μὰ ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πιάσης φιλία μαζί τους. Ἀπὸ αὖριο θὰ πᾶμε νὰ τοὺς ἰδῇς.

22. ΜΕ ΤΗΝ ΓΙΑΓΙΑ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ γιαγιά κατέβηκε μὲ τὸν Γιωργάκη στὴν αὐλή. Ἐκρατοῦσε κι ἓνα σακκουλάκι.

— Τί ἔχει μέσα, γιαγιά;

— Ψίχουλα καὶ σπόρους, παιδί μου. Εἶναι τροφή γιὰ τὶς ὀρνίθες.

Ἐκεῖνες, σὰν εἶδαν τὴν γιαγιά, ἤλθαν καὶ ἐμπερδεύτηκαν στὰ πόδια της. Κάκα-κα! κάκακα! ἔκαναν χαρούμενες. Σὰν νὰ ἔλεγαν:

— Ἦλθεν ἡ καλή μας ἡ γιαγιά μὲ τὸ σακκουλάκι. Τί χαρά! Τί χαρά!

Ὁ πετεινὸς ἐπλησίασε κι ἐτίναξε τὰ φτερά. "Υστερα ἐλάλησε:

— Κικιρίκου -ου -ου! Καλημέρα, γιαγιά. Αὐτὸ ἐφανέρωνεν ἐκεῖνο τὸ λάλημα.

— Κοίτα, Γιωργάκη! ἔδειξεν ἡ γιαγιά. Δές,

παιδί μου, πόσα χρώματα! Καμάρωσε τὰ ὁμορφα πουλιά! Κοίτα τὸν ὠραῖο πετεινό! "Ἀνοιξε τώρα τὸ σακκουλάκι καὶ ρίξε τους. "Ἔτσι θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ θὰ γίνετε φίλοι.

Τόκ! τόκ! τόκ! ἀκούεται τώρα τὸ τσίμπημα. Εἴκοσι ὄρνιαθες σκύβουν καὶ τσιμποῦν. Χοροπηδοῦν ὀλόγυρα στὴ γιαγιά καὶ στὸ Γιωργάκη. Ὁ Γιωργάκης ὅλο σκορπίζει. Ἀλλὰ καὶ οἱ ὄρνιαθες τρώγουν, ὅλο τρώγουν.

—Ρίξε τους ἀκόμα, παιδάκι μου. Μᾶς γεννοῦν αὐγουλάκια, λέγει ἡ γιαγιά.

—Γιατί ὁ πετεινὸς τρώγει, γιαγιά, λιγώτερο; ἐρωτᾷ τὸ ἐγγόνι.

—Γιὰ νὰ φᾶνε πιὸ πολὺ οἱ κοττοῦλές του, παιδάκι μου. Εἶναι καλὸς οἰκογενειάρχης ὁ πετεινός.

Στὰ πόδια τοῦ παιδιοῦ ἦλθε τώρα κι ἐστάθηκε μιὰ πουλαδίτσα. Ὁ Γιωργάκης ἔσκυψε καὶ τὴν ἐχάϊδεψε. "Ἐπειτα ἐχάϊδεψε καὶ τὸν πετεινό.

—"Ἄν κάμης αὐτό, πού ἐκάμαμε σήμερα, παιδί μου, πολλὲς φορές, τότε θὰ ἰδῇς πόσο οἱ ὄρνιαθες θὰ σ' ἀγαπήσουν.

Σὲ λίγο, πού ἀνέβηκαν στὸ δωμάτιο, ἡ γιαγιά εἶπε στὸν ἐγγονό της κι ἓνα ποίημα.

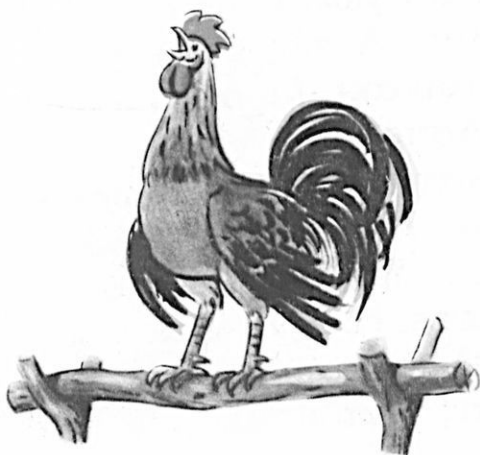
23. Ὁ ΠΕΤΕΙΝΟΣ.

Πετεινὸς μέσ' τὴν αὐλὴν
κικιρίκουκου! λαλεῖ..
Ἔχει ἓνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἱππότης.

Ἔχει μιὰν οὐρὰ ψηλὴ,
φουντωτὴ καὶ παρδαλὴ,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυὸ λειράκια κρεατένια.

Τὴν αὐγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερὰ καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκουκου! γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

Γεώργιος Βιζυηνός

24. Ὁ Ἀσπρούλης.

—Σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς αὐλῆς εἶναι καὶ ὁ Ἀσπρούλης. Αὐτὸς εἶναι ἓνα ὁλόασπρο μικρὸ κατσικάκι. Γι' αὐτὸ ἡ γιαγιά τὸν ἐβάπτισε Ἀσπρούλη.

Τὸ κατσικάκι τὸν Γιωργάκη δὲν τὸν ἀγαποῦσε. Κάποτε τοῦ ἐτράβηξε τὴν οὐρά. Ἀπὸ τότε ἦταν θυμωμένο τὸ ζῶο. Ὅταν τὸν ἔβλεπε, ἔφευγε. Καὶ τώρα θὰ ἔφευγε, ἂν δὲν τὸ ἐφώναζε χαϊδευτικὰ ἡ γιαγιά:

—Τσίπι! τσίπι μου!

—Τσίπι! τσίπι μου! έφώναξε καί ό Γιωργάκης.

—Μπέε! μπέ! άποκρίθηκε τό κατσικάκι.

“Υστερα μέ μιá πηδηξιá εύρέθηκε στήν άγκαλιá τής γιαγιáς. Έμύριζε τήν ποδιά της, έμύριζε καί τá χέρια της.

—Πήγαινε, παιδάκι μου, καί φέρε στόν ‘Ασπρούλη λίγα μουρόφυλλα!

Έκει κοντά ήταν μιá μουριά καί ό Γιωργάκης έμάζεψε λίγα φύλλα. Τό πρώτο φύλλο τό ζωό δέν ήθελε νά τό δεχθῇ. Σιγά-σιγά όμως τό έδέχθηκε. “Υστερα έδέχθηκε καί άλλο καί άλλο. “Έτσι τá έφαγε όλα.

Ό ‘Ασπρούλης εύχαριστήθηκε άπό τá φύλλα καί έπλησίασε τόν Γιωργάκη. ‘Από τότε έγιναν δυό καλοί φίλοι.

25. Τὸ κατσικάκι.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι πεταχτό,
καὶ ἔχει στὸ λαιμὸ στολίδια
καὶ ἓνα φυλαχτό.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι μιὰ χαρά,
καὶ ὅταν βλέπη τὴ μαμά του,
παίζει τὴν οὐρά.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
πού εἶναι τόσο δά,
καὶ στὸ πράσινο χορτάρι
θέλει νὰ πηδᾷ.

Ξέρω κάποιο κατσικάκι,
μὰ πολὺ ζωηρό,
πού ἔμαθε τρελλὰ παιγνίδια
καὶ τρελλὸ χορό.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

26. "Ένας ακόμα φίλος του Γιωργάκη.

Μια ημέρα ο πατέρας του Γιωργάκη έφερε στο σπίτι ένα σκυλλάκι, τόν Πιστό. Ο Πιστός ήταν όμορφος και πολύ χαριτωμένος.

Κάθε βράδυ, όταν έρχόταν ο πατέρας από τη δουλειά, ο Πιστός έβγαινε στην εξώπορτα και τόν έπερίμενε.

Μή ρωτᾶτε μέ πόση χαρά τόν ύποδεχόταν, σάν τόν έβλεπε! Έχόρευε τριγυρό του, έπηδούσε, έκουνούσε τήν ούρά του. Μέ κάθε τρόπο του έφανέρωνε τήν άγάπη του.

Ο πατέρας έγελούσε μέ τὰ παιγνίδια αὐτά και τόν έχάϊδευε.

Υστερα, ο Πιστός έτρεχε και άνέβαινε πρώτος τή σκάλα και άρχιζε τὸ γαύγισμα. Μ' αὐτὸ σάν νὰ έλεγε στους σπιτικούς:

—Τί κάθεσθε; ήλθεν ο πατέρας. Σηκωθήτε νὰ τόν ύποδεχθήτε.

Και έβγαιναν όλοι τότε στην αὐλή.

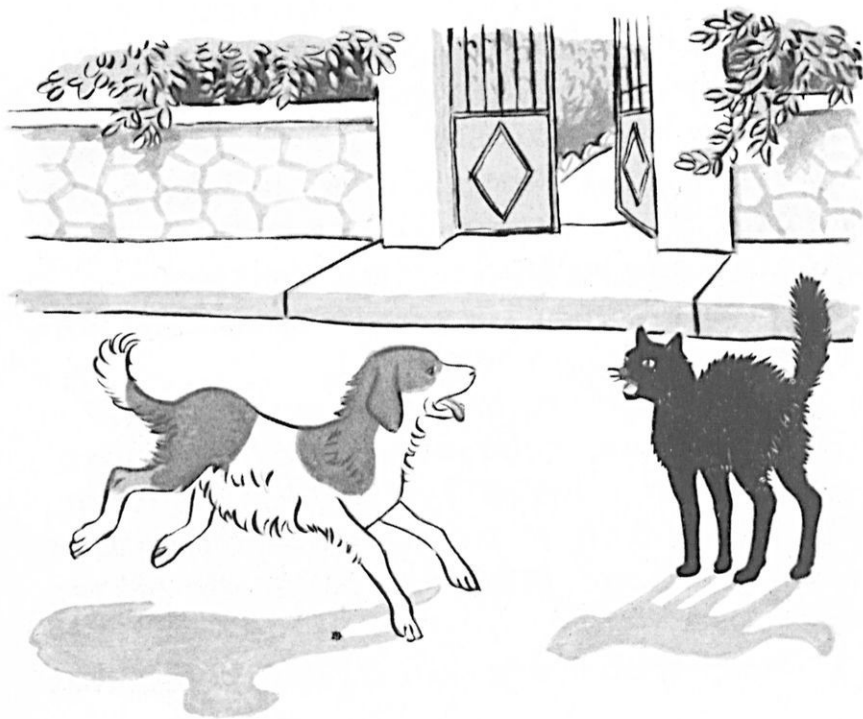
Απ' όλους τούς σκύλλους τής γειτονιάς μ' ένα μονάχα έχει φιλίες ο Πιστός. Μέ τόν Άράπη. Μ' αὐτὸν παίξει στην αὐλή και στο δρόμο. Μαζί του βάζει τις γάτες στο κυνηγητό.

Μαζί τους παίξει και ο Γιωργάκης. Και

πόσες ὁμορφες ὥρες δὲν περνᾷ ὁ Γιωργάκης μὲ τὸν Πιστὸ καὶ μὲ τὸν Ἀράπη!

Τὴν νύκτα, ὅταν ὅλοι μέσα στὸ σπίτι κοιμούνται, τὸ σκυλλάκι μένει ἄγρυπνο. Γυρίζει στὴ σκάλα, στὴν αὐλή, στὸ περιβόλι. Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο ἀρχίζει τὸ γαύγισμα. Δὲν ἀφήνει κανέναν νὰ πλησιάσῃ. Μὲ τὸ γαύγιμά του σὰν νὰ λέγῃ:

— Δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ κανένας ξένος μέσα σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ σπίτι. Τὸ φυλάγω ἐγώ, ὁ Πιστός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ φύλακάς του.

27. Τὸ σκυλλί.

Κάθε νύχτα στὴν αὐλή,
γάβου - γάβου τὸ σκυλλί
δός του καὶ γαυγίζει.
Τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ αὐτὸς
εἶναι φύλακας πιστός.
Ποιός δὲν τὸν γνωρίζει;

Ἀψηλὰ τ' ἀφεντικὰ
κοιμηθήκανε γλυκά,
πέρασεν ἡ ὥρα.
Τὸ γνωρίζει τὸ σκυλλί
καὶ φωνάζει ἀπ' τὴν αὐλή
γάβου - γάβου τώρα.

Γιὰ νὰ ξέρουν οἱ κακοί,
ποὺ γυρνοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ,
κάτι νὰ σουφρώσουν,
πῶς, σὰν ἔμπουν στὴν αὐλή,
θὰ τοὺς πιάσῃ τὸ σκυλλί
καὶ δὲν θὰ γλυτώσουν!

Γεώργιος Βιζυηνός

28. "Ένας μικρός, πού δὲν φοβᾶται.

Μιὰ νύκτα σκοτεινή, ὁ γέρο-Μᾶρκος ὁ κτίστης, ἐπήγαινε σπίτι του. Στὸ δρόμο ἀντάμωσε ἓνα παιδάκι. Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύκτας δὲν τὸ ἐγνώρισε. Τὸ παιδάκι ἐγνώρισε τὸ γέρο-Μᾶρκο καὶ τὸν ἐχαιρέτησε:

—Καλησπέρα, παπποῦ!

—Καλησπέρα, παιδί μου. Ποιὸς εἶσαι; ἐζήτησε νὰ μάθῃ ὁ Μᾶρκος.

—Εἶμαι ὁ Τάσος τοῦ Αὐγέρη, πού μᾶς ἔκτισες τὸν αὐλόγυρο. Δὲν μ' ἐγνώρισες ἀκόμα; Δὲν μὲ ἐθυμήθηκες;

—"Ας εἶσαι καλὰ, παιδάκι μου, εἶπεν ὁ Μᾶρκος. Τὰ μάτια μου δὲν βλέπουν τὴν νύκτα, σὰν τὰ δικά σου, καὶ δὲν σ' ἐγνώρισα. Ποῦ πηγαίνεις τέτοια ὥρα;

—Πηγαίνω ν' ἀγοράσω ζάχαρι καὶ ρύζι, ἀποκρίθηκεν ὁ μικρός. Μ' ἔστειλαν ἀπὸ τὸ σπίτι.

—Καὶ δὲν φοβᾶσαι τέτοια ὥρα στὸ δρόμο μονάχος;

—Γιατί νὰ φοβηθῶ; Ἐγώ, ὅπου μὲ στέλνουν δὲν φοβοῦμαι, εἶπε ξέθαρρα ὁ Τάσος. Κάνω τὴν προσευχή μου καὶ μὲ φυλάγει ὁ φύλακας ἄγγελος.

—Καλὰ κάνεις, ἀγόρι μου, πὺ κάνεις τὴν προσευχή σου καὶ δὲν φοβᾶσαι. "Αφοβος νὰ εἶσαι πάντοτε. Ἐσὺ θὰ γίνῃς καὶ στρατιώτης καλός, πὺ εἶσαι ἄφοβος.

Ὁ παπποῦς μὲ τὸν Τάσο ἐπερπάτησαν μιλῶντας μαζί, ὡς ἐκεῖ, πὺ ἐχώριζεν ὁ δρόμος. Ὁ γέρο-Μᾶρκος τότε ἔστριψε δεξιά καὶ ὁ Τάσος ἀριστερά, γιὰ νὰ πάῃ στὸ παντοπωλεῖο.

—Καληνύκτα, παπποῦ! ἐφώναξεν ὁ Τάσος τὴν στιγμή, πὺ ἐχωρίσθηκαν.

—Καληνύκτα, ἀγοράκι μου! ἀποκρίθηκε ὁ γέρο-Μᾶρκος, κατευχαριστημένος ἀπὸ τὴν συντροφιά τοῦ μικροῦ. Νὰ πῆς χαιρετίσματα στὸν πατέρα σου.

29. Παιδική ἀφοβία.

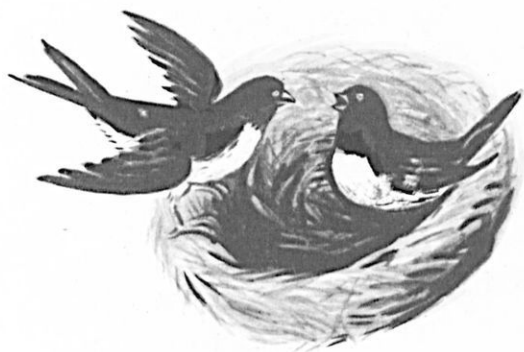
Γιατί, γιατί νὰ φοβηθῶ.
σὰν ἔμεινα μονάχο;
Σύντροφ' ὁ Πλάστης ἀγαθὸ
δὲν μοῦ ἔδωσε γιὰ νὰ ἔχω
τὸν φύλακ' ἄγγελό μου;

Κι ἂν τύχη κ' εἶναι σκοτεινά,
ἢ νύκτα ἢ ἔρημιά.
γιατί κακὴ νὰ μοῦ περνᾷ
ἀνόητ' ὑποψία
ἀπὸ τὸ λογισμό μου;

Καὶ στὸ σκοτάδι καὶ στὸ φῶς
τοῦ κόσμου ἔδω κάτου,
ὁ φύλαξ ἄγγελος κρυφός,
μὲ τὰ γλυκὰ φτερά του
ἀόρατος μᾶς σκέπει.

Κι ἀφοῦ ὁ Πλάστης ὁ καλὸς
παντοῦ μᾶς προστατεύει,
εἶναι μωρὸς κι εἶναι τρελλὸς
ἐκεῖνος ποὺ πιστεύει,
πῶς νὰ φοβᾶται πρέπει.

Γεώργιος Βιζυηνός

30. Τὰ χελιδόνια φεύγουν.

Τὸ καλοκαίρι ἐκόντευε νὰ τελειώσῃ. Μιὰ μεγάλη χελιδόνα εἶπε τότε μιὰ ἡμέρα στὸ χελιδονάκι, τὸ παιδάκι της:

—Μικρό μου, θὰ φύγωμε, θὰ πᾶμε ταξίδι μακρινό. Σὲ λίγες ἡμέρες θὰ ξεκινήσωμε.

—Μὰ γιατί θὰ φύγωμε, μητέρα; Δὲν εἶναι ωραῖα ἐδῶ; Ἐδῶ κανένας δὲν μᾶς πειράζει. Τὰ παιδάκια μᾶς ἀγαποῦν. Δὲν χαλοῦν τὴν φωλίτσα μας. Ἐδῶ εὐρίσκομε καὶ μυιγίτσες καὶ κουνούπια καὶ τρῶμε. Γιατί νὰ φύγωμε;

—Ἀργότερα, παιδάκι μου, ἐδῶ θ' ἀρχίσουν παγωνιὲς καὶ χιόνια. Τὰ κουνούπια καὶ οἱ μυῖγες θὰ χαθοῦν. Ἄν μείνωμε, θὰ πεθάνωμε ἀπὸ τὸ κρύο καὶ ἀπὸ τὴν πείνα. Ἐδῶ θὰ γυρίσωμε πάλι τὴν ἄνοιξι.

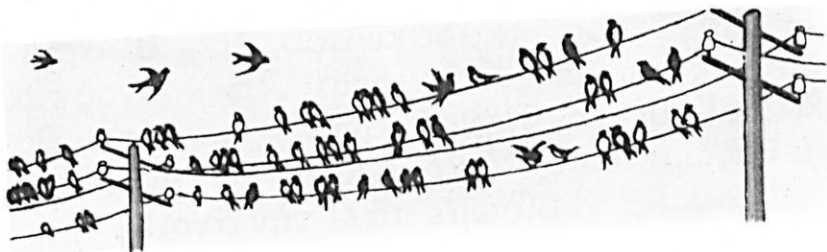
Σὲ λίγες ἡμέρες τὰ χελιδόνια ἔμαζεύ-
θηκαν στὴν ἐξοχή. Ἐκάθισαν ἐπάνω στὰ
τηλεγραφικὰ σύρματα. Ἕνα δυνατὸ χελι-
δόνι, ποὺ ἦταν ὁ ἀρχηγὸς τους, τοὺς εἶπε:

— Ἀκοῦστέ με, ἀδέλφια. Τώρα, ποὺ θὰ φύ-
γωμε, ἔχομε ταξίδι μακρινό. Ἐχομε νὰ πε-
ράσωμε πλατεῖα θάλασσα. Ἀλλὰ μὴ φοβᾶ-
σθε. Ἐμπρὸς καὶ πίσω θὰ πηγαίνουν τὰ χελι-
δόνια τὰ δυνατά. Στὴ μέση τὰ ἀδύνατα.
Ἄν κανένα κουρασθῇ, θὰ τὸ πάρουν στὴ
ράχι τους τὰ δυνατά. Μπορεῖ νὰ εὔρεθῇ
καὶ κανένα πλοῖο.

Τὸ ξεκίνημα ἔγινε τὴν νύκτα. Τότε ποὺ
τὰ γεράκια καὶ οἱ ἄετοὶ κοιμοῦνται.

Τὸ πρωῒ τὰ παιδάκια, σὰν δὲν εἶδαν
χελιδόνια, ἐλυπήθηκαν. Ἐκατάλαβαν, πὼς
ἔφυγαν καὶ τὰ εὐχήθηκαν:

— Καλὸ ταξίδι, ἀγαπημένα μας πουλιά.
Τὴν ἄνοιξι πάλι νὰ κοπιάσετε. Οἱ φωλίτσες
σας θὰ μείνουν ἀπείρακτες. Στὸ καλὸ νὰ
πᾶτε! Στὸ καλὸ!

31. Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!

Στην αρχή, που ξεκίνησαν τὰ χελιδόνια, τὰ πράγματα ἐπήγαιναν καλά. "Όλα ἐπετοῦσαν μὲ ὄρεξι. "Όλα ἀκολουθοῦσαν τὸν ἀρχηγό τους, πὺ ἤξερε καλὰ τὸ δρόμο. Κανένα δὲν ἤθελε νὰ μένη πίσω.

Μὰ ὅταν ἐπέταξαν ἀρκετὰ, μερικὰ ἄρχισαν νὰ κουράζονται.

—Τσίρ τσίπλ! εἰδοποίησαν τὸν ἀρχηγό. Βοήθεια! ἐκουρασθήκαμε, εἶπαν.

Ἐκεῖνος ἐτέντωσε καλὰ τὰ μάτια του καὶ ἐκοίταξε παντοῦ. Κάτω ἦταν ἀτέλειωτη θάλασσα. Πέρα, μακριὰ στὸ βάθος, ἀνέ-

βαινε πρὸς τὸν οὐρανὸ μαῦρος καπνός. Ὁ ἄρχηγὸς ἐχάρηκε.

—Τσιβίιιτ! ἐφώναξε δυνατά. Τυχεροὶ εἴμεθα! Ἐκεῖ μακριὰ ταξιδεύει πλοῖο, θὰ καθήσετε ἐπάνω του καὶ θὰ ξεκουρασθῇτε ὅσο θέλετε.

—Τσίιβ, εἶπαν μερικὰ χελιδόνια. Δὲν βαστοῦμε νὰ φθάσωμε ὥς ἐκεῖ. Εἴμεθα πολὺ κουρασμένα!

—Τσιβίιτ! ἐφώναξε τότε ὁ ἄρχηγός. "Ἄν εἶναι ἔτσι, πλησιάστε τότε στὰ μεγάλα ἐκεῖνα πουλιά, ποὺ πετοῦν μαζί μας.

Ἦσαν πελαργοὶ καὶ ἄγριόχηνες. Μόλις εἶδαν τὰ χελιδονάκια νὰ πλησιάζουν, ἐκτάλαβαν καὶ τὰ ἐπῆραν στὴ ράχι τους.

Τί καλωσύνη, ποὺ εἶχαν οἱ καημένοι οἱ πελαργοί! Καὶ μὲ τί προθυμία τὰ ἐδέχθηκαν ἐπάνω τους οἱ ἄγριόχηνες!

—Ἀναπαυθῆτε καλά, τοὺς ἔλεγαν. Ἐμεῖς δὲν κουραζόμεθα. Τὰ φτερά μας εἶναι δυνατά. Ἀντέχουν ὅσα ταξίδια. Ἡμέρες νὰ πετοῦμε δὲν μᾶς νοιάζει.

Σπουδαῖο ἦταν αὐτὸ τὸ ξεκούρασμα. Πόσο καλὸ ἔκαμε στὰ καημένα τὰ χελιδόνια! Τὰ ἄλλα, ποὺ εἶχαν κουρασθῇ λιγώτερο, ἐπετοῦσαν, γιὰ ν' ἀνεβοῦν ἐπάνω στὸ πλοῖο, ποὺ εἶχεν ἰδεῖ στὸ βάθος ὁ ἄρχηγός.

32. ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΝΙΚΟΛΑ.

Τὸ πλοῖο ἐκεῖνο ἦταν ἐμπορικό, τοῦ καπετάν Νικόλα. Ἐπήγαινε πρὸς τὸ μέρος, ποὺ ἐταξίδευαν καὶ τὰ χελιδόνια. Ὁ καπετάνιος, ἅμα τὰ εἶδε, ἐκατάλαβε καὶ εἶπε:

— Ἐκουράσθηκαν τὰ καημένα τὰ χελιδόνια. "Ἄς μὴν τρέχω τόσο πολύ, γιὰ νὰ μὲ φθάσουν πιὸ γρήγορα.

Παλιὸς θαλασσινός, ὁ καπετάν Νικόλας, εἶχε πολλές φορές δεχθῇ χελιδόνια στὸ πλοῖό του. Σὲ λίγο ἐγέμισε τὸ κατὰστρωμα ἀπὸ πουλιά. Μέσα στὸ πλοῖο ἦταν καὶ ἓνα μικρὸ ναυτάκι, ὁ Ἀντωνάκης. Πόσο ἐχάρηκε, σὰν εἶδε τὰ χελιδόνια! "Ἄν μπορούσε, θὰ τὰ ἐχάϊδευε ὅλα.

Στὸ πλοῖο εἶχαν καὶ ἓνα μαῦρο σκύλλο. Εἶχαν καὶ πέντε - ἕξι γάτους.

— Κλείστε τὰ ζῶα γρήγορα κάτω στὸ ἄμπάρι, εἶπε στοὺς ναῦτες ὁ καπετάνιος. Δὲν θέλω νὰ μοῦ τρομάξουν τὰ χελιδόνια. Οἱ γάτες μάλιστα μποροῦν νὰ ἀρπάξουν καὶ κανένα.

Πόσο ἥσυχα ἐκάθησαν τὰ καημένα τὰ πουλιά! Καὶ τί μεγάλη ἐμπιστοσύνη ἔδειχναν στοὺς ναῦτες καὶ στὸν καπετάν Νικόλα!

Μιὰ ολόκληρη ἡμέρα καὶ μιὰ νύκτα ἐ-
ταξίδευε τὸ πλοῖο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο.
"Ὅλες αὐτὲς τὶς ὥρες, ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ
πουλιά. "Αλλὰ ἔρχονταν, ἄλλα ἔφευγαν.
"Ὅσα ἐξεκουράζονταν, κάπου - κάπου, ἐσή-
κωναν τὸ κεφαλάκι τους καὶ ἔβλεπαν πρὸς
τὸν οὐρανό. Ἐκοίταζαν νὰ ἰδοῦν ποῦ εἶναι
οἱ ἄλλοι σύντροφοί τους. Τὸ ναυτάκι, ὁ
Ἀντωνάκης, ἐλυπόταν γιὰ ἓνα πρᾶγμα. Τὸ
εἶπε μάλιστα καὶ στὸν καπετάνιο.

—Τὰ χελιδόνια εἶναι νηστικά, καπετάνιε.
Δὲν διατάζετε νὰ τοὺς ρίξωμε σιτάρι καὶ
ψίχουλα γιὰ νὰ φᾶνε;

—Θὰ τὸ ἔκαμνα, Ἀντωνάκη, ἀλλὰ τὰ χε-
λιδόνια, παιδί μου, δὲν τρώγουν σπόρους
καὶ ψίχουλα. Θέλουν μυῖγες, σκουλήκια,
κουνούπια. Ἐμεῖς ἐδῶ τέτοια δὲν ἔχομε.
Ἀλλὰ δὲν πειράζει. Τὸ ταξίδι κοντεύει νὰ
τελειώσῃ καὶ ἔτσι τώρα, ποῦ θὰ φθάσουν
στὸ μέρος τους, ἄς φᾶνε ἐκεῖ ὅ,τι θέλουν.

33. Φύγανε τὰ χελιδόνια.

Φύγανε τὰ χελιδόνια,
ἄδειες οἱ φωλιές,
δὲν λαλοῦνε πιά τ' ἀηδόνια
στὶς τριανταφυλλιές.

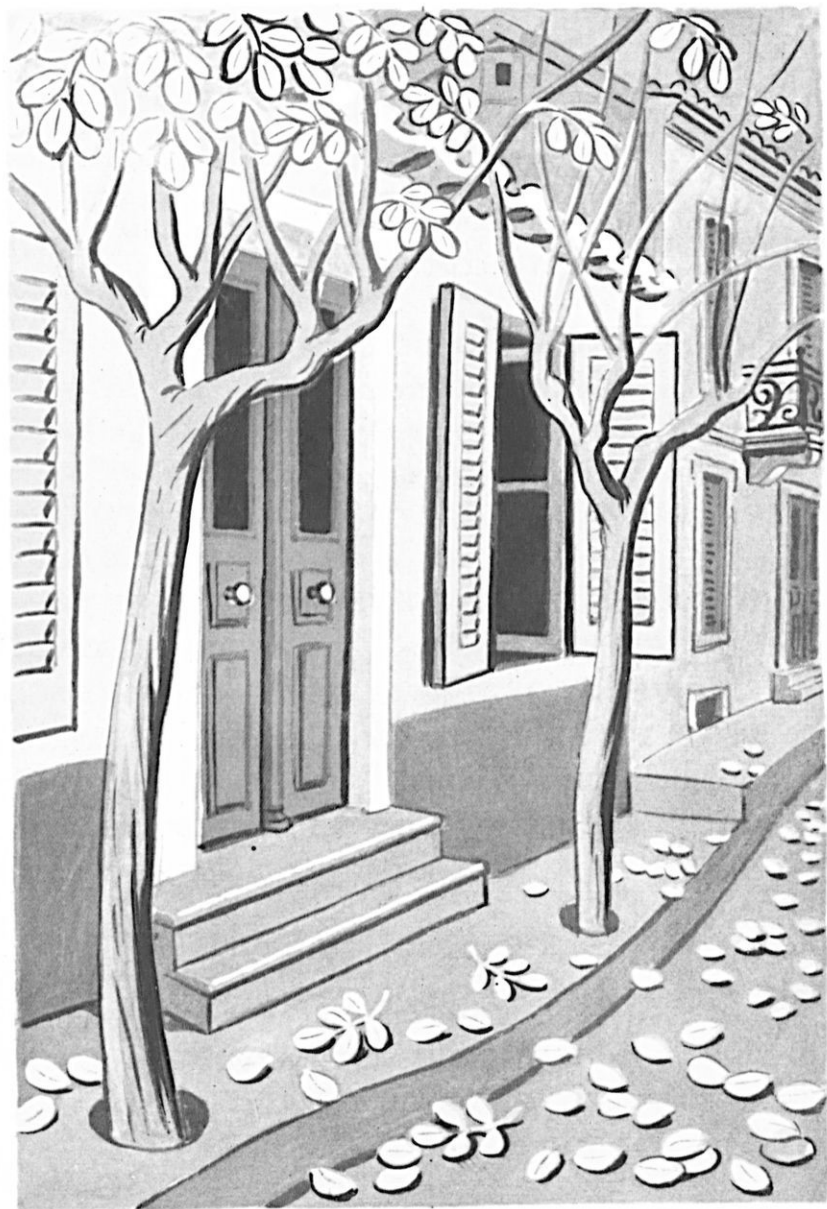
Στὸ καλό, νὰ ξαναρθῇτε,
πρόσχαρα πουλιά,
καὶ ἄγγιχτη θὰ ξαναβρῇτε
τὴν παλιά φωλιά.

Μέλισσα

Αἶνιγμα

Ἀπὸ πάνω σὰν τηγάνι.
Ἀπὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
Ἀπὸ κάτω σὰν βαμβάκι.
Τί εἶναι;

Πότε συννεφιές, πότε βροχές, όλόχρυσες
 λιακάδες...
 «Κάστανα ζεστά!» θὰ διαλαλοῦν οἱ κα-
 στανᾶδες
 καὶ θ' ἀρχίσουν τὰ μαθήματά μας πάλι.
 Τὸ φθινόπωρο σιγὰ - σιγὰ προβάλλει...

Στ. Μπολέτης

34. Στὸ περιβόλι τοῦ θείου.

Μιὰ ἡμέρα φθινοπωρινή, ὁ Τάσος μὲ τὸ
 Θύμιο κατέβηκαν στὸν κάμπο. Ἐκεῖ ἦταν
 τὸ περιβόλι καὶ τ' ἀμπέλι τοῦ θείου τους.

Τὰ δένδρα καταφορτωμένα ἐλύγιζαν
 ἀπὸ ὀπωρικά. Περισσότερος ὁ καρπὸς καὶ
 λιγώτερα τὰ φύλλα.

Ὁ θεῖος ἦταν ἐκείνη τὴν ὥρα μὲ τὸν Κο-
 σμᾶ, τὸν μανάβη, ποὺ εἶχεν ἔλθει ν' ἀγορά-
 ση σταφύλια. Ἐδέχθηκε τοὺς ἀνεψιούς μὲ
 χαρά.

— Ἐλᾶτε, παιδιὰ μου. Σκαρφαλῶστε στὰ
 δένδρα καὶ φᾶτε. Ἀχλάδια, μῆλα, δαμά-

σκηνα. "Εχομε ἀπ' ὅλα. "Ο,τι θέλει ἡ ψυχὴ
σας.

Ὁ Τάσος ἐτράβηξε σὲ μιὰ φουντωτὴ μη-
λιά. "Ετρωγε καὶ δὲν ἐχόρταινε. Εὐωδία-
ζαν ἐκεῖνοι οἱ καρποί. Τί γλύκα! Τί νοστι-
μάδα!

Ὁ Θύμιος ἐπροτίμησε μιὰ δαμασκηνιά.
Εἶχε κι ἓνα καλαθάκι καὶ ἐμάζεψε. "Ενα
στὸ καλάθι, ἄλλο στὸ στόμα.

Ὁ θεῖος ἐχαιρόταν μὲ τὴν ὄρεξι, ποὺ εἶ-
χαν τὰ παιδιὰ.

"Οταν κατέβηκαν ἀπὸ τὰ δένδρα, τοὺς
ἔδωσε ἀπὸ ἓνα καλάθι κι ἀπὸ ἓνα μαχαίρι
καὶ τὰ ἐπῆγε στὸ ἀμπέλι. Οἱ κληματόβερ-
γες ἐλυγοῦσαν. Σαββατιανά, ροδιῖτες, μο-
σχᾶτα, ὅλα γλυκύτατα. Οἱ ρῶγες χονδρὲς
σὰν κορόμηλα.

—Εὐλογημένος καρπός, εἶπεν ὁ θεῖος.
Τρία πράγματα εὐλόγησεν ὁ Θεός: Τὸν
σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον.

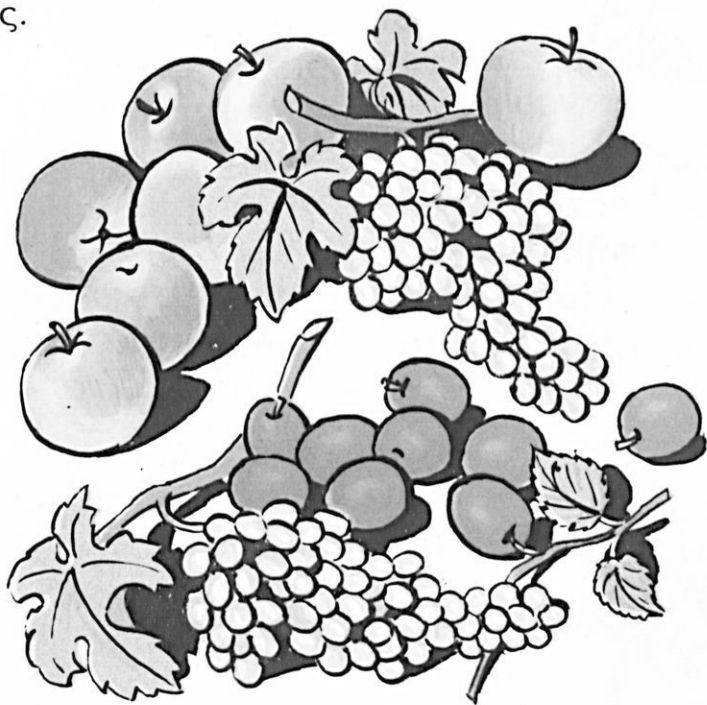
Τὴν ὥρα, ποὺ ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ
πέρα, μιὰ γριούλα, ἡ κυρὰ - Ξενιά, ἐκουβέν-
τιαζε. Τὰ εἶχε βάλει μὲ τὰ σπουργίτια. Ἐ-
κουβέντιαζε μαζί τους, σὰν νὰ εἶχε μπρο-
στά της ἀνθρώπους.

—Καλέ, δὲν πᾶτε στὶς συκές; Τί ἔρχεσθε
καὶ τρῶτε τὰ δικά μου τὰ σῦκα, ποὺ ἡλιάζω;

Ἡ καημένη εἶχεν ἀπλωμένα μερικά σύ-
κα στὶς καλαμωτὲς καὶ τὰ σπουργίτια τῆς
τὰ ἔτρωγαν.

—Τὸ μερίδιό τους παίρνουν, κυρὰ -Ξενιά
μου, τῆς ἐφώνασε γελῶντας ὁ θεῖος. Τοὺς
χρωστοῦμε ἡμεροδούλια. Μᾶς καθαρίζουν
τὰ δένδρα ἀπὸ τὰ ζουζούνια καὶ τὶς κάμ-
πιες. Γιὰ πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἀ-
φήνωμε νὰ τρώγουν;

Τὴν ὥρα ἐκείνη τὰ παιδιά ἄρχισαν νὰ
τραγουδοῦν ἓνα τραγούδι γιὰ τοὺς σπουρ-
γίτες.

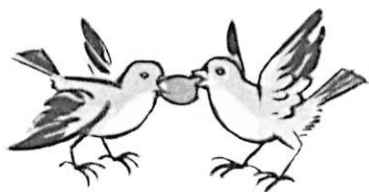
35. Τὸ τσιριτρό.

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπessαν ὀκτῶ σπουργίτες
καὶ τρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ἐκτυπούσανε τὶς μύτες
καὶ κουνούσαν τὶς οὐρὲς
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρὲς.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω πώπω σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφῆκαν ἀδειανή.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἄερα.
Τσίρι - τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Ζαχαρίας Παλατιοῦ

36. ΣΤὸ ἀμπέλι.

“Υστερα προχώρησαν στ’ ἀμπέλι. Τὰ παιδιά μὲ τὰ καλάθια καὶ μὲ τὰ μαχαίρια ἄρχισαν νὰ κόβουν.

—Ροδιῖτες πιὸ πολλοὺς, παιδιά, νὰ κόβετε. Αὐτοὶ εἶναι πιὸ ὥριμοι, εἶπεν ὁ θεῖος. Οἱ φράουλες καὶ οἱ σιδερίτες ἀκόμα βαστοῦν, δὲν ὠρίμασαν καλά.

“Ὅπως ἔκοβαν, φρούτ! ἔπετοῦσαν ἀπὸ τὶς ρίζες τσίχλες καὶ σπουργίτια. Κάπου κάπου ἐξετρύπωνε καὶ κανέννας κότσυφας.

—Βόσκουν, τὰ καημένα, ἔλεγεν ὁ θεῖος. “Ἄς εἶναι καρπὸς καὶ ἅς τρώγουν κι αὐτά.

Σὲ λίγο τὸ μάζεμμα τῶν σταφυλιῶν ἐτελείωσε. Οἱ κόφες ἐγέμισαν καὶ ἐζυγίσθηκαν. Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἔκαμαν τὸ λογαριασμό. Ὁ Κοσμᾶς, ὁ μανάβης, ἐπλήρωσε καὶ ἐφόρτωσε.

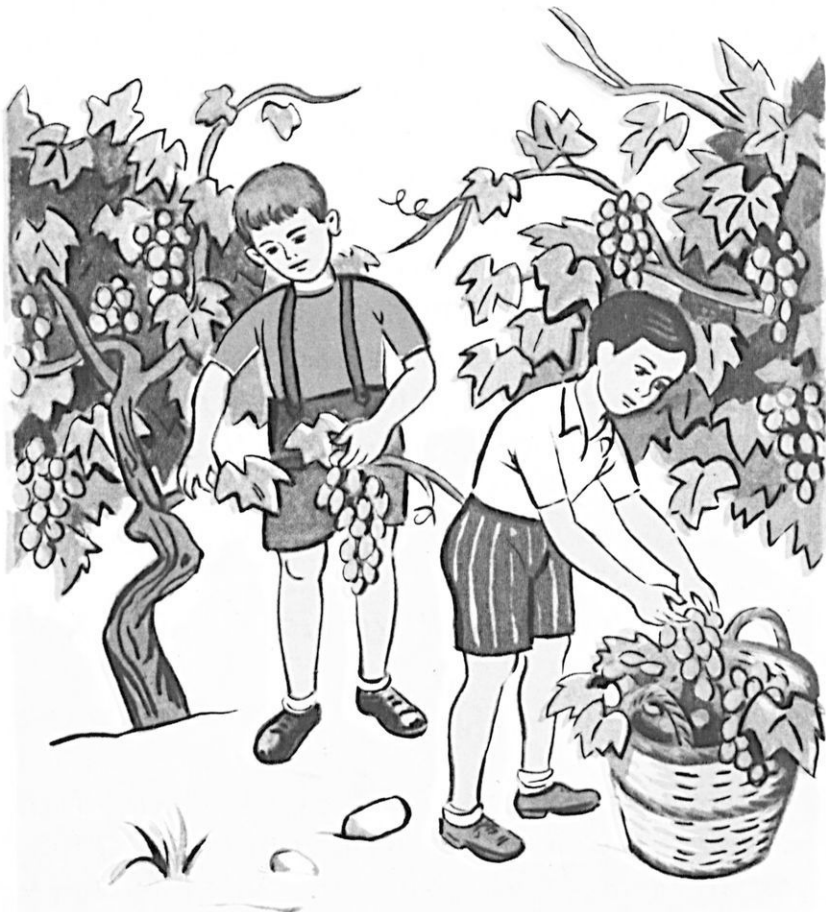
—Σὲ καλὴ μεριά τὰ χρήματα, κύρ - Χρῖστο, εἶπεν, ὅταν ἔφευγε.

—Κι ἐσὺ καλὰ κέρδη, ἦταν ἡ ἀπάντησις τοῦ θείου.

Κοντὰ στὸ ἀμπέλι τοῦ θείου, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι, ἔβγαινε νερὸ δροσερό. Ὁ Θύμιος μὲ τὸν Τάσο ἐδίψασαν κι ἐπῆγαν νὰ πιοῦν.

—Παιδιά, προσοχή. Ἐκεῖ πηγαίνουν πολλές μέλισσες. Νὰ μὴ τὶς πειράξετε. Θὰ σᾶς ριχθοῦν, εἶπεν ὁ θεῖος.

Αὐτὸ τοὺς τὸ εἶπε, γιατί ὁ Θύμιος συχνὰ τὶς ἐπείραζε. Ὅταν ἔβλεπε μέλισσες, ἐννοοῦσε σώνει καὶ καλά νὰ τὶς κυνηγᾷ.

37. Τὸ φθινόπωρο.

Χειμώνιασε καὶ φεύγουν τὰ πουλιά,
γοργὰ ὁ πελαργὸς τὰ πελαγώνει.
κι ἡ φλύαρη χελιδονοφωλιά
χορτάριασε παντέρημη καὶ μόνη.

Τοῦ σπίνου χάθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά,
φοβήθηκε ὁ μελισσουργὸς τὸ χιόνι.
κι ἡ σουσουράδα κάτω στὴν ἀκρογιαλιά
δὲν τρέχει. δὲν πηδᾷ, δὲν καμαρώνει.

Στῆς λυγαριᾶς τ' ὀλόξερο κλαδί,
τοῦ φθινοπώρου φτωχικὸ παιδί,
ὁ καλογιάννος πρόσχαρος προβάλλει.

Μὲ λόγια ταπεινὰ καὶ σιγανά,
μικρὸς προφήτης φτερωτός, μηνᾶ
τὴν "Ανοιξι, ποὺ θὰ γυρίση πάλι.

Γεώργιος Δροσίνης

38. Ἡ βροχούλα.

Τίκ! τák! στὸ πλακόστρωτο. Τίκ! τák! ἐπάνω στὰ κεραμίδια. Εἶναι ἡ βροχούλα, ποὺ πέφτει σιγανή, τραγουδιστή. Πολλὲς σταλαγματιὲς κτυποῦν τὸ παράθυρο, ποὺ εἶναι ἡ Φωτούλα.

—“Ἦλθαμε, Φωτούλα, νὰ σὲ χαιρετήσωμε. Πᾶνε πιά οἱ ζέστες τοῦ καλοκαιριοῦ. “Ε-φθασε τὸ φθινόπωρο. Θὰ φυσᾷ ἄέρας. Ὁ οὐρανὸς θὰ συννεφιάζῃ, θὰ βρέχῃ συχνά. Τὰ φύλλα τῶν δένδρων θὰ κιτρινίσουν καὶ θὰ πέσουν στὴ γῇ. “Οπως θὰ πηγαίνῃς στὸ σχολεῖο, θὰ βρέχεται τὸ φορεματάκι σου.

Αὐτὰ λέγει ἡ βροχὴ στὴ Φωτούλα, ποὺ εἶναι δυσαρεστημένη, ποὺ βρέχει. Πῶς θὰ ἤθελε νὰ εἶναι πάντοτε καλοκαίρι! Νὰ μὴ συννεφιάζῃ! Νὰ μὴ βρέχῃ ποτέ!

Ὁ μπάρμπα-Σπύρος ὅμως, ὁ γείτονάς τους, σκέπτεται ἄλλοιῶτικα. Βλέπει τὴ βροχούλα καὶ τρίβει τὰ χέρια του ἀπὸ χαρά. Καὶ ὅσο πιὸ πολὺ ἡ βροχὴ δυναμώνει, ἄλλο τόσο αὐτὸς χαίρεται.

—Στέφανε! λέγει στὸ γυιό του. Στὴν ὥρα της ἦλθε, παιδί μου, ἡ βροχὴ. Ἦλθε γιὰ νὰ δουλέψωμε τὰ χωράφια μας καὶ νὰ τὰ σπείρωμε. Δοξασμένος ᾗς εἶναι ὁ ἅγιος

Θεός. "Όλα τὰ δίνει μὲ τὴ σειρά τους. Ἐ-
μεῖς μονάχα εἴμεθα ἀνυπόμονοι. Νὰ ἔχης
ἔτοιμα τὰ σύνεργα. Αὖριο θ' ἀρχίσωμε
χωράφι.

39. Ψιχαλίζει.

Ψιχαλίζει! ψιχαλίζει
στὴ μικρή μας τὴν αὐλή...
Τὸ φθινόπωρο ἀρχίζει,
τ' ἀγαπῶ πολύ, πολύ.

Τό 'χω μέσα στὴν καρδιά μου
καὶ πετάω ἀπ' τὴ χαρά,
νὰ μαζεύω στὴν ποδιά μου
φύλλα κίτρινα, ξερά.

Θέ μου, ὅταν πιάνη μπόρα,
τὰ παιδάκια τὰ πτωχὰ
καὶ τὰ σπουργιτάκια τώρα
μὴν τ' ἀφήνης μοναχά.

Κι ἔτσι, ὅταν ψιχαλίζη
στὴ μικρή μας τὴν αὐλή,
τὸ φθινόπωρο, ποὺ ἀρχίζει,
θὰ μ' ἀρέση πιὸ πολύ.

Ἰωσήφ Κυπριανός

40. Τὸ ὄργωμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα οἱ γεωργοὶ ἐπῆγαν
στὰ χωράφια τους. Ἐπῆγαν γιὰ νὰ ὀργώ-
σουν. Τραγουδοῦν χαρούμενοι. Ὁ μάρ-
μπα-Σπύρος μὲ τὸ Στέφανο ἐπῆγαν ἀπὸ
τοὺς πρώτους.

Τὰ δυό τους βόδια ξεκούραστα σύρουν τὸ ἀλέτρι. Τὸ ὄνι σχίζει τὴ γῆ βαθιά. Τὸ χῶμα ἀνασηκώνεται. Τὸ χωράφι παίρνει ἄλλη ὄψι τώρα, πὺ ὀργώνεται.

— ὦ! Μελῆ. ὦ! Κανέλλη, ἀκούεται ὁ Στέφανος.

Στὸ μπάρμπα - Σπύρο ἀρέσει αὐτὴ ἡ φωνή. Τοῦ φαίνεται σὰν τραγούδι. Νέος ὠργωνε ὁ ἴδιος. Τώρα, πὺ ἐγέρασε, ὀργώνει ὁ Στέφανος. Ὁ Στέφανος εἶναι παιδὶ ὑπάκουο, ἀγαπάει τὴ δουλειά. Τὰ βόδια τὰ προσέχει. Βουκέντρα δὲν μεταχειρίζεται. Δὲν θέλει νὰ κάμη τὰ ζῶά του νὰ πο- νοῦν. Τὰ χωράφια τὰ ἔχει καλοπεριποιημένα.

— "Αν ἔκανε, πατέρα, λίγες ἡμέρες γλυκειές, ὅπως σήμερα, θὰ ἐτελειώναμε τὰ ὀργώματα. "Υστερα θ' ἀρχίζαμε τὴ σπορά, λέγει ὁ Στέφανος.

Καὶ χαίρεται, πὺ βλέπει τὶς αὐλακιές νὰ πληθαίνουν.

— Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅλα θὰ γίνουν, παιδί μου.

Ἀνάμεσα στὰ βάτα ἐκείνη τὴν ὥρα ἔνα παιδὶ ψάχνει γιὰ μανιτάρια. Εἶναι ὁ Γιαννάκης. Παιδὶ ὀρφανό. Κάπου - κάπου, φωνάζει σὰν τὸ Στέφανο.

—'Ωώ! Μελῆ. 'Ωώ! Κανέλλη.

Ὁ γέρο - Σπύρος ἐφώναξε τὸ Γιαννάκη κοντά του.

—"Ασχημα κάνεις, παιδί μου, νὰ γυρίζης στὶς ἐρημιές γιὰ μανιτάρια. Πρέπει νὰ μάθης γράμματα. Ὅσο γιὰ τὰ μανιτάρια, τὰ βρίσκεις ὅποτε θέλεις.

Ὅταν ἐσήμανε ὁ ἐσπερινός, τὸ ὄργωμα ἐσταμάτησε. Ὁ μπάρμπα - Σπύρος καὶ ὁ Στέφανος ἔκαμναν τὸ σταυρό τους. Ὑστερα ἐκίνησαν γιὰ τὸ χωριό. Ὁ γέρος ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸ Γιαννάκη. Σ' ὅλο τὸ δρόμο τὸν ἐσυμβούλευε σὰν παιδί του.

Ὁ Γιαννάκης ἀκούει τὰ λόγια ἐκεῖνα προσεκτικά. Ἀπὸ κανένα δὲν ἔχει ἀκούσει τέτοια λόγια. Γιὰ μιὰ στιγμή βουρκώνουν τὰ μάτια του.

—Δὲν ἔχω βιβλίο, λέγει στὸ μπάρμπα - Σπύρο. Πῶς θὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο;

—Αὐτὸ νὰ μὴ σὲ στενοχωρῇ. Βιβλίο, σάκκα καὶ ὅ,τι χρειάζεται θὰ σοῦ τὰ ἀγοράσω, ἀπαντᾷ ὁ καλὸς γέροντας.

—Τότε θὰ πηγαίνω. Καὶ ἄλλη φορὰ δὲν θὰ ξαναφύγω ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Καὶ ὁ Γιαννάκης ἐτήρησε τὸ λόγο του. Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μπάρμπα - Σπύρου ἐτελείωσε τὸ Δημοτικό.

41. Τὸ ἀλέτρι.

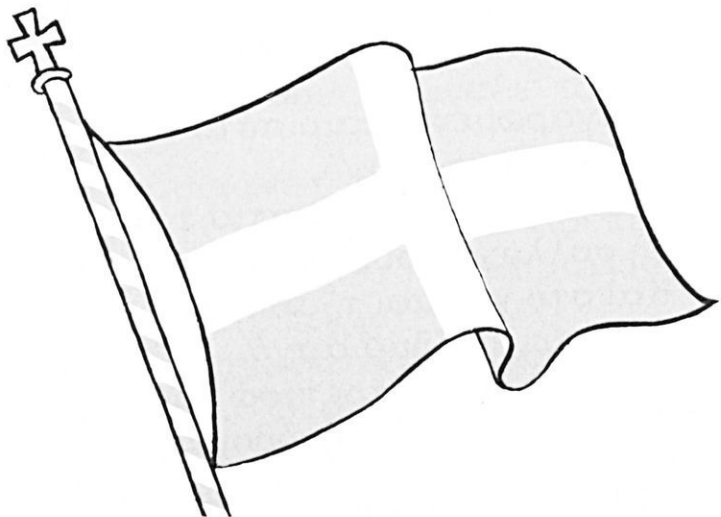
Ζευγαρωμένα, ταιριαστά
τὰ βόδια στὸ ζυγό,
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τους
τὴ συλλογὴ τους κρύβουν.
Καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσκαφτο
σέρνουν μὲ βῆμα ἄργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους
καὶ κάπου κάπου σκύβουν.

Τὸ ὕνι χαράζει ἀκούραστα
τ' αὐλάκι τὸ βαθύ,
ξεσκάβοντας, τινάζοντας
τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι.
Κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος
τ' ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ
τὰ βόδια του κεντρώνει.

Εὐλογημένο τρεῖς φορές
τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ!
Εὐλογημένα τρεῖς φορές
τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης!
Κι εὐλογημένη τρεῖς φορές
ἡ γῆ, πού, καρπερή,
μὲ δίχως βαρυγκόμησι,
μᾶς δίνει τὰ καλὰ της!

Ἰωάννης Πολέμης

42. Ἐορτάζει ἡ Σημαία μας.

Τὸ σχολεῖο σήμερα ἐγέμισε σημαιοῦ-
λες. Ἡ αὐλή, ἡ εἴσοδος, οἱ αἴθουσες, ὅλα
εἶναι σημαιοστολισμένα. Παντοῦ βλέπεις
σημαῖες τῆς ξηρᾶς καὶ σημαῖες τῆς θάλασ-
σας. Εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος ἔχει τὰ παιδιά παρατετα-
γμένα στὸ προαύλιο τοῦ σχολείου. Ὁ ση-
μαιοφόρος κρατεῖ τὴ σημαία καὶ ἐκεῖνα
ἀκίνητα τὴ χαιρετοῦν. Αὐτὴ κυματίζει. Ἐ-
πάνω της λάμπει ὁ ἅγιος σταυρός. Ἐνας
μαθητὴς, μὲ ὠραία φωνή, λέγει τὸ ποίημα
τῆς Σημαίας.

Πάντα κι ὅπου σ' ἀντικρύζω
μέ λαχτάρω σταματῶ
καὶ περήφανα δακρύζω,
ταπεινὰ σὲ χαιρετῶ.

Σὲ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καὶ τὰ χέρια μου κτυπῶ.
Σὰν ἀγία σὲ λατρεύω,
σὰν μητέρα σ' ἀγαπῶ!

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
—Νά 'σαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή.

Ἰωάννης Πολέμης

“Υστερα μιλεῖ γιὰ τὴ Σημαία ὁ δάσκαλος. Μιλεῖ γιὰ τὸ γαλάζιο καὶ τὸ ἄσπρο τῆς χρῶμα. Λέγει πῶς κυματίζει στὰ καράβια μας δοξασμένη ἀπὸ θάλασσα σὲ θάλασσα.

—“Ὅταν τὴ βλέπετε, παιδιά μου, εἶναι σὰν νὰ βλέπετε τὴν Ἑλλάδα μας. “Ὅπου τὴν ἀντικρύζετε, νὰ τὴ χαιρετᾶτε μὲ εὐλάβεια. “Ὅταν μεγαλώσετε καὶ γίνετε στρατιῶτες, καὶ τὴ ζωὴ σας νὰ θυσιάζετε γι' αὐτὴ.

Μὲ αὐτὰ τὰ ὠραῖα λόγια ἐτελείωσε τὴν ὁμιλία του ὁ δάσκαλος τὴν ἡμέρα, πού ἦταν ἡ ἐορτὴ τῆς Σημαίας μας.

43. 'Ο σιδηρουργός.

Τὸ σιδηρουργεῖο τοῦ Μιχάλη εἶναι κοντὰ στὴ μικρὴ πλατεῖα. Ἐκεῖ κοντὰ εἶναι καὶ ὁ Γρηγόρης, ὁ ξυλουργός, καὶ ὁ μπάρμπα - Σταμάτης, ὁ μπαλωματής.

Τί σιδερικά ἦταν ἐκεῖνα, πού εἶχε στὸ μαγαζί του ὁ Μιχάλης! Ὑνιά, δικέλια, κλειδαριές, πέταλα, καρφιά, ἔβλεπες ὅ,τι ἤθελες.

Μὲ τὸ σφυρὶ στὸ χέρι ἐκτυποῦσεν ἓνα πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στὸ ἄμόνι. Τὸν ἐβοηθοῦσε καὶ ἓνα παιδί. Καὶ οἱ δύο τους ἦταν κατάμαυροι ἀπὸ τὰ κάρβουνα.

—Σοῦ ἔφερα, κυρ - Μιχάλη, τὸ ὑνί μας, τοῦ εἶπεν ὁ Χρόνης. Ἐστράβωσεν ἡ μύτη του, νὰ τὸ διορθώσης.

Ὁ Μιχάλης τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἐκοίταξε.

—"Αφησέ το, παιδί μου, καὶ θὰ τὸ διορθώσω. Σήμερα ὅμως καὶ αὔριο δὲν εὐκαιρῶ. Μεθαύριο θὰ εἶναι ἕτοιμο.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε τὸ φουσερό. Τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ βοηθὸς τοῦ Μιχάλη ἐτραβοῦσεν ἓνα σχοινὶ καὶ τὸ φουσερό ἐφουσοῦσε: φούκου! φούκου! Μὲ τὸ φύσημα ἡ φωτιά ἐδυνάμωνε καὶ τὸ σίδερο ἐκοκκίνιζε.

Ὁ Χρόνης ἐκοίταζε καὶ τὰ μπράτσα τοῦ σιδερά. Τί δυνατὰ πού ἦταν! Ἐπαρakoλουθοῦσε πῶς ἐκτυποῦσε τὸ πυρωμένο σίδερο ἐπάνω στὸ ἄμόνι καὶ πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο ἄρχιζε νὰ μαυρίζει. Τότε πάλι τὸ ξανάβαζε στὴ φωτιά.

Πόσο θὰ ἤθελε ὁ Χρόνης νὰ ἐτραβοῦσε

καὶ αὐτὸς τὸ σχοινὶ καὶ νὰ κάνη μὲ τὸ φουσερὸ φούκου! φούκου!

Ἄπ' ἐκεῖ ὁ Χρόνης ἐπῆγε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Γρηγόρη, τὸν ξυλουργό, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη, μὰ ἐκεῖνος ἔλειπε.

Ὅταν ἐγύρισε σπίτι, ἐμιλοῦσε ὅλο γιὰ τὸ σιδηρουργὸ καὶ γιὰ τὰ σιδερικά του.

—Ὁ Μιχάλης εἶναι πολὺ χρήσιμος γιὰ τὸ χωριό, παιδί μου, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Γιὰ σκέψου, ἂν ἔλειπε. Θὰ ἔπρεπε νὰ πᾶμε γιὰ τὸ παραμικρὸ στὴν πολιτεία. Καὶ εἶναι τεχνίτης πολὺ καλός. Ὅλα τὰ σιδερικά, ποὺ χρειαζόμεθα στὸ χωριό, αὐτὸς τὰ φτειάνει.

—Εἶδα δεμένα καὶ δυὸ ἄλογα, πατέρα, ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζί. Τί ἤθελαν ἐκεῖ;

—Τοῦ τὰ πηγαίνουν καὶ τὰ πεταλῶνει, παιδί μου. Καὶ εἶναι ἄριστος καὶ στὸ πετάλωμα. Μόνος του φτειάχνει τὰ καρφιά, μόνος του τὰ πέταλα, μόνος του ὅλα.

—Εἶδα καὶ ἕναν τροχὸ πέτρινο.

—Τὸν ἔχει γιὰ τρόχισμα, παιδί μου. Τσεκούρια, μαχαίρια, κλαδευτήρια, ψαλίδια, ὅλα μπορεῖ νὰ τὰ τροχίσῃ.

Ὅταν σὲ λίγο ὁ Χρόνης ἔμεινε μόνος, ἐπῆρε τὸ τετράδιο καὶ ἐζωγράφησε τὸ Μιχάλη. Ἐζωγράφησε καὶ τὸ φουσερὸ καὶ τὸ ἄμόνι του.

44. Ὁ σιδεράς.

Τὰ μπράτσα του, γιὰ ἰδέστε,
γυαλίζουν μελανά.
Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ!

Τὰ οὐράνια δὲν τὰ ξέρει
ποτέ του γαλανά.
Τὴ φλόγα, τὸ σφυρί του,
θωρεῖ παντοτινά.
Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ.

Ἔχει παιδιά, γυναῖκα,
γι' αὐτοὺς τόσον καιρὸ
σιδερικὰ σκαρώνει
κάθε λογῆς σωρό.
Τὴ νύκτα, τὴν ἡμέρα,
σκυφτός, σφυροκοπᾷ,
δίχως νὰ παίρνη ἀνάσα,
στ' ἄμόνι του κτυπᾷ.

Τέλλος Ἀγλας

45. Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργός.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωὶ ὁ Χρόνης ἐπῆγε στὸ ξυλουργεῖο τοῦ Γρηγόρη. Εὐτυχῶς ἦταν ἐκεῖ. Ἐπριόνιζε μιὰ σανίδα. Ὁλοτὸ πάτωμα ἦταν γεμᾶτο πριονίδια καὶ ροκανίδια σκορπισμένα. Σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι, τὸν μπάγκο, ἦταν τὰ ἐργαλεῖα. Ἀπ' αὐτὰ ὁ Χρόνης ἄλλα ἤξερε καὶ ἄλλα δὲν ἤξερε. Εἶδε τὸ πριόνι, τὴν πλάνη, τὸ σκεπάρνι, τὴν τανάλια, τὸ καθένα στὴ θέσι του.

Μερικὰ ἐργαλεῖα τοῦ ἐφάνηκαν περίεργα. Τὰ ἔβλεπε γιὰ πρώτη φορά. Δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ σὲ τί τὰ ἐχρησιμοποιοῦσεν ὁ ξυλουργός. Ὅταν ἐκεῖνος ἐτελείωσε τὸ πριόνισμα, ὁ Χρόνης τοῦ εἶπε τὴν παραγγελία, ποῦ εἶχε ἀπὸ τὸν πατέρα του: νὰ ἔλθῃ γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀποθήκη.

—Δὲν μπορῶ, παιδί μου, οὔτε αὔριο οὔτε μεθαύριο νὰ ἔλθω. Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα θὰ εὐκαιρήσω.

—Ἐχουν λυγίσει τὰ ξύλα τῆς ἀποθήκης, κύρ-Γρηγόρη, καὶ κοντεύουν νὰ σπάσουν, μοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ὅσο μπορεῖς, ἔλα γρηγορώτερα. Εἶναι ἀνάγκη.

—Καταλαβαίνω, παιδί μου, αλλά τί να σᾶς κάμω. Ἐχω δουλειὰ ἄλλη, πιὸ βιαστική. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὴν ἀφήσω στὴ μέση. Φτειάνω μιὰ σκεπή. Εἶναι φθινόπωρο καὶ μπορεῖ νὰ βρέξει. Καὶ τότε δίχως σκεπή, τί θὰ γίνη τὸ σπίτι;

Καί, παίρνοντας ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ξύλα ἓνα χάρακα, λέγει τοῦ Χρόνη:

—Καὶ τώρα, μιὰ ποὺ ἦλθες στὸ μαγαζί μου, στάσου νὰ σοῦ δώσω κι ἓνα χάρακα, νὰ ριγώνης τὰ τετράδιά σου. Εἶναι ἀπὸ ὀξυὰ. Δὲν στραβώνει. Τέτοιον ἔχει καὶ ὁ γυιὸς μου ὁ Νικολός. Μοῦ φαίνεται πὼς εἶσθε συμμαθηταί.

—Εἴμεθα καὶ φίλοι καὶ πολλὰς φορές μελετοῦμε καὶ μαζί, ἐπρόσθεσεν ὁ Χρόνης.

—Νὰ μελετᾶτε, παιδί μου. Ἐμεῖς γιὰ σᾶς κοπιᾶζομε. Φροντίστε νὰ μάθετε γράμματα, γιὰ νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι.

Τὴν ἄλλη ἐβδομάδα ὁ Γρηγόρης ἐπῆγε καὶ διώρθωσε τὴν ἀποθήκη. Ἄν τὴν ἄφηναν μερικὲς ἡμέρες ἀκόμα, θὰ ἔπεφτε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Χρόνη θὰ ἐπάθαινε μεγάλη ζημιά.

Πόσες τέτοιες ζημιὲς δὲν ἐπρολάβαινε ὁ καλὸς ξυλουργὸς στὸ χωριὸ μὲ τὴν τέχνη του!

46 Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης.

Ἄλλη μιὰ ἡμέρα ὁ Χρόνης ἔφερε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ἐμπάλωσε ὁ μπάρμπα-Σταμάτης.

Αὐτὸς εἶναι ἓνα συμπαθητικὸ γεροντάκι, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι στὸ χωριό. Ἡ δουλειά του ἦταν νὰ διορθώνη παπούτσια. Γιὰ μαγαζάκι εἶχε τὸ ἀνοιγμα μιᾶς πόρτας. Αὐτὸ ἴσια-ἴσια μονάχα τὸν ἴδιο ἐχωροῦσε. Εἶχε καὶ ἓνα τραπεζάκι γεμᾶτο ἐργαλεῖα: Σφυριά, βελόνες, φαλτσέτες,

καρφιά, ὅ,τι ἐχρειαζόταν γιὰ τὴ δουλειά του.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶχε καλὸ ὑποδηματοποιεῖο. Ἔκανε ἀρκετὴ δουλειά. Μὰ ὅταν ἦλθαν οἱ ἐχθροί, δὲν τοῦ ἄφησαν τίποτε. Καὶ ὅμως τὸ γεροντάκι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του.

— "Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός, ποὺ εὗρέθηκε καὶ τούτῃ ἐδῶ ἢ τρυπίτσα καὶ βγάζω τὸ ψωμάκι μου, ἔλεγε συχνά.

"Ὅταν τὰ παιδιὰ ἐπερνοῦσαν γιὰ τὸ σχολεῖο, ἐστέκονταν καὶ τὸν παρακολουθοῦσαν. Σκυμμένος ἐπάνω στὸ τραπεζάκι του, ἐκάρφωνε τακούνια, σόλες, ὅ,τι ἐτύχαινε. "Ἄλλοτε ἔκανε ὠραῖα καινούργια παπούτσια. Τώρα ὅμως δὲν εἶχε μηχανή, γιὰ νὰ τὰ γαζώνῃ. Οὔτε καὶ καλαπόδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἔκανε μονάχα διορθώματα.

Μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιὰ ἐσυζητοῦσαν ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι του τί παιγνίδι νὰ παίξουν. Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης ἐπετάχθηκε καὶ τοὺς εἶπε γελῶντας:

— "Ἄν μὲ ἐρωτούσατε, θὰ σᾶς ἔλεγα νὰ παίξετε τὸ κυνηγητό. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι συμφέρει σ' ἐμένα.

— Καὶ γιατί, μπάρμπα - Σταμάτη, σὲ συμφέρει; ἐρώτησεν ὁ Θάνος.

—Γιατί μὲ τὰ τρεχάματα χαλᾶτε πιὸ πολὺ τὰ παπούτσια σας. Θὰ τὰ φέρετε νὰ τὰ διορθώσω ἐγὼ κι ἔτσι θὰ ἔχω πάντα δουλειά.

Καὶ ὅμως, δὲν ἦταν ἄνθρωπος, ποὺ ἀγαποῦσε τὰ χρήματα ὁ μπάρμπα - Σταμάτης. Αὐτὸ τὸ εἶπε στὰ παιδιὰ γιὰ ἄστεϊο. Πόσες φορές δὲν ἔκανε διορθώματα σὲ πτωχοὺς, χωρὶς νὰ πάρῃ τίποτε!

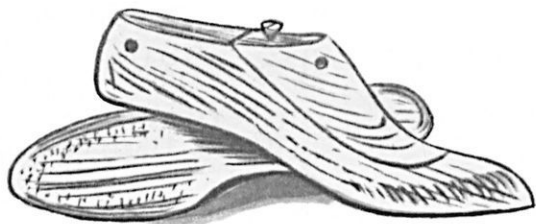
Ἕνα πρωὶ ἐπερνοῦσε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μαγαζάκι τοῦ ἑνὰ παιδάκι ὀρφανό, ὁ Βασιλάκης. Τὸ γεροντάκι τὸν ἐφώναξε:

—Ἔλα ἐδῶ, Βασιλάκη. Φέρε, παιδί μου, τὰ παπούτσια σου νὰ σοῦ τὰ διορθώσω.

—Δὲν ἔχω χρήματα, μπάρμπα - Σταμάτη, εἶπε τὸ παιδί.

—Δὲν πειράζει. Ὅταν θὰ μεγαλώσης καὶ θὰ κερδίσης, τότε μοῦ τὰ δίνεις.

Νὰ γιατί τὸν ἀγαποῦσε ὅλο τὸ χωριὸ τὸν καλὸν αὐτὸν ἄνθρωπο.

47. Ὁ τρύγος.

Σάν ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ τρύγου, τὸ χωριὸ κατέβηκε στὸν κάμπο. Κατέβηκε νὰ τρυγήσῃ. Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους κατέβηκαν καὶ ὁ Τάσος μὲ τὸ Θύμιο.

—“Ἠλθαμε, θεῖε, νὰ σὲ βοηθήσωμε, εἶπαν τὰ παιδιὰ.

—Ἐκάματε καλὰ, παιδιὰ μου. Ὁ τρύγος θέλει χέρια. Δὲν ἀκούτε ποὺ λέγουν: Θέρος, τρύγος, πόλεμος; Τὰ τρία αὐτὰ θέλουν ξεσηκωμό. Ὅλοι νὰ βοηθοῦν.

Στὸν κάμπο ἀκούονται γέλια, φωνές, τραγούδια. Σὲ ὅλα τὰ ἀμπέλια τρυγοῦν. Παιδιὰ, κορίτσια, ἄνδρες, γυναῖκες, ὅλοι εἶναι ριγμένοι στὴ δουλειά. Τὰ καλάθια πηγαινοέρχονται. Στὰ πατητήρια πατοῦν. Τὰ σταφύλια γίνονται μοῦστος. Αὐτὸς θὰ βράσῃ μέσα στὰ βαρέλια καὶ θὰ γίνῃ κρασί.

Στὸ γειτονικὸ ἀμπέλι μερικὰ παιδιὰ τρυγοῦν ἀπρόσεκτα. Ὁ πατέρας τὰ συμβουλεύει:

—Νὰ παίρνετε τὰ κλήματα μὲ τὴ σειρά. Νὰ κόβετε ὅλα τὰ σταφύλια. Νὰ καθαρίζετε τὶς ρῶγες τὶς σάπιες. Ἀλλοιῶς δὲν θὰ γίνῃ καλὸ τὸ κρασί μας, θὰ ξυνίση.

Ὁ Θύμιος καὶ ὁ Τάσος εἶναι προσεκτι-

κοί. Ψάχνουν καλὰ τὰ κλήματα. Δὲν ἀφήνουν σταφύλι ἀτρύγητο οὔτε σάπιες ρῶγες.

Τὴν ὥρα ποὺ ἐτρυγοῦσαν, ἦλθεν ἓνας ἄνθρωπος μὲ γένεια. Εἶχε καὶ τουφέκι στὸν ὦμο. Στὴ μέση του εἶχε κρεμασμένο ἓνα σχοινί. Ἐχαιρέτησε, ἐστάθηκε λίγο καὶ ἔφυγε.

—Εἶναι ὁ ἀγροφύλακας. Αὐτὸς φυλάει καὶ τ' ἀμπέλια. "Αν ἰδῇ κανένα κλέπτη, τὸν πιάνει καὶ τὸν πηγαίνει στὴν Ἀστυνομία, εἶπεν ὁ θεῖος

—Τί ἄγρια ποὺ ἐκοίταζε! παρατήρησεν ὁ Τάσος!

—Καὶ ὅμως εἶναι καλὸς ἄνθρωπος. Τοῦ ἐμπιστευόμεθα τὴν περιουσία μας καὶ τὴ φυλάει. Δὲν μᾶς γίνονται ζημιές.

Τὸ βράδυ τ' ἀμπέλι τοῦ θεοῦ σὰν νὰ εἶχε ἐορτή. Ἐμαζεύθηκαν οἱ γείτονες καὶ ἐκουβέντιαζαν. "Ελεγαν γιὰ τὸν καρπό, γιὰ τὸ κρασί, γιὰ τὰ κτήματα. "Ελεγαν καὶ ἄστεϊα. "Ενας ἔπαιζε καὶ φλογέρα.

Ὁ Τάσος καὶ ὁ Θύμιος ἐκοιμήθηκαν στὴν καλύβα. Τί γλυκὸς ἦταν ἐκεῖνος ὁ ὕπνος!

—Χρόνια θὰ θυμοῦμαι, Θύμιο, αὐτὴ τὴ βραδιά τοῦ τρύγου, εἶπεν ὁ Τάσος.

—Κι ἐγὼ τὸ ἴδιο, εἶπεν ὁ ἀδελφός του.

48. 28^η Ὀκτωβρίου.

Σὲ κάθε σπίτι ἀνεμίζει σήμερα καὶ μιὰ σημαία. Μικροὶ καὶ μεγάλοι εἶναι ὅλο χαρά. Οἱ καμπάνες κτυποῦν. Ἐορτάζει ἡ πατρίδα μας.

Στὴν ἐκκλησία τοῦ μικροῦ χωριοῦ, εἶναι μαζεμμένος ὅλος ὁ κόσμος. Θὰ ψάλλουν τὴ δοξολογία. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὸ σχολεῖο μὲ τὴ σημαία του. Τὴν κρατεῖ τὸ πιὸ ψηλὸ παιδί, ὁ Λιάκος. Αὐτὸς εἶναι ὁ σηματοφόρος. Τραγουδοῦν καὶ τραγούδια ἡρωϊκά.

Ἐπάνω στὸ Δεσποτικὸ εἶναι γραμμένο
ένα ΟΧΙ. Καὶ πιὸ κάτω μιὰ ἄλλη ἐπιγραφή:

28 Ὀκτωβρίου 1940

Ὁ παπᾶς φορεῖ τὰ ἱερὰ ἄμφια καὶ βάζει «εὐλογητός». Οἱ ψάλτες ψάλλουν. Τὸ ἐκκλησίασμα κάνει τὸ σταυρό του.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ὥρα, ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε στὸ Δεσποτικὸ νὰ βγάλῃ λόγο. Ἡ φωνή του εἶναι βροντερή. Τὰ μάτια του σὰν νὰ πετοῦν φλόγες. Μιλεῖ γιὰ τὴν πατρίδα. Γιὰ τὸν πόλεμο, ποὺ ἔγινε τὸ 1940. Σ' αὐτὸν εἶχε πολεμήσει καὶ ὁ ἴδιος.

Μιλεῖ γιὰ τοὺς ἐχθρούς μας, ποὺ ἦλθαν νὰ μᾶς πολεμήσουν. Νὰ ὑποδουλώσουν τὴν πατρίδα μας. Νὰ ἀρπάξουν τὰ χωριά μας καὶ τὶς πολιτεῖές μας, τὶς θάλασσες καὶ τὰ νησιά μας. Σὰν ἕνας ἄνθρωπος τότε ἐσηκωθήκαμε ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Στὸν πόλεμο αὐτὸν ὁ κόσμος ὅλος μᾶς ἐθαύμασε. Ἄς ἦταν οἱ ἐχθροὶ μας πολλοί. Ἐμεῖς τοὺς ἐνικήσαμε. Τοὺς ἐνικήσαμε ὅπου καὶ ἂν ἐπολεμήσαμε: Στὴ στεριά, στὸν ἀέρα, στὴ θάλασσα.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἦταν στὴν ἐκκλησία, ἦταν καὶ ἕνας τραυματίας. Ὁ καημένος εἶχε χάσει τὸ χέρι του γιὰ τὴν

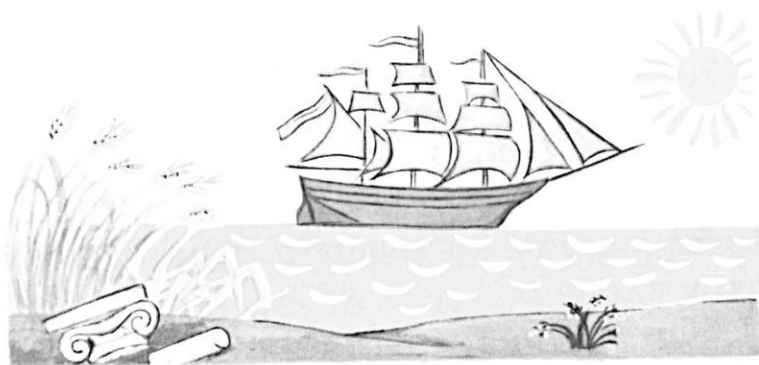
πατρίδα. Μὲ τί συμπάθεια τὸν ἐκοίταζεν ὁ κόσμος! Καὶ πόσο αὐτὸς ἦταν ὑπερήφανος, ποὺ ἔκαμε αὐτὴ τὴ θυσία γιὰ τὴν πατρίδα!

“Υστερα ὅλοι μαζί μὲ τὸ σχολεῖο ἐπῆραν στεφάνια ἀπὸ δάφνες καὶ μυρτιές καὶ ἐστεφάνωσαν τὸ μνημεῖο τῶν πεσόντων, στὴν πλατεῖα.

“Ὅταν ἐγύρισαν τὰ παιδιά στὸ σχολεῖο, εἶπαν ἐνθουσιασμένα στὸ δάσκαλο:

—Κι ἐμεῖς, κύριε, ὅταν θὰ γίνωμε στρατιῶτες, θὰ πολεμήσωμε καὶ θὰ μεγαλώσωμε τὴν πατρίδα μας, ὅπως ἔκαμαν κι οἱ γονεῖς μας.

49. Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας.

Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας; Μὴν εἶν' οἱ κάμ-
ποι;

Μὴν εἶναι τ' ἄσπαρτα ψηλὰ βουνά;
Μὴν εἶν' ὁ ἥλιος της, πού χρυσολάμπει;
Μὴν εἶναι τ' ἄστρα της τὰ φωτεινά;

Μὴν εἶναι κάθε της ρηχὸ ἀκρογιάλι
καὶ κάθε χώρα της μὲ τὰ χωριά;
κάθε νησάκι της, πού ἀχνὰ προβάλλει,
κάθε της θάλασσα, κάθε στεριά;

“Ὅλα Πατρίδα μας! Κι αὐτὰ κι ἐκεῖνα.
καὶ κάτι πού 'χομε μέσ' στὴν καρδιά,
πού λάμπει ἀθώρητο, σὰν ἡλίου ἀχτῖνα
καὶ κράζει μέσα μας: Ἐμπρός, παιδιά!

Ἰωάννης Πολέμης

50. ΣΤὸν ἐλαιῶνα.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Ξανθούλα ἐπῆγε μὲ τὴ γιαγιά της στὸν ἐλαιῶνα. Ἐκεῖ ἦταν πολλὰ δένδρα φυτευμένα! Ὅπου καὶ ἂν ἐγύριζε τὰ μάτια της, ἔβλεπεν ἐλιές. Τὰ φύλλα τους ἦταν στενόμακρα καὶ μυτερὰ στὴν ἄκρη. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦταν καταπράσινα καὶ στὸ κάτω λαμπερὰ σὰν ἀσήμι. Μερικὰ δένδρα, ποὺ ἦταν φουντωτά, ἔσμιγαν τὰ κλωνάρια τους μὲ τὰ ἄλλα.

—Κρυφομιλοῦν σὰν γειτόνισσες, γιαγιά, εἶπεν ἡ Ξανθούλα, ἅμα εἶδε τὰ δένδρα ἔτσι ἀνταμωμένα.

—Ἀλήθεια, παιδί μου. Τὰ δένδρα αὐτὰ

φαίνονται σὰν νὰ καταλαβαίνουν. Ἐγὼ ἀγαπῶ κάθε δένδρο. Ἀλλ' ἡ μεγάλη μου συμπάθεια εἶναι ἡ ἐλιά.

—Ὅλες εἶναι καταφορτωμένες ἀπὸ καρπό, παρετήρησεν ἡ Ξανθούλα.

—Ναί, παιδί μου. Ἐφέτος θὰ ἔχωμε λαδιά. Ὅπως φαίνεται, εἶναι πλούσια ἡ ἐσοδεία. Ὁ καλὸς Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει ἀπὸ τίποτε. Τὸ καλοκαίρι ἐβγάλαμε καρπούζια καὶ πεπόνια καὶ τὰ ἐπωλήσαμε. Ὑστερα ἐπωλήσαμε σταφύλια, σῦκα, ἀχλάδια καὶ ροδάκινα. Τώρα θὰ μαζέψωμε καὶ τὶς ἐλιές καὶ θὰ βγάλωμε λάδι. Ἀς εἶναι δοξασμένο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

—Γιατί, γιαγιά, μερικὲς ἐλιές ἔχουν κουφάλες;

—Γιατὶ εἶναι γέρικες, Ξανθούλα μου. Ποιὸς ξέρει πόσων χρονῶν θὰ εἶναι! Τὸν ἐλαιῶνα αὐτὸν ἤμουν κοριτσάκι καὶ τὸν θυμοῦμαι ἔτσι. Καὶ ὁ πατέρας μου, καθὼς μοῦ ἔλεγε, ἔτσι τὸν ἤξερε. Λογάριασε λοιπὸν πόσο παλιὸς εἶναι. Ἡ ἐλιά εἶναι δένδρο, ποὺ ζῇ πολλὰ χρόνια, μακρόζωο.

—Πότε θὰ ὠριμάσουν, γιαγιά, οἱ ἐλιές νὰ τὶς μαζέψωμε;

—Μὲ κανένα μῆνα, Ξανθούλα, θὰ εἶναι ἕτοιμες.

51. Ὄταν ἄρχισε τὸ μάζεμμα.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἐγέμισεν ὁ ἐλαιῶνας ἀπὸ κόσμο. Ὅλοι ἦλθαν νὰ μαζέψουν τὸ βιό τους. Τὰ παιδάκια μὲ κοφίνια στὸν ὦμο καὶ μὲ σακκοῦλες κατέβαιναν τραγουδῶντας νὰ βοηθήσουν. Ἡ Ξανθούλα ἦλθε μὲ τὸν ἀδελφό της τὸ Ρήγα. Ἡ γιαγιά μὲ τὸν πατέρα εἶχαν κατεβῆ πιὸ ἐνωρίς. Μαζί τους ἦταν καὶ δυὸ ἐργάτριες.

Ὁ πατέρας εἶχε μαζί του καὶ μιὰ σκάλα ψηλή. Μερικὰ δένδρα ἦταν δύσκολα στὸ ἀνέβασμα, γιὰ τοῦτο ἔφερε τὴ σκάλα. Ὁ Ρήγας ἐσκαρφάλωνε καὶ ἐγέμιζε τὸ σακκουλάκι ἀπὸ τὰ πιὸ ψηλὰ κλωνάρια. Ἡ γιαγιά ἐμάζεψε ὅσες ἐλιές ἦσαν στὰ χαμηλὰ κλωνάρια καὶ τὶς ἔφθανε. Ἡ Ξανθούλα ἐμάζεψε αὐτές, πού ἦταν στὴ γῆ πεσμένες. Καὶ ἐνῶ ἐμάζεψε, ἔλεγε:

—Τόσος καρπός, ἀδύνατο νὰ μαζευθῇ.

—Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ γιαγιά. Καταλαβαίνεις τί θὰ 'πῇ αὐτό, Ξανθούλα;

Ἡ Ξανθούλα δὲν τὸ εἶχε καταλάβει καὶ ἡ γιαγιά τῆς τὸ ἐξήγησε.

—Τὸ μάτι μας βλέπει, κορίτσι μου, πολλές φορές μιὰ ἐργασία καὶ τὴ θεωρεῖ πολὺ

δύσκολη. Φοβᾶται λοιπὸν καὶ δειλιάζει, πὼς ἡ ἐργασία δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ. "Όταν ὅμως καταπιασθῇ τὸ χέρι, πὺ εἶναι τολμηρό, ἡ ἐργασία λίγο-λίγο τελειώνει.

Ἡ Ξανθοῦλα ἐκατάλαβε τότε καὶ εἶπε :

— Αὐτὸ παθαίνω ἐγώ, γιαγιά, μὲ τὰ γραψίματα. Πολλὲς φορὲς μοῦ φαίνονται βουνό. Λέγω, πὼς δὲν θὰ τὰ τελειώσω ποτέ. "Όταν ὅμως ἀρχίσω νὰ γράφω, σιγὰ-σιγὰ τὰ τελειώνω δίχως νὰ τὸ καταλάβω. Μοῦ ἄρεσε, γιαγιά, αὐτὸ πὺ μοῦ εἶπες.

Καὶ ἡ Ξανθοῦλα τὸ ἐπανελάβε:

— Τὸ μάτι δειλό, μὰ τὸ χέρι τολμηρό.

52. Ἡ ἐλιά.

“Οπου κι ἂν λάχω κατοικία,
δὲν μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποί,
ὥς τὰ βαθιά μου γηρατεῖα
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ’ ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη,
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἴσκιο μου ἀπὸ κάτου
ἦλθ’ ὁ Χριστὸς ν’ ἀναπαυθῇ
κι ἀκούσθηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά Του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθῇ.
Τὸ δάκρυ Του, δροσιὰ ἀγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθῇ.
Εἶμαι ἡ ἐλιά ἡ τιμημένη.

Κωστῆς Παλαμᾶς

53. Ὁ καστανᾶς.

Χρόνια κατεβαίνει ἀπὸ τὴν πατρίδα του στὴν πολιτεία. Μόλις φθάσῃ τὸ φθινόπωρο, νά τον μὲ τὴ φουφοῦ ἀπ' ἔξω ἀπ' τὸ σχολεῖο. Τὰ παιδιὰ τὸν πλησιάζουν καὶ τὸν χαιρετοῦν:

—Καλῶς ἦλθες, κύρ-Χαραλάμπη!

—Εὐχαριστῶ, παιδιά! καλὸ χειμῶνα νὰ περάσωμε.

Στὴν ὀρεινὴ του πατρίδα ἄφησεν ὀλόκληρη οἰκογένεια. Γυναῖκα, ἀγόρια, κορίτσια. Πρέπει νὰ ἐργασθῇ γιὰ νὰ τοὺς ζήσει. Τί νὰ κάμῃ ὁ καημένος, ἀφοῦ ἔχει τόσο μεγάλη οἰκογένεια καὶ τὸ χωριό τους εἶναι πτωχό;

—Ζεστά, γερὰ κάστανά! Φωνάζει καὶ πωλεῖ στὰ παιδάκια.

—Γερὰ νὰ μοῦ δώσης, κύρ-Χαραλάμπη. Νὰ μὴν εἶναι χαλασμένα, τοῦ λέγει ἓνας μικρούλης. Καὶ τοῦ δίνει τὰ χρήματα.

—'Εγὼ πάντα γερὰ πωλῶ. Εἶναι διαλεγμένα αὐτά, ποὺ σοῦ δίνω, ἀπαντᾷ ὁ μπάρμπα-Χαραλάμης.

Ὁ Πάνος ἀγαπᾷ πολὺ τὰ κάστανά, μὰ σήμερα δὲν ἔχει χρήματα. Δὲν τοῦ ἔδωκε ἡ μητέρα. Στέκεται λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ φουφοῦ καὶ τὰ βλέπει ροδοκοκκινισμένα. Καὶ ἄλλα παιδιὰ στέκονται καὶ βλέπουν ἀπὸ μακριά. Ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν χρήματα, ἔρχονται ξέθαρρα καὶ ἀγοράζουν. Ὁ Θανασάκης, ὅταν ἀγοράζῃ, πάντα δίνει καὶ στὸ φίλο του τὸν Παναγῆ. Καὶ ὁ Παναγῆς πάλι, ὅταν ἀγοράζῃ, δίνει στὸ Θανασάκη.

Μιὰ ἡμέρα ἓνα παιδί, ὁ Μενέλαος, ἦλθε κι ἐστάθηκε κοντὰ στὸ μπάρμπα - Χαραλάμπη. Ἐκοίταζε τὰ κάστανά, μὰ δὲν ἔλεγε τίποτε. Στὸ χέρι του ὅμως εἶχε χρήματα.

—Θέλεις, Μενέλαε, κάστανά; ἐρώτησεν ὁ καστανᾶς.

—"Ὁχι, κὺρ - Χαραλάμπη. Δὲν ἔχω χρήματα.

—Μὰ νά! αὐτὰ ποὺ κρατεῖς δὲν εἶναι χρήματα;

—Αὐτὰ τὰ ἔχω γιὰ τετράδιο, κὺρ - Χαραλάμπη. Δὲν τὰ ἔχω γιὰ κάστανά. Αὐριο, ποὺ θὰ μοῦ δώσῃ ἄλλα ὁ πατέρας μου, τότε θὰ ἀγοράσω.

—Μπράβο, παιδί μου, καλὰ σκέπτεσαι. Μερικὰ παιδιὰ ὅμως δὲν σκέπτονται ὅπως ἐσύ. "Ὅταν ἔχουν χρήματα καὶ βλέπουν κουλούρια, καραμέλλες, κάστανά, ἀμέσως ἀγοράζουν. "Ἄς εἶχαν τὰ χρήματα γιὰ ν' ἀγοράσουν μολύβι, πέννα, τετράδιο. Ἐσὺ θὰ γίνῃς καλὸ παιδί. Μπορεῖς καὶ κρατιέσαι. Δὲν εἶσαι λιχούδης. "Ἐχω κι ἐγὼ στὸ χωριό μου ἓνα ἀγόρι σὰν κι ἐσένα, τὸν Μάνθο. Πηγαίνει στὸ σχολεῖο καὶ πάντα τὸν συμβουλεύω νὰ μὴν εἶναι λιχούδης. Ἡ λιχουδιὰ εἶναι κακὸ πρᾶγμα, παιδί μου.

54. Τρία γατάκια.

Νιάου, νιάρ, νιάου, νιάρ, ἔκανε μιὰ ἡμέρα ἡ Ψιψίνα κι ἔτρεχε ἐπάνω κάτω ἀνήσυχη.

—Γιατί τρέχει ἔτσι ἡ γάτα μας, μητέρα; μήπως θέλει νὰ πιάσῃ ποντίκι; ἐρώτησεν ὁ Λάμπης.

—Κάτι ἄλλο θὰ θέλῃ, παιδί μου. Ἴσως θέλῃ νὰ διαλέξῃ μέρος νὰ γεννήσῃ. Δὲν εἶναι παράξενο ὥς αὐριο νὰ ἔχωμε γατάκια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποθήκης ἀκούσθηκαν νιαουρίσματα. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε περίεργος νὰ ἰδῇ. Ἐπάνω σὲ μερικὰ κουρελάκια, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς ἀποθήκης, ἦταν τρία μικρούλικά γατάκια. Αὐτὰ ἐνιαούριζαν.

—Καλέ, αὐτὰ εἶναι σὰν ποντικάκια! Μήπως τὰ ἐγέννησε καμμιά ποντικίνα; εἶπε μέσα του ὁ Λάμπης.

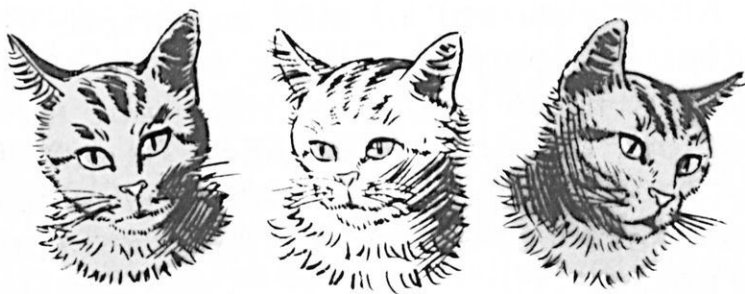
Καὶ ἔσκυψε καὶ τὰ εἶδε καλύτερα. Τὰ κακόμοιρα ἐφαίνονταν, πῶς ἐκρύωναν κι ἔτρεμαν. Εἶχαν στὸ σωματάκι τους κάτι τριχίτσες μικρὲς καὶ ἀραιές. Τὰ μάτια τους ἦταν κλεισμένα. Καὶ ὅλο ἐκουνοῦσαν τὸ κεφάλι τους. Ὁ Λάμπης ἔτρεξε καὶ εἶπε στὴ μητέρα του:

— Ἡ γάτα μας, μητέρα, ἐγέννησε τρία γατάκια. Μὰ τί κρίμα! Καὶ τὰ τρία εἶναι τυφλά! "Επειτα εἶναι καὶ ἄσχημα. Καὶ οὔτε στὰ πόδια τους μποροῦν νὰ σταθοῦν. Κι ἐγὼ ἐνόμιζα, πὼς θὰ ἔπαιζα μαζί τους ὠραῖα παιγνίδια. Δὲν εἶναι ὅπως τὰ ἐπερίμενα.

— Παιδί μου, εἶσαι πολὺ ἀνυπόμονο. Τὰ γατάκια, ὅταν γεννιοῦνται, ἔτσι εἶναι. "Όταν ὁμως περάσῃ λίγος καιρὸς, ὁμορφαίνουν καὶ παίζουν ὠραῖα παιγνίδια. Τότε θ' ἀλλάξῃς γνώμη, ὅταν τὰ ἰδῇς, εἶπεν ἡ μητέρα.

Καὶ ἀφοῦ εἶπεν αὐτά, ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε λίγο γάλα μὲ τριμμένο ψωμὶ γιὰ τὴν γάτα τους.

— Πρέπει τώρα νὰ τὴν περιποιούμεθα καλύτερα, Λάμπη. "Εχει νὰ θρέψῃ, παιδί μου, καὶ μικρά. Εἶναι τώρα μητέρα.

55. Τὰ ζῶα.

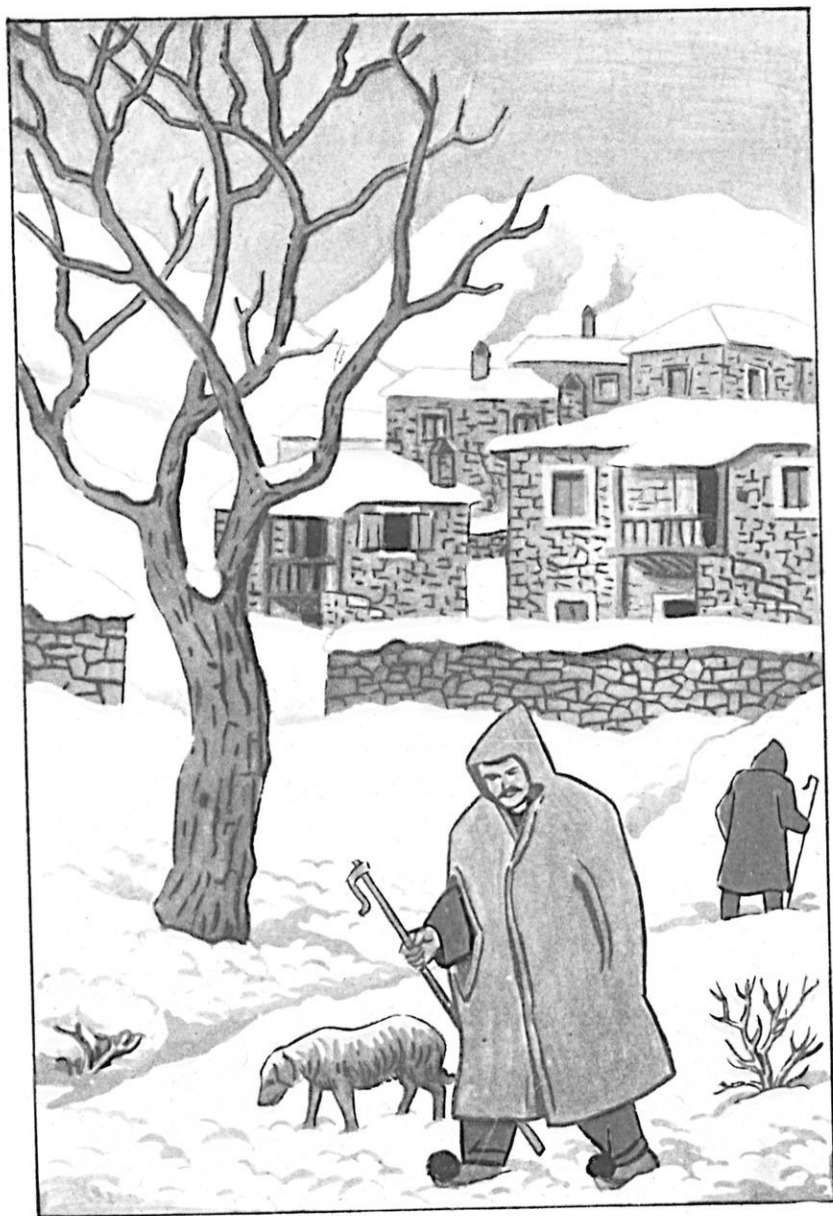
Ποτὲ δὲν θὰ πειράξω
τὰ ζῶα τὰ καημένα,
μὴ τάχα, σὰν καὶ μένα
κι ἐκεῖνα δὲν πονοῦν;

Θὰ τὰ χαϊδεύω πάντα,
προστάτης των θὰ γίνω,
ποτὲ δὲν θὰ τ' ἀφήνω
στοὺς δρόμους νὰ πεινοῦν.

Σὰν δὲν μιλοῦν ἐκεῖνα,
καὶ ὁ λόγος ἂν τοὺς λείπη,
μήπως δὲν νοιώθουν λύπη
δὲν νοιώθουν καὶ χαρά;

Μήπως καρδιὰ δὲν ἔχουν,
στὰ στήθη των κρυμμένα,
ποὺ τὴν χαρὰ προσμένει
καὶ ἀγάπη λαχταρᾷ;

Ἰωάννης Πολέμης

Χ Ε Ι Μ Ω Ν Α Σ

Ὁ χειμῶνας ἂν δὲν πιάσῃ
καὶ χιονιᾶς ἂν δὲν πλακώσῃ,
οὔτε στᾶρι οὔτε λάδι
οὔτε ἄνθους ἢ γῇ θὰ δώσῃ.

Ἑλένη Καριτᾶ

56. Ἑτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.

Προτοῦ βγῇ τὸ φθινόπωρο στὸ χωριό,
ἀρχίζουν τὶς ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα.
Στὸ σπίτι τοῦ Λαζαρή ὁ παπποῦς ἔχει τὸ
πρόσταγμα.

Πρῶτ' ἅπ' ὅλα ἀποθηκεύουν τὸ σιτάρι.

—Τὸ ψωμὶ εἶναι τὸ θεμέλιο, λέγει ὁ παπ-
ποῦς.

Ὕστερα κουβαλοῦν ἅπ' τὸ βουνὸ τὰ
ξύλα. Ἐπειτα βάζουν τὸ λάδι, τὸ τυρί, τὸ
βούτυρο καὶ ἄλλα φαγώσιμα. Ἡ γιαγιά
πάλι ἔχει ζυμώσει ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὸν
τραχανᾶ καὶ τὶς χυλοπίττες. Στὴν ἀποθή-
κη ἔχει τοῦ κόσμου τὰ σακκουλάκια κρε-
μασμένα: Τὰ καρύδια, τ' ἀμύγδαλα, τὸ
σουσάμι. Τὰ κρεμᾶ, γιατί φοβᾶται τοὺς
ποντικούς. Ὡς καὶ τὸν ἄνηθο μαζεύει ἢ
γιαγιά. Ἀκόμη φροντίζει καὶ γιὰ τὴν ρίγα-
νη, τὴν μέντα, τὴν κανέλλα καὶ τ' ἄλλα τὰ

μυρωδικά. Για τὸ συνάχι καὶ τὶς μικροα-
διαθεσίες ἔχει τὸ τσάϊ τοῦ βουνοῦ, τὸ
χαμόμηλο, τὴν μολόχα καὶ τὸ τίλιο.

Τὰ χέρια τῆς γιαγιάς δὲν σταματοῦν
ἀπ' τὰ πλεξίματα. Πλέκει κάλτσες χον-
δρὲς γιὰ τὸν παπποῦ, γιὰ τοὺς γιουὺς καὶ
γιὰ τὰ ἐγγόνια. Ἡ γιαγιά εἶναι γυναῖκα
χρυσοχέρα. Οἱ νύμφες τῆς πάλι ὑφαίνουν
κιλίμια, βελέντζες, ὅλα τὰ μάλλινα στρω-
σίδια τοῦ σπιτιοῦ. Ἔτσι, ὅταν ἔρχεται ὁ
χειμῶνας, τίποτε δὲν λείπει ἀπὸ τὸ σπίτι
τοῦ Λαζαρή. Εἶναι ἓνα σπίτι εὐτυχισμένο.

57. Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια.

Εἶναι Δεκέμβριος καὶ τώρα σκέπτεται γιὰ ξύλα ὁ Κοσμᾶς. Τώρα ποὺ ἔσφιξε τὸ κρύο. Τώρα τραβᾷ μὲ τὸ ζῶο κατὰ τὸ βουνό. Χιονίζει καὶ αὐτὸς ἀνεβαίνει. Τὸ μονοπάτι σὲ μεριές - μεριές εἶναι ἀπέραστο.

“Ὅλες του τὶς δουλειές ἔτσι συνηθίζει καὶ τὶς κάνει. “Ὅταν θέλῃ νὰ ὀργώσῃ, τότε σκέπτεται νὰ διορθώσῃ τὸ ὄνι. “Ὅταν θέλῃ νὰ σκάψῃ, τότε τρέχει γιὰ τὸν κασμᾶ καὶ τὸ τσαπί.

Μὰ καὶ ἡ Σταθούλα, ἡ γυναῖκά του, τέτοια εἶναι. “Ὅταν πεινάσουν, τότε σκέπτεται νὰ μαγειρέψῃ. “Ὅταν τῆς ζητοῦν ψωμί, τότε ἐτοιμάζεται νὰ ζυμώσῃ.

Ἀπὸ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα ἐπῆραν καὶ τὰ παιδιὰ τους συνήθειες. “Ὅταν κτυπᾷ ἡ καμπάνα γιὰ τὸ σχολεῖο, τότε ὁ Μάνθος καὶ ἡ Ἀγαθὴ παίρνουν νὰ γράψουν. Τότε ψάχνουν γιὰ τετράδιο καὶ γιὰ μολύβι. Καὶ πολλὰς φορές οὔτε ξέρουν ποῦ τὰ ἔχουν. “Ὅταν σηκώνωνται στὸ μάθημα, τότε ρίχνουν ματιὲς στὸ βιβλίο.

Μαθαίνονται ὅμως ἔτσι τὰ γράμματα; Γι' αὐτὸ ἔγιναν παιδιὰ χωρὶς ἐξυπνάδα, παιδιὰ κοιμισμένα. Τοὺς μιλεῖς καὶ δὲν ξέ-

ρουν νὰ σοῦ ἀπαντήσουν. Τέτοια παιδιὰ πῶς μποροῦν ποτὲ νὰ προοδεύσουν;

Ὁ Ἀνέστης, ὁ γείτονας, κοιτάζει τὸν Μάνθο καὶ τὴν Ἀγαθὴ καὶ θυμᾶται ἓνα ἄλλο παιδί, τὸν Μιχαλάκη. Αὐτὸν τὸν εἶχε ἰδεῖ μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο καὶ τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωση.

58. Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο.

Ὁ Μιχαλάκης ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ μπακάλικο νὰ ἀγοράσῃ μὲ δυὸ αὐγὰ ἓνα τετράδιο.

—Καλημέρα, κύριε Θάνο, ἐχαιρέτησε τὸν μπακάλη ὁ μικρός. Σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ δώσης ἓνα τετράδιο.

—Τὰ τετράδια, παιδί μου, ἔχουν τρία αὐγά. Νὰ μοῦ φέρῃς ἀκόμα ἓνα.

—Ὁ ἄλλος μπακάλης τὰ πωλεῖ δυὸ αὐγά. "Αν δὲν μοῦ δώσης ἐσύ, θ' ἀγοράσω ἀπὸ ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Μιχαλάκης.

Ὁ κύριος Θάνος, ἅμα εἶδε, πῶς ὁ μικρὸς θὰ τοῦ ἔφευγε, ἐπῆρε τ' αὐγὰ καὶ ἄρχισε νὰ τὰ κοιτάζῃ προσεκτικά.

—Μήπως εἶναι κλούβια ἢ ραγισμένα καὶ μοῦ τὰ ἔφερες; εἶπε στὸ Μιχαλάκη.

—Ὁχι. Εἶναι γερὰ καὶ φρέσκα. Τὰ ἐγέν-

νησαν οί κοττοῦλές μας, εἶπεν ὁ μικρός.

Ἄφοῦ ὁ μπακάλης ἐβεβαιώθηκε, πῶς εἶναι γερά, τὰ ἔβαλε στοῦ ράφι κι ἔδωκε στοῦ Μιχαλάκη τὸ τετράδιο. Ὁ μικρός τὸ ἐπῆρε καὶ ἄρχισε νὰ τὸ κοιτάζη.

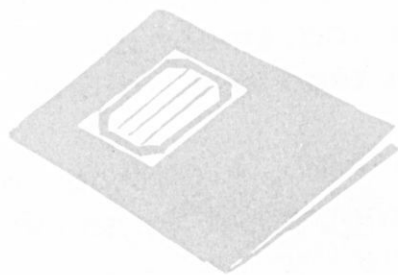
—Τί τὸ κοιτᾷς; καινούργιο εἶναι, τοῦ εἶπεν ὁ μπακάλης.

—Καὶ τὰ αὐγά, ποῦ σοῦ ἔδωκα ἐγώ, ἦταν φρέσκα, μὰ ἐσὺ τὰ ἐκοίταζες. Τὸ ἴδιο τώρα θὰ κάμω κι ἐγὼ μὲ τὸ τετράδιο.

—Καὶ ἄφοῦ τὸ παρατήρησε προσεκτικὰ καὶ εἶδε, πῶς εἶναι καλό, τὸ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε.

Ὅταν ὁ Μιχαλάκης ἔφυγε, ὁ Ἀνέστης, ποῦ ἔτυχεν ἐκεῖ, εἶπε σὲ μερικοὺς πελάτες, ποῦ ἦταν καὶ αὐτοὶ στοῦ μπακάλικου.

—Τέτοια παιδάκια ἔξυπνα, πῶς νὰ μὴν τὰ χαίρεσαι; Εἶναι ποτὲ δυνατόν ὁ Μιχαλάκης νὰ μὴν προοδεύσῃ στὴ ζωὴ του;

59. Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη.

Κάθε πρωΐ, πού ξυπνᾷ, ὁ Φάνης δὲν βλέπει τὸν πατέρα στὸ σπίτι τους. Ἔχει σηκωθῇ ἀπὸ ἔνωρις κι ἔχει φύγει γιὰ τὴ δουλειά του. Καὶ ὅταν ἀκόμα εἶναι χειμῶνας καὶ ὁ καιρὸς κακός, καὶ τότε πάλι ὁ πατέρας φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι. Πηγαίνει νὰ ἐργασθῇ.

Ὅταν ὁ Φάνης ἦταν πιὸ μικρός, δὲν ἔνοιωθε γιὰτὶ ἔφευγε ὁ πατέρας κι ἔλεγε στὴ μητέρα του:

— Ὁ πατέρας, καλή μου μητερούλα, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ. Δὲν κάθεται καθόλου νὰ μᾶς ἰδῇ. Φεύγει πολὺ πρωΐ καὶ δὲν τὸν βλέπομε διόλου.

— Δὲν ἔχεις δίκιο, παιδί μου, νὰ λέγης αὐτά. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ξυπνήσῃ ἔνωρις καὶ δὲν ἐργασθῇ, τότε ποιός θὰ μᾶς θρέψῃ; Ποιός θὰ βγάλῃ χρήματα γιὰ νὰ πληρώσωμε τὸ νοίκι καὶ τὰ ἄλλα μας ἔξοδα; Ποιός θὰ σοῦ πάρῃ βιβλία καὶ τετράδια γιὰ τὸ σχολεῖο; Ἰσα-ἴσα, ἐπειδὴ μᾶς ἀγαπᾷ, γιὰ τοῦτο φεύγει τόσο πρωΐ καὶ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

Αὐτὰ ἔλεγε στὸ Φάνη ἡ μητέρα του. Αὐτὸς ὅμως ἦταν μικρὸς καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τὰ λόγια της.

Τώρα όμως ο Φάνης έμεγάλωσε και καταλαβαίνει για ποιό λόγο φεύγει ένωρίς ο πατέρας. Τώρα καταλαβαίνει γιατί γυρίζει κατάκοπος και νύκτα στο σπίτι. Και τώρα, πού νοιώθει αυτά, ξέρετε τί παρακαλεί τον Θεό ο Φάνης στην προσευχή του; Νά τον βοηθήση να μεγαλώση ακόμα πιο πολύ και να τελειώση τó σχολείο. Και τότε θα ειπῇ στον πατέρα του:

—Καλέ μου πατερούλη! Φθάνει πιά πού τόσο έδούλεψες. Τώρα έμεγάλωσα έγώ τó παιδί σου, ο Φάνης, και μπορώ να σέ βοηθώ. 'Από τώρα και πέρα θα σηκώνωμαι έγώ πιο πρωί και θα πηγαίνω στη δουλειά. 'Εγώ θα φροντίζω για όλους μας. 'Εγώ θα κάνω για τó σπίτι μας ό,τι έκανες έσύ για μᾶς ως τώρα. 'Εσύ πιά να καθήσης να ξεκουρασῇς.

Αυτά θα ειπῇ στον πατέρα του, όταν μεγαλώση ο Φάνης. 'Ο καλός Θεός ᾗς τον βοηθήση να έπιτύχη αυτά πού ζητεῖ.

60. "Ερχεται ὁ πατέρας.

Πῆρε καὶ βραδυάζει,
ἔκλεισεν ἡ ἀγορά,
ἡ μητέρα σιάζει
τὸ τραπέζι μὲ χαρά!

Κάποιον σὰν κι ἐμένα
περιμένει χαρωπά,
κάποιος γνωρισμένα
στὴν ἐξώθυρα κτυπᾷ.

"Ακουσέ τον κάτου,
μητερούλα μου καλή,
νά τὸ πάτημά του!
τρίζει 'πάνω στὸ σκαλί.

Μύρισ' ὁ ἀγέρας,
ἔφεξε τὸ σπιτικό!
"Ερχεται ὁ πατέρας
μὲ χαμόγελο γλυκό.

Γεώργιος Βιζυηνός

61. Ἡ μητέρα.

Κάθε ἡμέρα ἡ μητέρα τῆς Ἑλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη σηκώνεται πρωῒ. Πιὸ πρωῒ ἀπ' ὅλους μέσα στὸ σπίτι. Καθὼς μπαίνει στὰ δωμάτια, περπατεῖ σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ ξυπνήσῃ τὰ παιδιά της. Ἔχει νὰ σκουπίσῃ, νὰ σιγουρίσῃ, ν' ἀνάψῃ φωτιά. Νὰ ψήσῃ τὸν καφέ γιὰ τὸν πατέρα, ποὺ θὰ φύγῃ γιὰ τὴ δουλειά. Νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ζεστό γιὰ τὰ παιδιά της, ποὺ πηγαίνουν στὸ σχολεῖο.

Καὶ ὅταν εἶναι ἡ ὥρα γιὰ νὰ ξυπνήσουν, ἔρχεται σιγά-σιγά, γιὰ νὰ μὴ τὰ τρομάξῃ, καὶ τὰ φωνάζει μὲ χαϊδευτικὴ φωνή:
—"Ε! ὑπναρᾶδες μου! Ξυπνάτε! Φθάνει πιά τόσο ποὺ ἐκοιμηθήκατε.

Ἐκεῖνα ἀκοῦν τὴν φωνή, ἀνοίγουν τὰ μάτια τους, μὰ πάλι τὰ ξανακλείνουν. Τοὺς ἀρέσει ὁ ὕπνος.

Ἡ μητέρα ὅμως, ἂν δὲν ξυπνήσουν, δὲν φεύγει.

—Τὰ ρουχαλάκια τους εἶναι στὴ θέσι τους ἔτοιμα καὶ καθαρά. Τὰ παπούτσια τους λουστραρισμένα. "Ὅλα εἶναι ἔτοιμα.

"Ὅταν τὰ παιδιὰ τῆς νιφθοῦν, ἔτοιμασθοῦν καὶ κάμουν τὴν προσευχή τους, οἱ κοῦπες μὲ τὸ ζεστὸ ρόφημα τὰ περιμένουν στὸ τραπέζι. Βουτοῦν τὸ ψωμί τους στὸ ρόφημα καὶ τρώγουν μὲ μεγάλη ὄρεξι.

—Σιγά! μὴ βιάζεσθε! τοὺς λέγει ἡ μητέρα. Μὴν τρῶτε λαίμαργα. Μασᾶτε καλά. Προσέξτε νὰ μὴ λερώσετε τὰ ροῦχά σας.

Καὶ ὅταν ἡ Ἐλενίτσα καὶ ὁ Χρόνης χορτάσουν, σηκώνονται καὶ εἶναι ἔτοιμοι γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ γίνεται κάθε ἡμέρα μὲ τὴν μητέρα. Γίνεται ἐβδομάδες, γίνεται μῆνες, γίνεται χρόνια.

Καὶ σὰν τὴν μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ τοῦ Χρόνη κάνουν ὅλες οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα πάντα μᾶς ξυπνᾷ, μᾶς ἑτοιμάζει γιὰ τὸ σχολεῖο. Αὐτὴ μᾶς φροντίζει καὶ μᾶς παραστέκει στὴν ἀρρώστεια μας. Σ' ὅλα ἡ μητέρα καὶ παντοῦ ἡ μητέρα.

62. Ἡ μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω ἔγὼ νὰ λυπηθῇ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθη τὰ γλυκά της,
μὲ εἶχε βρέφος ἀπαλό·
μ' ἐκάθιζε στὰ γόνατά της
καὶ μ' ἔμαθε καὶ νὰ μιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρωτὶ ξυπνᾷ
καὶ δίπλα στὴ μικρὴ μου κλίνη,
σὰν ἄρρωστήσω, ξαγρυπνᾷ.

Ἄ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἐγὼ νὰ λυπηθῇ,
ποὺ ὅλη νύκτα κι ὅλη ἡμέρα,
γιὰ τὸ καλὸ μου προσπαθεῖ;

Γεώργιος Βιζυηνός

Εἶναι Δεκέμβριος. Ὁ πατέρας λέγει
 στὸ Μίμη, τὸ γυιό του:

—Τὰ σπουργίτια στρώνονται στὴ γῆ·
 χιόνι, παιδί μου, καταλαβαίνουν.

—Καὶ πῶς γνωρίζουν, πατέρα, πῶς θὰ
 ἔχωμε χιόνι;

—Πολλές φορές τὰ πουλιὰ καὶ τὰ ζῶα
 καταλαβαίνουν τὸν καιρὸ καλύτερα ἀπὸ
 μᾶς.

Τὴν ὥρα ποὺ ὁ πατέρας ἔλεγε αὐτά,
 ἄρχισε νὰ φυσᾷ δυνατά. Ἐνα μεγάλο πλα-
 τάνι, ποὺ ἦταν στὴν ἀντικρινὴ πλατεῖα,
 ἐλύγισε τοὺς κλώνους τοῦ ἀπὸ τὸ φύσημα.
 Τὰ δένδρα τοῦ περιβολιοῦ ἡσυχία δὲν εἶ-
 χαν ἀπὸ τὸν βοριᾶ. Τὰ κλωνάρια τοὺς λές
 καὶ θὰ ἔσπαζαν.

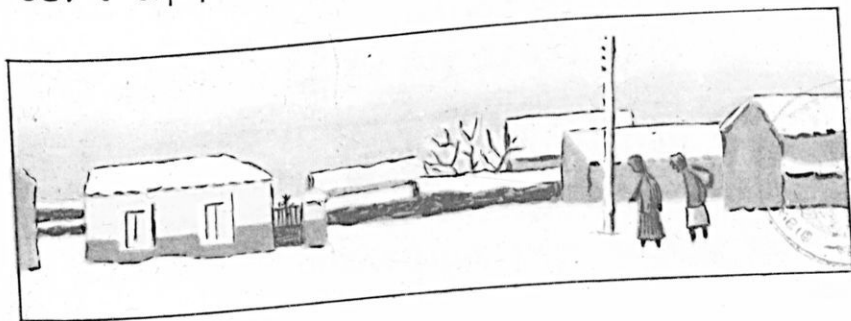
Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἀρχίζει νὰ πέφτη χιόνι
 πυκνό. Ἀμέτρητες μικρὲς πεταλουδίτσες
 χορεύουν τρελλά. Εἶναι οἱ νιφάδες τοῦ χιο-
 νιοῦ. Ἡ γάτα δὲν ξεκολλᾷ ἀπὸ τὸ τζάκι.
 Θέλει ὅλο νὰ ζεσταίνεται. Οἱ τρίχες της
 εἶναι σὲ μεριές-μεριές καψαλισμένες. Ὁ
 μικρότερος ἀδελφὸς τοῦ Μίμη, ὁ Λάμπης,
 χαίρεται ποὺ χιονίζει. Σὰν τὸ στρώση, θὰ
 παίξει χιονοπόλεμο μὲ ἄλλα παιδιὰ.

—Χιόνι, πατέρα, χιόνι! φωνάζει χαρούμενος ο Λάμπης. Ἡ μητέρα τὸν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν φέρνει στὸ παράθυρο.

—Κοίταξε, Λάμπη, τοῦ λέει, πῶς πέφτει πυκνό. Αὐριον ὅλα θὰ εἶναι κάτασπρα. Οἱ τριανταφυλλίτσες μας, πού εἶναι στὸ περιβόλι, θὰ ἀσπρίσουν. Ἡ ἐλιά μας κι αὐτὴ θὰ γίνη κάτασπρη. Καὶ ἅμα τὸ παγώση, θὰ κρέμωνται ἀπὸ τὰ κεραμίδια τὰ κρύσταλλα σὰν σπαθιά.

Ὁ Μίμης παίρνει τὸ τετράδιό του κι ἔρχεται νὰ γράψῃ κοντὰ στὸ παράθυρο. Μὰ τὰ χέρια του παγώνουν καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τὴν ἀνάσα του.

—Ἐλᾶτε ἐδῶ στὸ τζάκι, τοὺς λέγει ἡ γιαγιά. Ἐθυμήθηκα ἓνα παραμῦθι νὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ χιόνι. Καὶ τοὺς λέγει γιὰ ἓνα καλὸ παιδάκι, πὺ τὸ ἐκουκούλωσε στὸ δάσος τὸ χιόνι καὶ τὸ ἐγλύτωσεν ὁ ἄγγελος. Ἐπῆγε καὶ τὸ ἐσκέπασε μὲ τὰ πτερὰ του. Καὶ δὲν τ' ἄφησε νὰ ξεπαγιάσῃ.

64. Ὁ χειμῶνας.

Ὁ χειμῶνας ἦλθε πάλι
κι ὅλοι γύρω στὸ μαγκάλι
ἔχουν μαζευτῇ.
Ρίχτε κάστανά στὴ θράκα,
παραμύθια ἢ γιαγιάκα
θάρθη νὰ μᾶς 'πῇ.

Ἐξω πέφτει τὸ χαλάζι
καὶ τὴ θύρα μας τραντάζει
τώρα ὁ Βοριᾶς.
Μέσ' τὴν κρύα ἀνατριχίλα
σκορπισθήκανε τὰ φύλλα
τῆς κληματαριᾶς.

Μέσ' τὴν ἄγρια τούτη μπόρα
τρομαγμένα ὅλα τώρα
πᾶνε τὰ πουλιά.
Λίγη ζέστη γιὰ νὰ βροῦνε
τσίου - τσίου, θὰ κρυφθοῦνε,
μέσα στὴ φωλιά.

Λάκης Παπαδήμας

65. Ὁ ξενιτεμμένος πατέρας.

Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη εἶναι στὰ ξένα. Ἐργάζεται στὴν πολιτεία. Ὅταν ἐπλησίαζαν τὰ Χριστούγεννα, ἔγραψε στὴ γυναῖκά του.

Ἀγαπητή μου Ἀσημῖνα.

Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ εἶμαι καλὰ καὶ εὐχομαι τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σᾶς. Ἐτοιμάζομαι νὰ ἔλθω στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ἐορτάσω με τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ ὅλοι μαζί. Ἐπεθύμησα πολὺ νὰ σᾶς ἰδῶ. Πόσο θὰ χαρῶ, ἂν μάθω, πῶς τὸ παιδί μας, ὁ Φάνης, προοδεύει στὰ μαθήματα!

Λίγες ἡμέρες μᾶς χωρίζουν ἀκόμα ἀπ' τὴ μεγάλη ἐορτή. Χαιρέτησέ μου τὸ παιδί.

Μὲ ἀγάπη

Νῖκος Αὐγέρης

Πόσο ἐχάρηκαν, ὅταν ἐπῆραν τὸ γράμμα! Μαζὶ μὲ τὸ Χριστό, ποὺ θὰ γεννηθῇ στὴ φάτνη, θὰ καλοδεχθοῦν καὶ τὸν πατέρα ἀπὸ τὴν πολιτεία.

Ὁ Φάνης κάθε πρωτῆ, ποὺ ξυπνᾷ, λογαριάζει πόσες ἡμέρες ἀπομένουν ὥς τὴν μεγάλη ἐορτή. Μὰ ὅσο τὶς λογαριάζει, ἄλλο τόσο τοῦ φαίνονται, πῶς ἄργοῦν.

Σὲ κάποιο διάλειμμα μιά παρέα παι-

διῶν, θέλοντας νὰ πειράξη τὸ Φάνη, ἄρχισε νὰ λέγῃ:

—Ξέρετε, παιδιά; Τὰ Χριστούγεννα ἐφέτος θὰ τὰ ἐορτάσωμε τὸ καλοκαίρι. "Ετσι διέταξαν.

Ὁ Φάνης, ἄθῳ παιδί, δὲν ἐκατάλαβε τὸ πείραγμα. Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι, εἶπε λυπημένος στὴ μητέρα του.

—Ξέρεις τί ἔμαθα, μητέρα; Ἐφέτος θὰ ἐορτάσωμε τὰ Χριστούγεννα τὸ καλοκαίρι. Τὸ ἔλεγαν τὰ μεγάλα παιδιά στὸ σχολεῖο.

Ἡ μητέρα ἐγέλασε μὲ τὴν καρδιά της.

—Ἀθῶό μου παιδί! Τὰ μεγάλα παιδιά σοῦ ἄστειεύθηκαν! Τὰ Χριστούγεννα πάντα ἔρχονται τὴν ἴδια ἡμερομηνία. Ἐρχονται στίς 25 Δεκεμβρίου. Δὲν ἀλλάζουν.

Τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἐορτῆς ἡ χαρὰ τοῦ Φάνη δὲν περιγράφεται. Ὁ πατέρας ἦλθε καὶ τὸ σπίτι ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰ. Ὁ Φάνης ἔδειξε τὸν ἔλεγχον μὲ τοὺς βαθμοὺς καὶ ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε καὶ ἔδωκε στὸ Φάνη μιὰ ὠραία σάκκα, μιὰ κασσετῖνα καὶ παιγνίδια διάφορα. Ὁ Φάνης πάλι, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, τοῦ διηγήθηκε τὴν ἱστορίαν τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἶπεν ὠραία ποιήματα, πὺ ἔμαθε στὸ σχολεῖο.

66. Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνθου.

Εἶναι παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ὁ γέρο-Μάνθος κατέβηκε ἀπὸ τὰ κτήματά του στὸ χωριό. Θέλει νὰ ἐορτάσῃ τὴ μεγάλη ἐορτὴ μὲ τὰ παιδιὰ του, νὰ πάῃ καὶ στὴν ἐκκλησίᾳ νὰ μεταλάβῃ. Στὸ χωριὸ ἔχει μεγάλους γυιούς καὶ δώδεκα ἐγγόνια. Ὅλα πηγαίνουν στὸ σχολεῖο καὶ κάθονται μαζὶ στὸ ἴδιο σπίτι.

Τὴ νύκτα, ποὺ ἐκτύπησεν ἡ καμπάνα, ὅλοι ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησίᾳ. Ὁ παπποῦς φορεῖ τὴν καινούρια φορεσιά του καὶ περπατεῖ ὁλόρθος σὰν κυπαρίσσι. Ζηλεύεις νὰ τὸν βλέπῃς πῶς περπατεῖ.

Στὴν ἐκκλησίᾳ ἄναψε μιὰ μεγάλη λαμπάδα. Ἐπροσκύνησε καὶ ἀνεσπάσθη τὴν ἁγία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν κοντὰ στὸν ψάλτη νὰ βοηθήσουν.

«Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν...»

Τί γλυκὰ ποὺ ἀκούονται οἱ ψαλμωδίες! Τί ωραῖες ποὺ εἶναι οἱ ἅγιες εὐχές, ποὺ διαβάζει ὁ παπᾶ-Νικόλας! Ὅλα ὁ παπποῦς τὰ παρακολουθεῖ μὲ προσοχή.

Ὅταν ἡ θεία λειτουργία ἐτελείωσε, ὁ

γέρο - Μάνθος έπλησίασε καί έκοινώνησε.
"Έπειτα ό παπα - Νικόλας έκοινώνησε καί
τά παιδιά καί τούς άλλους καί τούς έδωκε
αντίδωρο.

Γεμάτοι από τή χάρι τοῦ Θεοῦ γυρίζουν τώρα όλοι στό σπίτι. Αρχίζει πιά νά χαράζει. Οί πετεινοί φωνάζουν πώς έξημέρωσε. Κικιρίκου! κικιρίκου!

Ό παππούς κάθεται στή γωνιά. "Όλοι σκύβουν καί τοῦ φιλοῦν τό χέρι. Πρῶτα οί νύμφες, ὕστερα οί γυιοί, ὕστερα τά έγγόνια.

—Χρόνια πολλά, παππού! Νά μάς ζήσης!
Νά έορτάσωμε καί τοῦ χρόνου καλὰ Χριστούγεννα!

Ό παππούς συγκινημένος τούς δίνει τήν εὐχή του.

67. Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτνη.

Τὰ παιδιὰ στὸ διπλανὸ δωμάτιο ἐσχεδιάσαν τὸ Σπήλαιο καὶ τὴ Φάτνη. Μέσα ἐτοποθέτησαν μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία εἰκόνα μὲ τὴν Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Ὅλα ἔλα-

βαν μέρος στὴ Χριστουγεννιάτικη αὐτὴ ἑορτῇ, γιὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν παπποῦ. Τὸ Σπήλαιο ἐφωτιζόταν μὲ ἀναμμένα κεράκια. Ἔχουναν τέτοιο φῶς, ποὺ ἐνόμιζε κανέννας, πὼς εὐρίσκεται σὲ σπήλαιο ἄληθινό.

Ὁ παπποῦς κοιτάζει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ τὴν συγκίνησί του. Σηκώνει τὸ χέρι καὶ κάνει τὸν σταυρό του.

Τὰ παιδιὰ ψάλλουν: «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν Ὑπερούσιον τίκτει...». Τὰ τροπάρια αὐτὰ τὰ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο. Καὶ τὴν ἑορτῇ ἐκεῖ τὴν εἶχαν ἰδεῖ καὶ τώρα τὴν ἔκαμαν στὸ σπίτι. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἐσχεδίασαν καλὰ. Ἀπ' ὅλες τὶς φωνὲς γλυκύτερη εἶναι τοῦ Λάμπρου. Αὐτὸς ἦταν τὸ πιὸ μικρὸ ἐγγόνι τοῦ παπποῦ.

Ἄμα ἐτελείωσεν ἡ ἑορτῇ, ὁ παπποῦς ἐπῆρε τὰ ἐγγόνια κοντά του καὶ τὰ ἐχάιδεψε. Μὲ δυσκολία εὗρισκε λόγια γιὰ νὰ τὰ εὐχαριστήσῃ.

Τέτοια ὠραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτῇ ὁ παπποῦς δὲν εἶχε ξαναεορτάσει.

68. Χριστούγεννα.

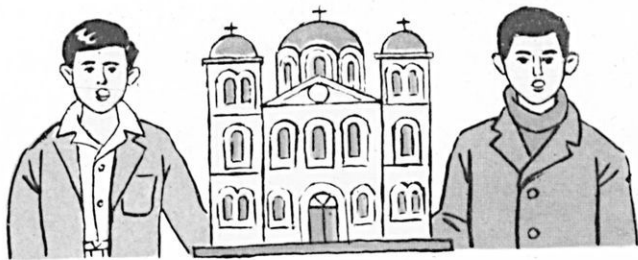
Στὴ γωνιά μας κόκκινο
τ' ἀναμμένο τζάκι.
Τοῦφες χιόνια πέφτουνε
στὸ παραθυράκι.

“Ὅλο ἀπόψε ξάγρυπνο
μένει τὸ χωριὸ
καὶ κτυπᾷ Χριστούγεννα
τὸ καμπαναριό.

“Ἐλα, Ἐσύ, ποὺ Ἀρχάγγελοι
Σ' ἀνυμνοῦν ἀπόψε,
πάρε ἀπὸ τὴν πίττα μας,
ποὺ εὐωδιᾷ, καὶ κόψε.

“Ἐλα, κι ἡ γωνίτσα μας
καρτερεῖ νὰ ῥθῆς.
Σοῦ ἴστωσα, Χριστούλη μου,
γιὰ νὰ ζεσταθῆς.

Στέλιος Σπεράντσας

69. Ἡ παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς.

Εἶναι παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς. Τὰ παιδιὰ εἶναι ὅλο χαρά. Φθάνει ὁ Ἅγιος Βασίλης, ὁ γελαστός παππούς μὲ τὸ σκουφὶ καὶ μὲ τὴν παράξενη φορεσιά. Ἔρχεται καταφορτωμένος. Ὀλόκληρο σακκὶ ἔχει στὴ ράχι του. Καὶ τί δὲν ἔχει μέσα στὸ σακκί! Σφυρίχτρες, στρατιωτάκια, κοῦκλες μεγάλες, κοῦκλες μικρές, ποδηλατάκια! Γιὰ κάθε παιδί ἔχει καὶ ἓνα δῶρο. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιὰ τὸν περιμένουν καὶ τὸν τραγουδοῦν:

Ἀρχιμηνιὰ κι ἀρχιχρονιὰ
κι ἀρχὴ καλὸς μας χρόνος,
Ἅγιο-Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βαστᾶ εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτὶ καὶ καλαμάρι.....

Ὅλοι οἱ δρόμοι εἶναι γεμᾶτοι κόσμος. Παιδιὰ μὲ τρουμπέτες, μὲ μπαλόνια, μὲ ποδηλατάκια, μὲ κοῦκλες, μὲ ὅ,τι νὰ εἰπῆς, γυρίζουν χαρούμενα. Ὅπου στρέψεις τὰ μάτια, βλέπεις κόσμος. Τὰ μαγαζιά γεμᾶτα. Ἄλλοι μπαίνουν, ἄλλοι βγαίνουν. Δὲν προφθάνουν νὰ πωλοῦν οἱ καταστηματαρχαί.

—Χρόνια πολλά, Λεωνίδα! Εὐτυχισμένος
ὁ καινούργιος χρόνος!

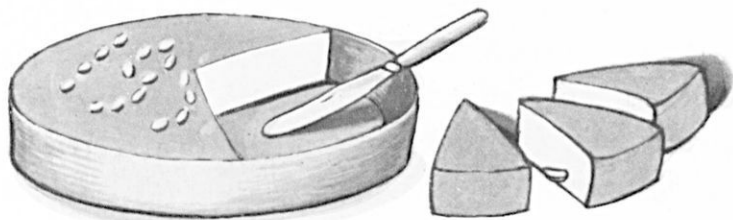
—Καλή χρονιά, Νικολάκη!

Οἱ χαιρετισμοὶ καὶ οἱ εὐχὲς δίνουν καὶ
παίρνουν. "Ὅλοι εἶναι χαρούμενοι, πὺ εἶ-
ναι ἡ μεγάλη αὐτὴ ἑορτὴ.

Στὸ σπίτι ἡ μητέρα ἔχει ἐτοιμάσει τὴν
βασιλόπιττα. "Ὅταν ὅλοι μαζευθοῦν στὸ
τραπέζι, ὁ παπποῦς θὰ τὴν κόψῃ σὲ κομμά-
τια. Θὰ κάμῃ πρῶτα τὸ σταυρό του, θὰ
εἰπῇ χρόνια πολλά καὶ θὰ τὴν μοιράσῃ.

"Ἐνα κομμάτι γιὰ τὸν Χριστό, ἕνα γιὰ
τὸν "Αἰγιο-Βασίλη, τρίτο γιὰ τὸν ἑαυτό
του, ἕνα γιὰ τὸν πατέρα, ἕνα γιὰ τὴν μητέ-
ρα. Ὡς καὶ γιὰ τὸν ξενιτεμμένο ἀδελφὸ θὰ
κόψῃ κομμάτι ὁ παπποῦς.

Μὰ ποιὸς θὰ εἶναι ὁ τυχερὸς νὰ βρῇ τὸ
φλωρί, πὺ εἶναι στὴ βασιλόπιττα; Ἡ Κού-
λα καὶ ὁ Παντελάκης ὅλο γι' αὐτὸ συζη-
τοῦν.

70. Ὁ καινούργιος χρόνος.

1 Ἰανουαρίου γράφει τὸ ἡμερολόγιο. Ὁ χρόνος ἀλλάζει. Ὁ παλιὸς φεύγει. Ἔρχεται ὁ καινούργιος. Ὁ παλιὸς δὲν γυρίζει πιά. Ὅπως δὲν ξαναγυρίζει τὸ νερό, ποὺ τρέχει ἀπὸ τὴ βρύση. Ὁ παπποῦς γίνεται πὶο μεγάλος ἓνα χρόνο. Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ὁ Παντελάκης, ἡ Κούλα, ὅλοι μεγαλώνομε ἓνα χρόνο ἀκόμη.

Μπάμ! Μπούμ! ἀκούεται νὰ βροντᾷ τὸ κανόνι. Χαιρετᾷ τὸν παλιὸ χρόνο, ποὺ φεύγει, καὶ τὸν καινούργιο ποὺ ἔρχεται.

—Χρόνια πολλά, παπποῦ! εὐχονται τὰ παιδάκια τὸν παπποῦ τους καὶ τοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.

— Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καλὸς κι εὐτυχισμένος ὁ καινούργιος χρόνος, τοὺς εὐχεται κι ἐκεῖνος καὶ τὰ χαϊδεύει τρυφερά.

Μὰ ὅταν μείνη μόνος ὁ παπποῦς σκέπτεται. Σκέπτεται, πὼς ἦταν καὶ αὐτὸς σὰν τὸν Παντελάκη καὶ σὰν τὴν Κούλα. Καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔγιναν τὰ μαλλιά του βαμβάκι. Καὶ τὴν ὥρα ἐκείνη θυμᾶται κά-ποιο τραγούδι:

71. Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αι - Βασίλης έρχεται
μὲ γέλια καὶ μὲ δῶρα.
Καινούργιος χρόνος ἔφθασε
μ’ ἐλπίδες καὶ χαρά.

‘Ο ἄλλος χρόνος ἔγερσε
καὶ φεύγει μακριὰ μας.
Σὰν ὄνειρο ἐπέρασε
μὲ τὴν Πρωτοχρονιά.

‘Ο “Αι - Βασίλης έρχεται,
καινούργιος χρόνος ἔφθασε.
‘Ο ἄλλος χρόνος ἔγερσε,
σὰν ὄνειρο ἐπέρασε.

“Ολοι μαζί πάλι, παιδιά,
ἦλθ’ ἡ χρυσῇ, καλὴ χρονιά.
Γιορτάστε τὴν Πρωτοχρονιά
μὲ μιὰ καρδιά καὶ μὲ χαρά.

‘Αθανάσιος Κόκκινος

72. Ἡ κυρά-Καλή καὶ οἱ μῆνες.

Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει καὶ κόκκαλα τσακίζει. Τί καλὰ ποὺ μᾶς συμβουλεύει ἡ παροιμία αὐτὴ νὰ εἴμεθα πάντα προσεκτικοί!

Ἦταν μιὰ φορὰ κι ἓναν καιρὸ σ' ἓνα μικρούτσικο χωριὸ δυὸ γριουῦλες. Τὴν μιὰ τὴν ἔλεγαν Καλή, γιατίι ἔλεγε πάντοτε λόγια καλὰ, καὶ τὴν ἄλλη Κακή, γιατίι πάντα ἐκακολογοῦσε.

Μιὰ ἡμέρα ἡ Καλή ἐπῆγε στὸ βουνὸ γιὰ νὰ μαζέψῃ ξύλα. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ἐμάζεψε, νὰ σου καὶ παρουσιάζονται μπροστά της δώδεκα ὁμορφα παλληκάρια. Ἦταν οἱ δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου.

—Γειά σου, γιαγιά, τῆς λένε οἱ δώδεκα μῆνες.

—Γειὰ καὶ χαρὰ νὰ ἔχετε, παιδιὰ μου. τοὺς λέει ἡ καλὴ γριούλα.

—Δὲν μᾶς λές, γιαγιά, τί γνώμη ἔχεις γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Εἶναι καλοὶ ἢ κακοί; Καὶ ποιὸν ἀγαπᾶς ἐσὺ ἀπὸ ὅλους περισσότερο;

Τὸ πρόσωπο τῆς κυρά-Καλῆς ἔλαμψεν ἀπὸ χαρὰ καὶ τοὺς λέει μὲ καλωσύνη:

—Καλὰ μου παιδιὰ, τί λόγια εἶναι αὐτὰ

πού μ' ἐρωτᾶτε; Μπορεῖ νὰ εἶναι μῆνας ἄσχημος; Ἀφοῦ ὅλους τοὺς ἔκαμε ὁ καλὸς Θεός, πῶς ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ἄσχημοι; Ὅλοι καλοὶ καὶ τιμημένοι εἶναι. Ὁ καθένας ἔχει καὶ τὶς χάρες του. Ἐγὼ ὅλους τοὺς ἀγαπῶ ἀπὸ ἴσια.

Οἱ μῆνες εὐχαριστήθηκαν πολὺ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς κυρᾶ - Καλῆς καὶ τῆς λένε:

— Πάρε, γιαγιά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ τὸ σακκουλάκι. Ὅταν πᾶς στὸ σπίτι σου ἐκεῖ νὰ τ' ἀνοίξης.

Τὰ ἔχασε ἡ γριούλα, ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι τῆς καὶ ἀνοίξε τὸ σακκουλάκι. Ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ φλωριά. Ἐλαμποκόπησε τὸ καμαράκι τῆς σὰν τὰ ἄδειαζε κάτω.

Ἀγόρασε ὕστερα ἓνα καινούργιο σπιτάκι, ἐντύθηκε καλὰ καὶ ἐζοῦσε πλούσια κι εὐτυχισμένα βοηθῶντας τοὺς πτωχοὺς. Τὸ χωριὸ ὅλο ἐχαιρόταν, πού τὴν ἔβλεπε εὐτυχισμένη.

Τὴν εἶδε καὶ ἡ γριά, ἡ κυρᾶ - Κακὴ, κι ἐπῆγε μιὰ ἡμέρα στὸ σπίτι τῆς.

— Πῶς ἄλλαξες ἔτσι, κυρᾶ - Καλή; Ποῦ εὐρῆκες τὰ λεπτὰ καὶ ἀγόρασες αὐτὸ τὸ σπίτι;

— Αὐτὸ κι αὐτό, τῆς ἀπαντᾷ ἡ καλὴ γριούλα. Καὶ τῆς διηγεῖται ὅλη τὴν ἀλήθεια.

73. Ἡ κυρὰ - Κακὴ καὶ οἱ μῆνες.

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ ἡ κυρὰ - Κακὴ, ἐτράβηξε καὶ αὐτὴ μιὰ ἡμέρα στὸ βουνό. Ἐπῆγε τάχα γιὰ νὰ φέρῃ ξύλα.

—Γειὰ καὶ χαρὰ σου, γιαγιά, τῆς λένε τὰ παλληκάρια.

—Γειά σας! τοὺς ἀποκρίνεται μὲ φωνὴ ἄγρια.

—Τί γνώμη ἔχεις, γιαγιά, γιὰ τοὺς δώδεκα μῆνες τοῦ χρόνου; Καλοὶ εἶναι ἢ κακοί; Καὶ ποιόν ἐσὺ ἀγαπᾷς περισσότερο;

—“Ὅλοι οἱ μῆνες εἶναι κακοὶ καὶ ἀνάποδοι, παιδιά μου. Πάρε τὸν ἕνα καὶ χτύπα τὸν ἄλλον! Κανένα τους δὲν ἀγαπῶ. Κανέννας δὲν ἔχει ἐπάνω του χάρι.

—Πολὺ καλὰ, γιαγιά, τῆς λένε οἱ μῆνες. Πάρε αὐτὰ τὰ ξύλα γιὰ τὴ φωτιά κι αὐτὸ ἐδῶ τὸ σακκουλάκι. “Ὅταν θὰ πᾶς στὸ σπίτι σου, τότε νὰ τὸ ἀνοίξης.

Ἡ κυρὰ - Κακὴ παίρνει τὰ ξύλα καὶ τὸ σακκουλάκι καὶ φεύγει δίχως νὰ χαιρετίσῃ τὰ παλληκάρια. Ἐπιθυμία της εἶναι νὰ φθάσῃ στὸ σπίτι της μιὰ ὥρα ἐνωρίτερα.

“Ὅταν καμμιὰ φορὰ ἔφθασε, ἀνοίγει χαρούμενη τὸ σακκουλάκι, μὰ τί νὰ ἰδῇ!

Ἦταν γεμᾶτο πέτρες καὶ τίς εἶχε κου-

βαλήσει στο σπίτι της, νομίζοντας πώς ήταν χρυσᾶ φλωριά, ὅπως τὰ φλωριά τῆς κυρᾶ - Καλῆς, τῆς γριούλας.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Γεωργ. Σακκά)

74. Γιὰ τὴ φωτιά.

—Κρυώνεις, γιαγιά;

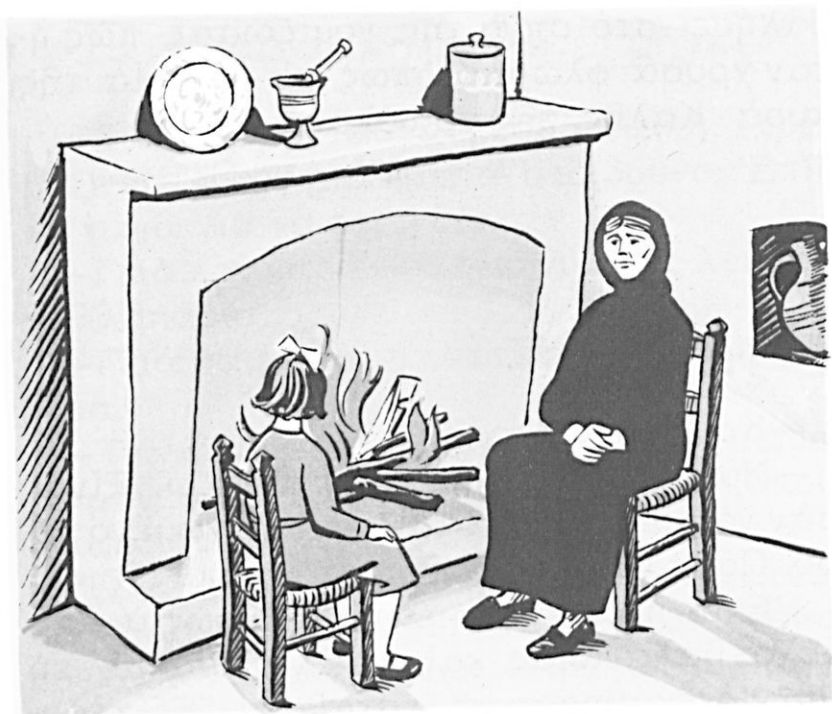
—Ναί, παιδάκι μου, ἀνατριχιάζω. Εἶναι σὰν νὰ μοῦ χύνουν στο κορμὶ παγωμένο νερό. Πᾶμε νὰ ζεσταθοῦμε στο τζάκι.

Ἐκεῖ ἦταν ἀναμμένη γερὴ φωτιά ἀπὸ ξύλα βαλανιδιάς καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὴ γιαγιά ἐκάθησαν νὰ ζεσταθοῦν. Ἐξω ἐφυσοῦσε δυνατὸ ξεροβόρι. Τῆς Ἐλενίτσας τῆς ἄρесе ποὺ ἔβλεπε τὰ ξύλα νὰ καῖνε καὶ τὶς φλόγες νὰ χορεύουν τρελλά. Καὶ καθὼς ἐκοίταζεν, ἐρώτησε τὴ γιαγιά:

—Ἀλήθεια, γιαγιά. Πές μου κανένα παραμῦθι γιὰ τὴ φωτιά; Ποιὸς μᾶς τὴν ἔστειλε στὴ γῆ;

Ἡ γιαγιά ἐσκέφθηκε λίγη ὥρα κι ἔπειτα ἄρχισε νὰ διηγῆται:

—Τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια, παιδί μου, οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶχαν φωτιά καὶ ὑπέφεραν

πολύ. Μια ἡμέρα, τὴν ὥρα ποὺ ἓνας μαρμαρᾶς ἐπελεκοῦσε μιὰ πέτρα μ' ἓνα τσεκούρι πέτρινο, εἶδε νὰ ξεπετιέται μιὰ σπίθα. Τὴν εἶχε στείλει ὁ καλὸς Θεός. Μ' αὐτὴν ἄναψε ὁ μαρμαρᾶς φωτιά. Μὴ ῥωτᾶτε τί χαρὰ ἔδοκίμασε τὸ βράδυ ἢ πτωχή του ἢ γυναῖκα καὶ τὰ μικρούλικά παιδάκια του, σὰν ἐπῆγεν ὁ πατέρας στὸ σπίτι καὶ ἄναψε κι ἐκεῖ φωτιά. Ἀπὸ τότε ἄρχισαν νὰ ζεσταίνωνται, νὰ ψήνουν τὸ κρέας, νὰ βράζουν τὸ γάλα, νὰ φωτίζουν τὴν καλύβια τους.

Στὴν ἀρχὴ ἄναβαν τὴ φωτιὰ στὴ μέση τῆς καλύβας καὶ τοὺς ἔπνιγεν ὁ καπνός. Σιγὰ - σιγὰ ὅμως ἄνοιξαν μιὰ τρύπα στὴ σκεπὴ καὶ ἐσταμάτησε τὸ κακό.

—Καὶ πῶς τὴ διατηροῦσαν τὴ φωτιὰ ἁσβεστη, γιαγιά; ἐρώτησεν ἡ Ἐλενίτσα.

—Ἐφρόντιζαν, παιδί μου, πρὶν κοιμηθοῦν, νὰ σκεπάζουν τὴν ἀνθρακιά, ποὺ μένει ἅπ' τὰ καμμένα ξύλα, μὲ τὴ στάκτη καὶ ἔτσι ἡ φωτιὰ ἐβαστοῦσε ὡς τὸ ἄλλο τὸ πρῶτ'.

—Δὲν εἶχαν τότε σπέρτα, γιαγιά, γιὰ ν' ἀνάβουν τὴ φωτιά;

—Τὰ σπέρτα, παιδί μου, εὐρέθησαν, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ μαθαίνει γράμματα καὶ νὰ πολιτίζεται.

Ἡ φωτιὰ ἐβοήθησε τὸν ἄνθρωπο νὰ δουλεύῃ τὰ σίδηρα καὶ νὰ φτειάνῃ δικέλια, σκεπάρνια, τσαπιὰ καὶ ἄπειρα ἄλλα ἐργαλεῖα. Ὁ σιδηρόδρομος καὶ τὰ βαπόρια, δίχως φωτιά, θὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ ταξιδέψουν. Τὰ τόσα ἐργοστάσια, ποὺ ἐργάζονται σήμερα, ἐργάζονται ὅλα μὲ τὴ φωτιά.

Δίχως τὴ φωτιά, Ἐλενίτσα μου, θὰ εἴμεθα ἀκόμη ἄγριοι καὶ θὰ ἐζούσαμε ὅπως τὰ θηρία χωμένοι στὰ δάση καὶ στὶς σπηλιές.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

75. Κόκκορας, άλεποῦ καί σκύλλος.

Κανένα άλλο σκυλλί μέσα στο χωριό δεν ήταν τόσο έξυπνο και τόσο πιστό όσο ο Φουντοῦκος. Ἡ κυρά-Παυλίνα πολὺ τὸ ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ σκυλλί.

—Τὸ νοῦ σου, Φουντοῦκο, τὶς κοττοῦλές μου, τοῦ ἔλεγε κάθε βράδυ ἡ κυρά-Παυλίνα, ὅταν οἱ κοττοῦλές της ἀνέβαιναν γιὰ νὰ κουρνιασουν ἐπάνω στὴ γέρικη βαλανιδιά.

Τὸ δένδρο αὐτὸ ἦταν κοντὰ στὴν αὐλὴ καὶ οἱ κοττοῦλες φρούτ! ἀνέβαιναν καὶ ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὰ βράδια. Στὸ ψηλότερο μέρος ἀνέβαινε ὁ κόκκορας μὲ τὰ φανταχτερὰ πτερὰ καὶ κάτω στὴν κουφάλα τῆς βαλανιδιάς ἐτρύπωνε ὁ Φουντοῦκος. Γιὰ νὰ μὴ κρυώνῃ ὁ Φουντοῦκος της, ἡ κυρά-Παυλίνα ἔφτειασε στὴν κουφάλα τοῦ δένδρου καὶ μιὰ πορτούλα.

Πιο πέρα ὅμως ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐτριγύριζε μιὰ ἄλεποῦ. "Ακουσε ἓνα πρωῒνὸ τὸ λάλημα τοῦ πετεινοῦ καὶ ἡ παμπόνηρη ἔτρεξε στὴ ρίζα τῆς βαλανιδιάς.

—"Ω! καλημέρα σου, φίλε μου κόκκορα! Πῶς εἶσαι στὴν υἡγεία σου; Τί κάνεις; Σοῦ φέρνω μιὰ πολὺ-πολὺ εὐχάριστη εἶδησι.

Τὰ ζῶα ὅλα ἐμόνοιασαν. Δὲν θὰ μαλώνωμε πιά μεταξύ μας. Προχθὲς εἴχαμε καὶ διασκέδασι. Ἐκάναμε καὶ χορό. Ὁ λύκος ἐχόρευε ἀγαπημένα μὲ τὰ πρόβατα. Οἱ γάτες ἐγλεντοῦσαν μὲ τὰ σκυλλιά. Τὰ ποντίκια ἐχοροπηδοῦσαν καὶ οἱ γάτες δὲν τὰ ἐπείραζαν. Οἱ ἄλεποῦδες μὲ τοὺς κοκκόρους ἐξεκαρδισθήκαμε στὰ γέλια. Ἐσὺ φαίνεται πὼς δὲν ἐπῆρες εἶδησι καὶ ἔλειπες. Κατέβα τώρα νὰ γλεντήσωμε, νὰ χαροῦμε αὐτὴ τὴν εὐτυχία οἱ δύο μας.

Ὁ κόκκορας ἐκαμώθηκε, πὼς ἐχάρηκε γιὰ τὴν εἶδησι, μὰ δὲν τὸ ἐκουνοῦσε ἀπὸ τὸ δένδρο. Ἦταν κόκκορας μυαλωμένος καὶ γνωστικός. Δὲν ἦταν σὰν τὸν κόκκορα τῆς παροιμίας, ποὺ δὲν εἶχε γνῶσι.

— "ὦ! μὰ κατέβα λοιπόν! Κατέβα γιὰ ν' ἀρχίσωμε τὸ γλέντι!

— Χμ! ἔκαμε ὁ κόκκορας. Γιὰ νὰ κατεβῶ, πρέπει νὰ ξυπνήσῃ ὁ θυρωρὸς νὰ ἀνοίξῃ. Δὲν βλέπεις, πὼς ἡ θύρα τοῦ σπιτιοῦ μας εἶναι κλειστή; Κτύπα, σὲ παρακαλῶ, μὲ τὸ μουσούδι σου γιὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ.

Χωρὶς, καλὰ-καλὰ, νὰ προφθάσῃ ἡ παμπόνηρη νὰ κάμῃ ὅ,τι τῆς εἶπεν ὁ κόκκορας, νὰ σου καὶ ἐπετάχτηκε ὁ Φουντοῦκος. Ἡ ἄλεποῦ ὅπου φύγῃ φύγῃ. Καταντροπια-

σμένη, πού τὴν ἐκοροΐδεψε ὁ κόκκορας,
ἐπῆρε δρόμο καὶ ἀκόμη τρέχει

Κι ὁ κόκκορας ἐπάνω στὴ βαλανιδιὰ ἀ-
κόμη γελάει.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν Σ. Σπεράντσα καὶ Α. Μεταλλινού)

76. Οἱ Ἀποκριές.

Ἡ τελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς
πλησιάζει. Ὁ Στέφανος μὲ τοὺς φίλους του
ἀπεφάσισαν νὰ γίνουν πιερότοι, στρατη-

γοί, ναύαρχοι μὲ χρυσᾶ γαλόνια. Πῶς ὅμως νὰ γίνουν, ἄφοῦ στὸ χωριό τους δὲν ὑπάρχει οὔτε προσωπίδα νὰ ἀγοράσουν; Ὁ Στέφανος, ἀγόρι ἔξυπνο, εἶπε στοὺς ἄλλους:

—Παιδιά! Ν' ἀγοράσωμε κόλλες χρωματιστές καὶ νὰ σχεδιάσωμε μόνοι μας ὅ,τι θέλομε.

Καὶ νά! στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου ἄρχισαν τὴν ἐργασία. Ἐφτειασαν καπέλλα ψηλὰ μὲ γαλάζιες κόλλες, ἔκοψαν κορδέλλες γιὰ νὰ ζώσουν στὴ μέση, παράσημα γιὰ τὸ στηθος, χαρτονένια σπαθιά.

Ὡσπου νὰ φθάσῃ ἡ Ἀποκριά, κάθε παιδὶ κάτι βρίσκει γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴ φορεσιά του.

Γιὰ προσωπίδες εἶπαν νὰ βάλουν στὸ πρόσωπο χρωματιστές κόλλες, γιὰ νὰ μὴ γνωρίζωνται. Ὁ Στέφανος ὅμως ἔρριξε κάποια ἄλλη ιδέα, πιὸ καλή.

—Ἐχω μαλλὶ μαῦρο ἀπὸ πρόβατα, εἶπε. Νὰ φέρω καὶ νὰ βάλωμεν ὅλοι μουστάκια. Ἄν θέλῃ κανένας, ἅς βάλῃ καὶ γένεια. Μὲ τὰ μουστάκια θὰ παραλλάξῃ τὸ πρόσωπό μας καὶ δὲν θὰ γνωρίζώμεθα.

Α Ν Ο Ι Ξ Ι Σ

Γλυκὸ τοῦ Μάρτη μήνυμα,
θ' ἀνθήσῃ ἡ πασχαλιά,
θὰ λειώσουν τ' ἄσπρα χιόνια,
θὰ ῥθοῦν τὰ χελιδόνια...

Στ. Μπολέτης

77. Τὰ χελιδόνια ἦλθαν.

Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐλυπόνταν, ποὺ ἔβλεπαν τὶς χελιδονοφωλιές ἀδειανές κι ἐρωτοῦσαν τὸν πατέρα τους :

—Πότε, πατέρα, θὰ ἔλθουν τὰ χελιδόνια; Γιατί ἀργοῦν;

—Ὅπου καὶ νὰ εἶναι, παιδιά μου, ἔρχονται. Ἄμα φθάσῃ ὁ Μάρτης, θὰ γεμίσουν πάλι οἱ φωλίτσες τους.

—Τί θὰ μᾶς φέρουν, πατέρα;

—Πολλὰ καλὰ θὰ μᾶς φέρουν. Τριαντάφυλλα, βιολέττες, κρίνα, γαρύφαλλα. Θὰ εὐωδιάσῃ ὁ τόπος μὲ ὅλων τῶν λογίων τὶς μυρωδιές. Ἡ γῆ θὰ στολισθῇ μὲ χαλιὰ πολύχρωμα καὶ καταπράσινα. Τὰ πουλιὰ αὐτὰ μᾶς φέρουν τὴν ἀνοιξὶ καὶ τὰ λουλούδια.

—Μᾶς φέρουν καὶ τὸ χαρούμενο τραγουδάκι τους, πατέρα, εἶπεν ἡ Νίνα.

—Βέβαια. παιδί μου. Καὶ τὸ τραγούδι τους εἶναι μιὰ συντροφιά γιὰ τὸ σπίτι μας. Ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ τραγουδοῦν ἀδιάκοπα. Μᾶς εὐχαριστοῦν. ποὺ τοὺς προσφέρουμε στέγη.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐφώναξαν τὸ Χρῖστο, τὸν ὑπηρέτη τους. Οἱ τρεῖς μαζὶ κάτι ἐκρυφομίλησαν ἐκεῖ κοντὰ στὴν κληματαριά.

Τί εἶπαν; Κανέννας δὲν ἄκουσε. Ἀλλ' ἀμέσως ὁ Χρῖστος ἐπῆρε μιὰ ψηλὴ σκάλα καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ στὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ. Ἐπάνω, ἐκεῖ στὴ στέγη, ἦταν τρεῖς φωλιές χελιδονιῶν. Ἦταν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη.

Ὁ Χρῖστος προσεκτικὰ-προσεκτικὰ ἔβαλε τὸ χέρι καὶ τὶς ἐκαθάρισε. Ὁ,τι ἀπὸ τὴν πολυκαιρία εἶχε μαζευθῇ ἐκεῖ μέσα τὸ ἐπέταξε. Στὶς δυὸ εἶχεν εὖρει ξυλαράκια λεπτὰ, ἄχυρα, πτερὰ καὶ ξεραμμένες κόρες ἀπὸ ψωμί.

Ὁ ὑπηρέτης ἐκατάλαβε τί εἶχε γίνει. Τὸν χειμῶνα, μὲ τὸ τσουχτερὸ κρύο, εἶχαν μείνει σ' αὐτὲς σπουργίτες. Τὰ τετραπέρατα πουλάκια ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ τὶς ψυχρὲς νύκτες. Δὲν ἔμειναν νὰ ξεπαγιάσουν στὴ δική τους κακοφτειαγμένη φωλιά.

“Επειτα, σὰν ἦλθεν ὁ Μάρτης, μιὰ ἡμέρα ἀκούσθηκαν χαρούμενες φωνές χελιδονιών. Ὁ Τάκης καὶ ἡ Νίνα ἐπετάχθηκαν γεμᾶτοι ἀπὸ χαρά. Μὲ πόση ἀγάπη ἔβλεπαν τ’ ἀγαπημένα τους πουλάκια! Μὰ κι ἐκεῖνα ἐφαίνοντο χαρούμενα.

Τσιριτσιτσιλπ... τσιριτσιτσιλπ... ἐκελαδοῦσαν, σὰν εἶδαν τὸν Τάκη καὶ τὴ Νίνα.

Τί δὲν ἔλεγαν μ’ ἐκεῖνα τὰ κελαδήματα!

78. Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα στὸ σχολεῖο ὅλα τὰ παιδιὰ εἶχαν ὁμιλία γιὰ τὰ χελιδόνια. Ἐχάρηκαν, πού τὰ εἶδαν νὰ ξαναγυρίζουν στὶς φωλιές τους.

— Σὲ μᾶς ἦλθαν δυὸ ζευγάρια, ἔλεγεν ἡ Καίτη. Ἐπετοῦσαν παντοῦ. Ἐβλεπαν ἀπ’ ὅλες τὶς μεριές τὸ σπίτι. Πέρυσι εἶχαμε μονάχα μιὰ φωλιά. Ἐφέτος τί λέτε; μπορεῖ νὰ κτίσουν καὶ δεύτερη;

Ὁ Κώστας, πού ἤξερε καλύτερα, εἶπε.

— Αὐτὸ θὰ γίνη, Καίτη. Τὸ ἓνα ζευγάρι, πού ἦταν στὸ σπίτι σας πέρυσι, ἔμεινε εὐχαριστημένο. Ἐφέτος ἐσύστησε καὶ στὸ ἄλλο ζευγάρι νὰ κτίσῃ κι ἐκεῖνο φωλιά.

Θέλουν νὰ εἶναι μαζί συντροφιά. "Αν τοὺς ἔχαλοῦσες τὴ φωλιά, νομίζεις πὼς θὰ ἔρχονταν κι ἐφέτος;

—Κανένα δὲν θὰ ἐπατοῦσε, εἶπαν μερικά παιδιὰ.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἡ Καίτη μὲ τὸν Κώστα ἔλεγαν αὐτά, λίγο πιὸ πέρα ἓνα παιδί, ὁ Νικολός, ἐκοκκίνισε. Σ' αὐτοῦ τὸ σπίτι δὲν ἐπάτησε χελιδόνι. Δὲν ἀκούσθηκε χελιδονιοῦ λαλιά. Καὶ εἶχεν ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ἓνα περιβόλι γεμᾶτο ἀπὸ λαχανικά. Θὰ ἤμποροῦσαν ἐκεῖ τὰ χελιδόνια τόσες κάμπιες καὶ τόσα ζουζούνια νὰ καθαρίσουν.

Τὴν ὥρα, ποὺ ὁ Νικολός ἦταν κατακόκκινος, τὸν ἐρώτησεν ἡ Δεσποινιώ:

—Στὸ σπίτι σας ἦλθαν, Νικολό, χελιδόνια;

Τί νὰ εἰπῇ ὅμως αὐτός; Ἐξερόβηξε λίγες φορές καὶ ἀποκρίθηκε:

—"Οχι, δὲν ἦλθαν ἀκόμα. Φαίνεται πὼς τὸν Ἀπρίλη θὰ ἔλθουν. Ἰαθυστέρησαν στὸ ταξίδι τους.

Ὁ Κώστας καὶ τὰ ἄλλα παιδιὰ τὸν ἐκοίταξαν περίεργα καὶ τοῦ εἶπαν:

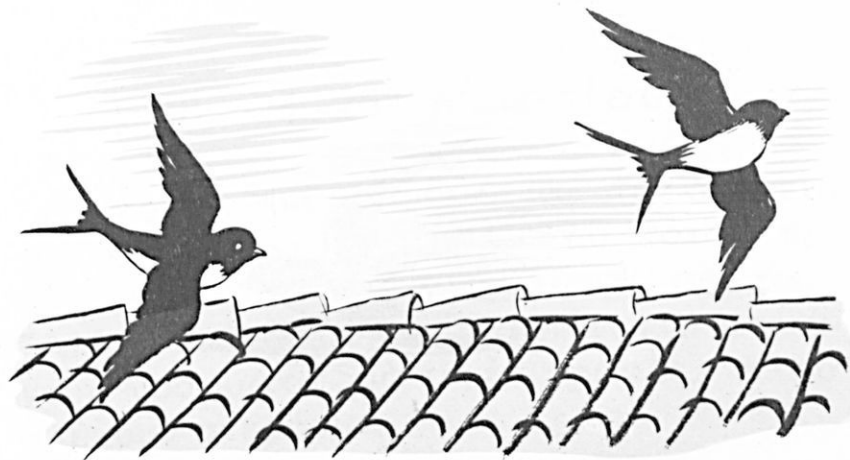
—Τί λές, καημένε Νικολό; "Ερχονται ποτὲ τὸν Ἀπρίλη χελιδόνια; Τὰ πουλιὰ

αὐτὰ φεύγουν μαζί καὶ ξαναγυρίζουν μαζί.
"Αν δὲν ἦλθαν τώρα τὸ Μάρτη στὸ σπίτι
σας, δὲν θὰ ἔλθουν.

Ὁ Φάνης, ποὺ ἦταν γείτονας τοῦ Νικο-
λοῦ, τὰ εἶπε πιὸ καθαρά:

—Μὰ καὶ πέρυσι, Νικολό, νομίζω, πὼς σέ
σᾶς δὲν ἦλθαν. Τὴν προπέρσινη χρονιά,
θυμοῦμαι, τὰ ἐκυνήγησες. Ἐχάλασες τὴ
φωλιά τους καὶ τὰ κακόμοιρα δὲν ξαναπά-
τησαν. Εἶχες μάλιστα κι ἓνα λάστιχο καὶ
τὰ ἐσημάδευες. Πὼς περιμένεις τώρα νὰ
ἔλθουν;

Ὁ Νικολὸς ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ
δὲν εἶπε τίποτε. Τὰ λόγια, ποὺ τοῦ εἶπεν ὁ
Φάνης, τοῦ εἶχαν γίνει τὴν ὥρα ἐκείνη ἓνα
πολὺ καλὸ μάθημα.

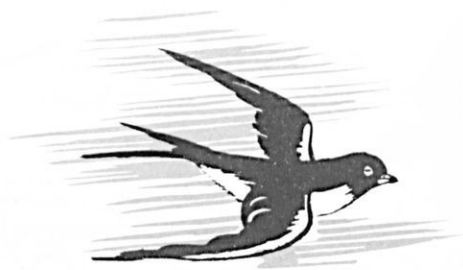

79. Ἡ χελιδόνα.

Ἦλθε, ἦλθε ἡ χελιδόνα.
ἦλθε πάλι ἡ μελιδόνα.
κάθησε καὶ λάλησε
καὶ γλυκὰ κελάηδησε :

—Θάλασσα ἐπέρασα,
τὴν στεριά τὴν ξέχασα.
Κύματα καὶ ἄν ἔσκισα,
ἔσπειρα, οἰκονόμησα.
Ἔφυγα καὶ ἀφῆκα σῦκα,
καὶ Σταυρὸ καὶ θημωνίτσα
καὶ ἦλθα τώρα καὶ ηῦρα φύτρα
καὶ ηῦρα χόρτα, σπάρτα, βλίτρα,
βλίτρα, βλίτρα, φύτρα, φύτρα.

Δημοτικὸ

80. Ἡ 25^η Μαρτίου.

Ἀπὸ ἡμέρες ἐτοιμάζεται τὸ σχολεῖο γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτή. Πολλὰ παιδιὰ ἐργάζονται καὶ κατασκευάζουν σημαῖες. "Ἀλλὰ ψαλιδίζουν τὸ χαρτόνι καὶ φτειάζουν γράμματα γιὰ τὶς ἐπιγραφές. "Ἀλλὰ πλέκουν στεφάνια.

Ἡ Τασία θὰ φτειάσῃ τὸ φωτοστέφανο γιὰ τὴν Παναγία. Αὐτὸν θὰ τὸν φορέσῃ ἡ Θυμιούλα. Αὐτὴ θὰ παραστήσῃ τὴν Παναγία. Εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο καὶ ταπεινὸ κορίτσι. "Ὅλο τὸ σχολεῖο τὴν ἀγαπᾷ.

— Παιδιά! ἡ ἑορτὴ μας πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ, λέγει ὁ δάσκαλος. Θὰ προσκαλέσωμε καὶ κόσμο. Νὰ προσέξωμε νὰ μὴν παραλείψωμε τίποτε. Νὰ μὴ ντροπιασθοῦμε.

Προτοῦ ὅμως μοιράσῃ τὶς δουλειές, ἐξήγησε:

— Στὶς 25 Μαρτίου ἑορτάζομε διπλὴ ἑορτὴ. Ἡ μιὰ εἶναι ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου. Εἶναι ποὺ κατέβηκεν ὁ ἄγγελος στὴν Παρθένο Μαρία καὶ τῆς εἶπε:

*Χαῖρε, κεχαριτωμένη Μαρία,
ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...*

Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκευτικὴ Ἑορτὴ. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ τὸ 1821, οἱ πατέρες μας ἔλαβαν τὰ ὅπλα γιὰ νὰ ἐλευθερωθοῦν.

Μὲ τί προθυμία ὅλα τὰ παιδιά ἐρρίφθησαν στὴ δουλειά! Καὶ πόσο γρήγορα ἐτελείωσαν! Μέσα σὲ λίγες ἡμέρες ὅλα ἦταν ἔτοιμα. "Ετοιμες καὶ οἱ μεγάλες ἐπιγραφές:

25 ΜΑΡΤΙΟΥ
Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ
Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΧΑΙΡΕ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΜΑΡΙΑ

Τ' ἀγόρια ἐστόλισαν τὴν αἵθουσα μὲ
τις εἰκόνες τῶν ἡρώων τοῦ 21. Εἶχαν καὶ ἐ-
πιγραφές μὲ γράμματα, ποὺ ἔγραφαν:

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ποὺ ἦταν τοῦ Εὐαγγε-
λισμοῦ, ὅλο τὸ σχολεῖο ἐπῆγε στὴν ἐκκλη-
σία. Ἡ σημαία ἐμπρὸς κυματίζει. Τὰ παι-
διὰ περπατοῦν τραγουδῶντας:

*Ὅλη δόξα, ὅλη χάρι,
ἅγια ἡμέρα ξημερώνει...*

Τὰ τραγούδια ἀκούονται σὲ ὅλο τὸ χω-
ριό. Ἐτελείωναν τὸ ἓνα, ἀρχίζαν τὸ ἄλλο:

Ζωσθῆτε τ' ἄρματα, παιδιά...

Τὰ μάτια τοῦ κόσμου εἶναι καρφωμένα
ἐπάνω στὴ σημαία καὶ στὰ παιδιά, ποὺ
τραγουδοῦν.

Νά! τώρα ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.
Στὴν δοξολογία, ποὺ ἔγινε, ἓνας ἱερο-

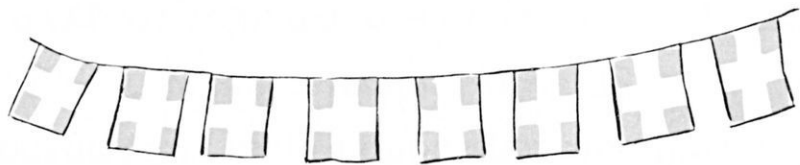
κήρυκας ἔβγαλέ λόγο. Εἶπε γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι, γιὰ τοὺς ἥρωες, τὰ εἶπεν ὅλα. Τί ὠραία ποὺ ἐμίλησε! Τὰ παιδιὰ ἐτραγούδησαν τὸν Ἑθνικὸ Ὕμνο:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι...

Στὸ τέλος τῆς δοξολογίας, ὅλοι ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο. Ἦλθαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν σχολικὴ ἐορτὴ. Ἡ αἴθουσα, ὅπως ἦταν στολισμένη μὲ τοὺς ἥρωες, τοὺς ἐμάγεψε ὅλους.

Ἡ ἐπιτυχία, ποὺ εἶχαν τὰ παιδιὰ στὰ ποιήματα καὶ τὰ τραγούδια, δὲν λέγεται. Ὅλοι ἐχειροκροτοῦσαν μὲ τὴν καρδιά τους.

—Τέτοια ἐορτὴ ἄς μὴν ἐτελείωνε ποτέ, εἶπαν οἱ περισσότεροὶ τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγαν. Εὖγε στὸ δάσκαλο καὶ στὰ παιδιὰ μας, ποὺ μᾶς ἐχάρισαν μιὰ τέτοια ἐορτὴ.

81. Ἡ ἐξοχή.

Μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλι
κι ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
ἐδῶ στὴν ἐξοχή!

Ἐδῶ εἶν' εὐτυχία,
ἐδῶ εἶναι χαρά!
μέσ' στὰ νερὰ τὰ κρύα,
στὰ χόρτα τὰ χλωρά!

Ἐδῶ εἶναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
κι ἴσκιος παντοτινός!

Ἐδῶ ἐλᾶτε ὅλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται στὴν πόλι
μὲ πλοῦτη ἐξοχή.

Ἄγγελος Βλάχος

82. Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα.

—Πότε κιόλας ἐπέρασεν ἡ Σαρακοστή;
Πότε ἔφθασεν ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα; Καθό-
λου δὲν ἐκατάλαβα, εἶπεν ἡ μητέρα στὴ Δα-
φνούλα καὶ στὸν Κωστάκη, τὰ παιδιὰ της.

Ἡ Δαφνούλα τὴν ἐρώτησε:

—Γιατί, μητέρα, αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν
λέγομε Μεγάλη;

—Γιατί, παιδί μου, τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἔ-
παθε πολλὰ ὁ Χριστὸς ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώ-
πους καὶ στὸ τέλος τὸν ἐσταύρωσαν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη κάτω στὸ δρόμο τὰ
παιδιὰ ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον ἀπὸ φωνές.
Ἦταν ὁ Φῶτης, ὁ Ἀλέκος καὶ ἄλλα γειτο-
νόπουλα αὐτά, ποὺ ἐφώναζαν. Τί γέλια! Τί
ξεφωνητά! Τί κακό!

Τῆς μητέρας τῆς ἐφάνηκεν ἄσχημο αὐ-
τὸ τὸ πρᾶγμα. Τέτοια ἡμέρα λυπητερὴ νὰ
φωνάζουν τὰ παιδιὰ τόσο! Κατέβηκε κάτω
καὶ τοὺς εἶπε μερικὲς κουβέντες πολὺ φρό-
νιμες:

—"Ἄν εἴχατε, παιδιὰ μου, στὸ σπίτι σας
κάποιον δικό σας νὰ ὑποφέρῃ, θὰ ἐκάνατε
ὅ,τι κάνετε τώρα; Θὰ ἐγελοῦσατε, θὰ ἐ-
τρέχατε, θὰ ἐγεμίζατε τὸν κόσμον ἀπὸ ξε-
φωνητά;

Τὰ παιδιὰ δὲν ἤξεραν γιατί τοὺς ἔλεγε αὐτὰ καὶ ἐκοίταζαν σιωπηλά. Μονάχα ὁ Τάκης τῆς εἶπε:

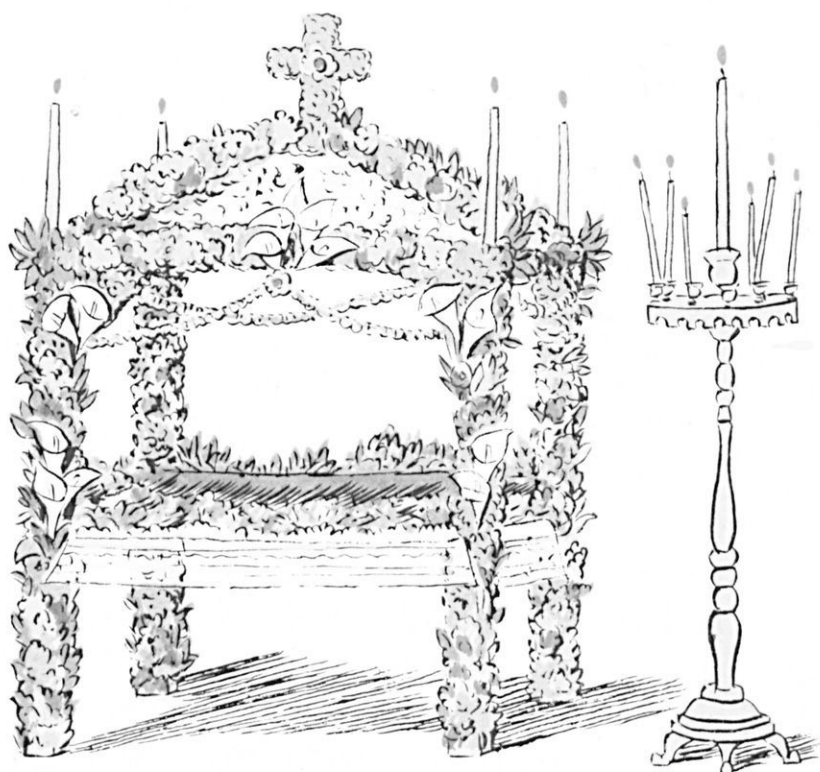
—Μὰ ἐμεῖς δὲν ἔχομε κανένα δικό μας νὰ ὑποφέρει. Γιατί νὰ μὴ γελοῦμε καὶ νὰ μὴ φωνάζουμε:

—Καὶ ὅμως, παιδιὰ μου! Ἔχομε κάποιον πολὺ δικό μας, ποὺ ὑποφέρει! Ἔχομε τὸ Χριστό μας. Ὅλη αὐτὴ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα ὑποφέρει, βασανίζεται, σταυρώνεται. Ἐμεῖς, σὰν Χριστιανοί, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ μὴν νοιώθουμε τὸν πόνο του. Αὐτὸς γιὰ μᾶς ἐσταυρώθηκε.

Ἡ μητέρα δὲν τοὺς εἶπε ἄλλο τίποτε καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπῖτι. Τὰ παιδιὰ ὅμως ἐκατάλαβαν τὸ σφάλμα τους καὶ ἐσιώπησαν. Ὁ Ἀλέκος μάλιστα, ποὺ ἦταν ἀπ' ὅλους μεγαλύτερος, ἐλυπήθηκεν ἀκόμη πιὸ πολὺ.

—Ἀλήθεια, παιδιὰ! Ἔπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦμε καὶ μόνοι μας αὐτό. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ κτυποῦν οἱ καμπάνες, νὰ ἔχουμε ἀγρυπνίες, νὰ εἶναι Μεγάλῃ Ἑβδομάδα κι ἐμεῖς νὰ ξεφωνίζουμε. Ὅλες αὐτὲς τὶς ἁγίες ἡμέρες πρέπει νὰ εἴμεθα προσεκτικοί. Νὰ πηγαίνουμε στὴν ἐκκλησία καὶ νὰ παρακολουθοῦμε μὲ εὐλάβεια τὶς ἱερὲς τελετές.

83. Ὁ Ἐπιτάφιος.

Σὲ λίγες ἡμέρες ἦλθεν ἡ Μεγάλη Παρασκευή. Οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν πένθιμα.

Ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης ἐρώτησαν τὴν μητέρα τους γιὰ τὴν ἡμέρα αὕτη. Ἐκείνη τοὺς εἶπε :

—Σήμερα, παιδιά μου, ἡ ἡμέρα εἶναι πολὺ λυπητερή. Σὰν σήμερα ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός μας. Τὸ μεσημέρι θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία νὰ προσκυνήσωμε τὸν Ἑσταυρωμένο καὶ τὸν Ἐπιτάφιο. Ἐλᾶτε τώρα μαζί μου κάτω στὸ περιβόλι.

Σὲ λίγο, καθισμένη μὲ τὰ παιδιά της ἡ μητέρα στὴ ρίζα μιᾶς ἀμυγδαλιᾶς, τοὺς ἔλεγε πῶς ἐπρόδωσε τὸν Χριστὸ ὁ Ἰούδας Ὑστερα τοὺς διηγήθηκε καὶ πῶς τὸν ἔπιασαν, τὸν ἐδίκασαν καὶ τὸν ἐσταύρωσαν.

Ὅταν ἔλεγεν αὐτὰ ἡ μητέρα, τὰ μάτια της ἦσαν δακρυσμένα. Ἡ καμπάνα ἐκτυποῦσε πένθιμα. Τὰ παιδάκια ἄκουαν τὴν μητέρα καὶ ἦταν πολὺ λυπημένα.

Ἐνα δάκρυ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς μητέρας ἔπεσε στὴ ρίζα τῆς ἀμυγδαλιᾶς. Ἦταν καυτερὸ ἐκεῖνο τὸ δάκρυ. Ἡ ἀμυγδαλιά τὸ ἔνοιωσε. Ἐκούνησε τὰ φύλλα καὶ εἶπε: —Ἀχ! τί κρίμα, ποὺ εἶχα ἀνθίσει ἐνωρὶς καὶ δὲν ἔχω λουλούδια νὰ στολίσω τὸν Ἐπιτάφιο!

—Ἐχομε ἐμεῖς τριαντάφυλλα, ἐφώνησαν λυπημένες μερικὲς τριανταφυλλιές, ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

—Κι ἐγὼ ἔχω μυρωδάτες πασχαλιές, εἶπε μιὰ πασχαλιά φορτωμένη λουλούδια.

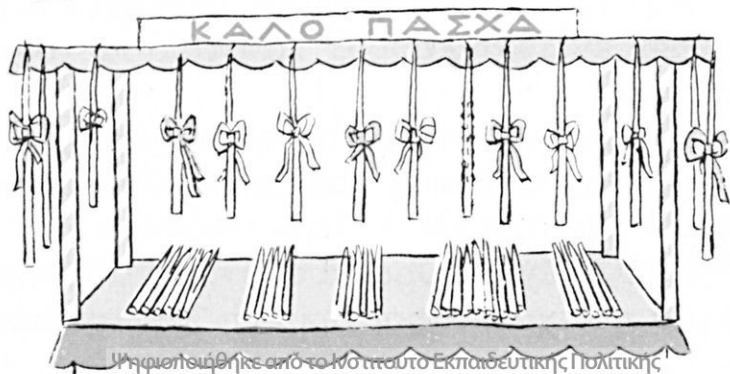
—Κι ἐμεῖς ἔχομεν ὠραίους κρίνους καὶ πανσέδες, ἐφώναξαν ἄλλα λουλούδια. Τὰ ἔχομε γιὰ τὸν Ἐπιτάφιο.

—Πηγαίνετε, παιδιά μου, νὰ πλύνετε καθαρά τὰ χέρια σας στὸ νεράκι τῆς βρυσοῦλας καὶ μαζέψετε λουλούδια ἀπὸ τὸ περιβόλι. Μὲ προσοχὴ νὰ τὰ μαζέψετε. Θὰ τὰ πᾶμε στὸν Ἐπιτάφιο, εἶπεν ἡ μητέρα.

Σὲ λίγη ὥρα ἡ Δαφνούλα καὶ ὁ Κωστάκης μαζί μὲ ἄλλα παιδάκια ἐστόλιζαν στὴν ἐκκλησίᾳ μὲ λουλούδια τὸν Θεῖο Νεκρό.

Ἐκεῖ κοντὰ ἐστεκόταν καὶ ἡ μητέρα καὶ παρακολουθοῦσε τὴν ὠραία αὐτὴ παιδικὴ ἐργασία.

Ὁ Χριστός, ποὺ πάντοτε ἀγαπᾷ τὰ παιδάκια, πόση εὐχαρίστησι θὰ ἐδοκίμαζε τώρα, ποὺ τὰ ἔβλεπε νὰ τοῦ προσφέρουν λουλούδια!

84. Ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ πόση λαχτάρα τὴν περιμένομεν ὅλοι αὐτὴ τὴν ἑορτὴ! Καὶ πιο πολὺ τὰ παιδάκια, ποὺ ἔχουν νὰ φορέσουν καὶ τὰ λαμπριάτικα. Γιὰ τὴ Μαρίνα ἢ μητέρα ἔρραψεν ἓνα φορεματάκι ὁλόασπρο. Γιὰ τὸν Ἀνέστη μιὰ μπλουζίτσα μὲ παντελονάκι

γαλάζιο. Ἐορτάζει κιόλας ὁ Ἀνέστης τὴν ἡμέρα αὐτή.

—Στὴν Ἀνάστασι θὰ τὰ φορέσετε, παιδιά μου. Τότε, ποὺ θὰ πᾶμε ὅλοι στὴν ἐκκλησία, εἶπεν ἡ μητέρα.

Μὰ νὰ καὶ ἡ Ἀνάστασις, ἦλθε. Ντάν! ντάν! ντάν! κτυποῦν χαρούμενες τὰ μεσάνυχτα οἱ καμπάνες.

—Ἐλᾶτε νὰ ἑορτάσωμε τὴν μεγάλη ἑορτή. Ἀναστήθηκε ὁ Χριστός μας, λέγουν οἱ καμπάνες.

Οἱ δρόμοι γεμίζουν κόσμος. Ὅλοι τραβοῦν πρὸς τὴν ἐκκλησία. Ὁ Ἀνέστης κρατεῖ τὴν ἀδελφούλα του ἀπὸ τὸ χέρι. Μαζί τους προχωρεῖ καὶ ὁ πατέρας μὲ τὴν μητέρα. Τὰ παιδάκια μιλοῦν γιὰ τὶς λαμπάδες τους, ποὺ εἶναι λευκὲς καὶ στολισμένες μὲ χρυσόχαρτο. Τί ὠραίες ποὺ εἶναι!

Στὴν ἐκκλησία, ποὺ ἔφθασαν, ἐπροχώρησαν μὲ δυσκολία. Τί κόσμος! Ὁ παπᾶς, λαμπροφορεμένος, μπροστὰ στὴν ὠραία Πύλη, ἔψαλλε μὲ τὴν λαμπάδα του ἀναμμένη:

Δεῦτε λάβετε φῶς.

Ὅλοι ἐπήγαιναν καὶ ἀναβαν. Ἐπῆγε καὶ ὁ Ἀνέστης μὲ τὴν Μαρίνα καὶ ἔφεραν στὸν πατέρα καὶ στὴν μητέρα ἅγιο φῶς.

—Χρόνια πολλά, παιδάκια μου! Καὶ τοῦ χρόνου νὰ μᾶς δώσετε πάλι φῶς, εἶπαν γελαστοὶ οἱ γονεῖς.

Σὲ λίγο ὁ κόσμος ἐβγῆκε στὸ προαύλιο. Ἐκεῖ ἦταν στημένη ἐξέδρα. Σ' αὐτὴν οἱ παπᾶδες ἔψαλλαν τὴν ἀκολουθία τῆς Ἀναστάσεως. Τὸ προαύλιο μὲ μιᾶς ἐφωτίσθηκε. Τὰ ἀστέρια ἐφώτιζαν ἐπάνω τὸν οὐρανὸ καὶ κάτω ἐδῶ τὴ γῆ τὴν ἐφώτιζαν οἱ λαμπάδες.

Μὲ τί γλυκειὰ φωνὴ ἐδιάβασε ὁ παπᾶς σὲ λίγο τὸ Εὐαγγέλιο! Καὶ μὲ πόση χαρὰ ἔψαλλε τὸ Χριστὸς Ἀνέστη!

Μαζί του ἔψαλλε καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὸ προαύλιο ἐγέμισεν ἀπὸ γλυκειᾶς φωνῆς:

*Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,
θανάτῳ θάνατον πατήσας,
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.*

Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ Ἀνέστης καὶ ἡ Μαρίνα, μαζί μὲ τοὺς γονεῖς τους, ἐπέστρεψαν στὸ σπίτι. Τὶς λαμπάδες τὶς ἐφύλαξαν ἄσβηστες καὶ ἡ μητέρα μὲ τὸ φῶς τους ἄναψε τὸ κανδήλι στὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα ἐπῆγε στὸ

ἄλλο δωμάτιο καὶ ἐπῆρε τὸ πανέρι μὲ τὰ αὐγά.

—Χριστὸς ἀνέστη! εὐχήθηκε κι ἐπρόσφερε σὲ ὅλους ἀπὸ ἓνα.

—'Αληθῶς ἀνέστη, ἀπαντοῦσαν οἱ ἄλλοι.

Στὸ τσοῦγκρισμα ὁ Ἀνέστης ἐφάνηκεν ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ τυχερός. "Εσπασεν ὅλων τὰ αὐγά. "Ολοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. "Επειτα ἔφαγαν καὶ τὴ ζεστή τους μαγειρίτσα. Καὶ ὅταν ἐξημέρωσε καλὰ, ἐβγῆκαν στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἔψησαν τὸ ἄρνι. Ἐκεῖ ἐστρώθηκε τραπέζι πλούσιο, πασχαλινὸ καὶ τὸ γλέντι. ποὺ ἔγινε, ἐβάσταξεν ὦρες. Στὸ γλέντι ἔλαβαν μέρος καὶ ἄλλοι γείτονες. "Ενα παιδάκι, ὁ Ἀνδρέας, ἀπ' τὴ χαρὰ του εἶπεν ἓνα ποίημα.

85. Ἡ Πασχαλιά.

Ἦλθε πάλι Πασχαλιά
μὲ ἀγάπη καὶ φιλιὰ,
μὲ αὐγά καὶ μὲ ἄρνι.
Χαίρετε, Χριστιανοί!

Τί φορέματα καλὰ,
τί γλυκίσματα πολλὰ,
τί τραγούδια, τί φωνή!
Χαίρετε, Χριστιανοί!

86. Μιά έκδρομή την Πρωτομαγιά.

—Ποῦ θὰ πᾶμε τὴν Πρωτομαγιά;

Ἄπὸ ἡμέρες ὅλο αὐτὸ ἐρωτοῦσαν τὰ παιδιά. Ἄλλα ἔλεγαν νὰ πᾶνε στὴν Λεύκα, ἄλλα στὴν ἀκρογιαλιά κι ἄλλα στὴν Πλαγιαστή, ὅπου ἦταν καὶ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ.

Στὸ τέλος ἀπεφάσισαν νὰ πᾶνε στὴν Πλαγιαστή. Ἦταν ωραῖο τὸ μέρος ἐκεῖνο. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ δάσκαλος εἶχε τὴ γνώμη νὰ πᾶνε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ὁ ἥλιος ἀκόμα δὲν εἶ-

χε βγῆ καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν μαζευθῆ στο
σχολεῖο. Ἡ Σοφία, ἡ Νίνα, ὁ Κοσμᾶς, ὅλοι
μὲ τὰ σακκουλάκια στο χέρι.

—“Ὅποιος ἀργήσῃ, δὲν θὰ τὸν πάρωμε, εἶ-
χαν συμφωνήσει.

Μὰ ποιός θ' ἀργοῦσε; Τόσες ἡμέρες
ἐμελετοῦσαν μιὰ τέτοια ἐκδρομὴ καὶ τώρα
θὰ τὴν ἔχαναν; Ὁ Δῆμος, ἂν καὶ ἀγαποῦ-
σε τὸν ὕπνο, ὅμως στο ξεκίνημα παρουσιά-
σθηκε ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ἡ μητέρα τὸν
εἶχεν ἐφοδιάσει μὲ ἀρκετὸ ψωμί, μὲ κεφτέ-
δες, μὲ βραστὰ αὐγά, μὲ κασέρι.

—Εἶναι πολλά. δὲν τὰ θέλω. ἔλεγεν ὁ
Δῆμος.

Μὰ ἡ μητέρα τὸν παρεκίνησε νὰ τὰ πάρῃ.

—Στὴν ἐξοχή, παιδί μου, ἡ ὄρεξις ἀνοί-
γει. Ἐπειτα θὰ βρεθῇ καὶ κανέννας μαθη-
τῆς, ποὺ θὰ τύχῃ νὰ μὴν ἔχῃ καὶ τοῦ δίνεις.

Ἐξεκίνησαν τραγουδῶντας. Στὴν πρωϊ-
νὴ ἡσυχία, τὸ τραγούδι ἀκουόταν μακριά.
Ἐξύπνησεν ὅλο τὸ χωριό.

Πιὸ κάτω ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν καὶ
τὰ πουλάκια. “Ὅσο ἐξεμάκρυναν τόσο καὶ
ἡ ἐξοχὴ ἐγινόταν ωραιότερη. Ἐφυσοῦσε
δροσερὸ ἀεράκι γεμᾶτο ἀπὸ λογιῶν λο-
γιῶν μυρωδιές. “Ὅλος ὁ τόπος ἦταν κατὰ-
φυτος ἀπὸ μυρωμένα λουλούδια καὶ ἀνθο-

στόλιστα δένδρα. Ἀρνάκια ἐβέλαζαν καὶ
κατσικάκια ἐβοσκοῦσαν στὶς πλαγιές. Τὰ
παιδάκια δὲν ἤξεραν τί νὰ πρωτοθαυμά-
σουν. Πιὸ κάτω ἐθυμήθηκαν τὸ τραγούδι
γιὰ τὸν Μάη καὶ ἄρχισαν νὰ τὸ τραγου-
δοῦν.

87. Ὁ Μάϊος.

Ὁ Μάϊος μᾶς ἔφθασε.
ἐμπρός, βῆμα ταχύ,
νὰ τὸν προὔπαντήσωμε.
παιδιά, στὴν ἐξοχή.

Δῶρα στὰ χέρια του πολλὰ
καὶ ὁμορφα κρατεῖ
καὶ τὰ μοιράζει γελαστός
σὲ ὅποιον τοῦ ζητεῖ.

Φέρνει τραγούδια καὶ χαρές,
λουλούδια καὶ δροσιὰ
καὶ μυρωδάτη φόρεσε
ώραία φορεσιά.

Πᾶμε κι ἐμεῖς νὰ πάρωμε,
μὴ χάνωμε καιρό.
μᾶς φθάνει ἓνα τριαντάφυλλο
κι ἓνα κλαρὶ χλωρό.

Ἄγγελος Βλάχος

88. ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΛΕΩΝΗ.

Ἐπερπάτησαν ἄρκετὰ ὥσπου νὰ φθάσουν στὸ περιβόλι. Ἦταν τὸ καλύτερο μέρος σὲ ὅλο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Τὰ δενδράκια σὰν στρατιωτάκια στὴ σειρά. Ὅλα καλοφυτευμένα. Ἰσια στὸ ἀνάστημα. ἐγέμιζαν τὶς βραγιές. Σὲ ἄλλο μέρος ἦσαν τὰ ἀνοιξιάτικα λουλούδια. Ὅ,τι χρῶμα καὶ ὅ,τι λουλούδι ἤθελες, τὸ ἔβλεπες ἐκεῖ.

Ἄλλοῦ πάλι ἦταν τὰ καρποφόρα, γεμᾶτα ἀπὸ λουλούδια, στολισμένα σὰν νυφοῦλες. Τὰ παιδιὰ τὸ ἤξεραν τὸ περιβόλι καὶ μόλις ἔφθασαν καὶ τὸ εἶδαν ἄρχισαν νὰ φωνάζουν χαρούμενα:

— Νὰ τὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ! ἐφθάσαμε! ἐφθάσαμε! Ἄς πᾶμε μέσα νὰ τὸ ἰδοῦμε!

Ὁ δάσκαλος τοὺς ἐσύστησε νὰ μποῦν μὲ προσοχή. Νὰ μὴν κάμουν καμμιά ζημιὰ. Νὰ μὴν πατοῦν στὸ καλλιεργημένο μέρος καὶ χαλοῦν μὲ τὰ πόδια τὶς βραγιές. Μπορεῖ νὰ σπάσουν κανένα δενδράκι.

Ὁ Λεωνῆς τοὺς ἐγύρισε παντοῦ. Τοὺς ἔδειξε σπάνια λουλούδια καὶ τοὺς ἔδωκε τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλλα.

Τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσουν, ἐτραγούδησαν τραγούδια ἀνοιξιάτικα.

“Επειτα ἐπῆγαν πιὸ ἔξω, κάτω ἀπὸ ἓνα πλατάνι. νὰ ξεκουρασθοῦν. “Ὅταν ἐσηκώθηκαν, ἐμάζεψαν λουλούδια τοῦ ἀγροῦ, ἔφτειασαν στεφάνια, ἤπιαν δροσερὸ νεράκι καὶ ἐχόρευσαν.

Τὸ μεσημέρι ἐκάθησαν νὰ φάγουν. Ἡ ἄνοιξις γιὰ τραπεζομάνδηλο τοὺς εἶχε στρωμένο ἓνα πράσινο χαλί, κεντημένο μὲ ὁμορφα ἀγριολούλουδα. Ἐπάνω σ’ αὐτὸ ἄδειασαν τὰ σακκουλάκια, πού ἦσαν γεμάτα μὲ διάφορα φαγητά: Αὐγά, τυρί, κεφτέδες, σουβλάκια, ντολμαδάκια. “Ὅ,τι ἤθελες ἔβλεπες στὸ τραπέζι, πού ἔστρωσαν. Οἱ καλὲς μητεροῦλες εἶχαν φροντίσει νὰ τὰ ἐφοδιάσουν μὲ ὅ,τι καλύτερο ἤμπορούσαν.

“Ὅταν ἔφαγαν, ἄρχισαν πάλι νὰ τραγουδοῦν. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἦλθε καὶ ὁ Λεωνῆς καὶ τοὺς ἔκαμε συντροφιά.

Τὰ παιδιὰ ἔμειναν στὴν ἐξοχὴ ὥσπου ἐκόντευεν ἑσπερινός. “Υστερα ἐξεκίνησαν γιὰ τὸ χωριὸ ἀνθοστολισμένα.

—Χαίρετε, κύριε Λεωνῆ, τοῦ εἶπαν τὴν ὥρα, πού ἔφευγαν. Καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἔλθωμε νὰ ἐορτάσωμε τὴν Πρωτομαγιά στὸ περιβόλι σου.

89. Τὸ τριαντάφυλλο.

Τριαντάφυλλο κλειστό εἶδ' ἓνα παιδάκι.

Ἦταν τόσο γελαστό.

χαρωπὸ καὶ μυριστό.

τὸ τριανταφυλλάκι!

νέο τριαντάφυλλο, τριανταφυλλάκι!

Ἄχ! λουλούδι προφαντό! εἶπε τὸ παιδάκι.

Θὰ σὲ κόψω, δὲν βαστῶ!

— Ἄν μὲ κόψης, σοῦ κεντῶ

τὸ μικρὸ χεράκι!

εἶπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τριανταφυλλάκι.

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ τὸ τρελλὸ παιδάκι.

τὸ τραβᾷ, τὸ ξεκολλᾷ...

Τί ἀγκάθια! τί πολλὰ

στὸ μικρὸ χεράκι!

Ἄχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ, τριανταφυλ-
λάκι!

Μετάφρασις Ἀγγέλου Βλάχου

90. Τὰ παιδιά βλέπουν τὸ χωριό τους.

Μιὰ ἡμέρα ὁ δάσκαλος ἀνέβηκε μὲ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου στὴν Παναγίτσα. Αὐτὴ ἦταν μιὰ τοποθεσία ψηλὴ. Ἀνέβηκαν γιὰ νὰ ἰδοῦν ἀπ' ἐκεῖ τὸ χωριό τους.

Στὴν ἀρχὴ ἐχάρηκαν, σὰν τὸ εἶδαν ὁλόκληρο. Οἱ στέγες τῶν σπιτιῶν ἦσαν ἄλλες μαυριδερές καὶ ἄλλες κοκκινωπές. Τὰ περιβόλια μὲ τὰ τουφωτὰ δένδρα τους ἐφάνταζαν σὰν ἓνα μπουκέτο.

Ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μονάχα τὸ κτίριο τῆς ἐκκλησίας ἐφαινόταν. Οὔτε τὰ σπίτια ἐξεχώριζαν οὔτε οἱ δρόμοι οὔτε τὸ σχολεῖο. Αὐτὸ ἦταν κρυμμένο ἀνάμεσα στὰ σπίτια.

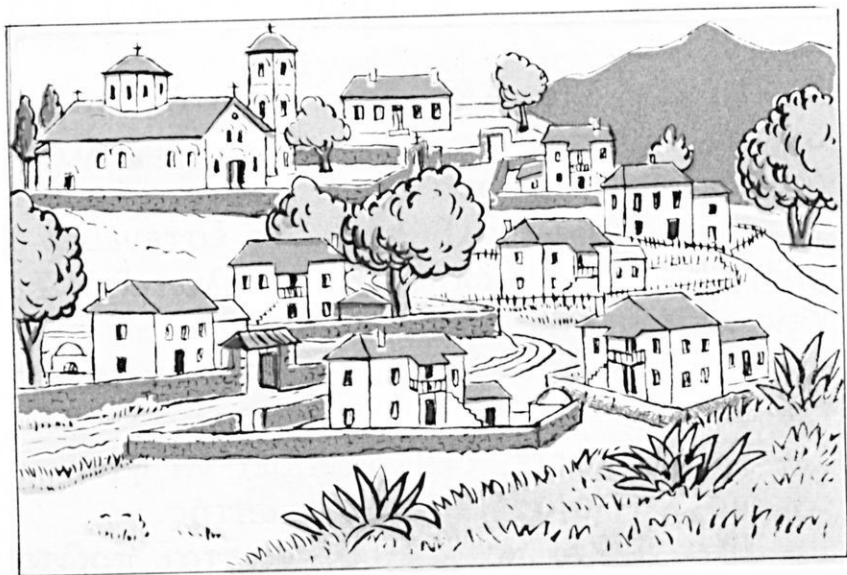
—Τὸ χωριό μας θὰ ἦταν σωστὸς παράδεισος, ἂν ἦταν κτισμένο μὲ σχέδιο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Μὰ δυστυχῶς καθένας ἔκτισε τὸ σπίτι του ὅπου ἤθελε. "Ἄς ἐστένευεν ὁ δρόμος. "Ἄς περιοριζόταν ἡ πλατεῖα. Σὲ κεντρικὰ μέρη ἔκτισαν ἀχυρῶνες καὶ στάβλους. Μόνο τὴν ἐκκλησία ἔχουν σὲ μέρος καλὸ.

—Τώρα, κύριε, δὲν ἡμπορεῖ νὰ γίνη μὲ σχέδιο; ἐρώτησε κάποιος μαθητής.

—Τὸ σχέδιο, παιδί μου, γίνεται πρῶτα

καὶ ὕστερα οἱ οἰκοδομές. Τώρα οἱ οἰκοδο-
μές ἐκτίσθηκαν. Τί σχέδιο νὰ γίνη; Γιὰ τὰ
σπίτια, πὺν τώρα θὰ κτισθοῦν, κάτι μπορεῖ
νὰ γίνη. Ἀλλὰ γιὰ τὰ παλιά... ἔτσι θὰ εὐρί-
σκωνται ὥσπου νὰ πέσουν. Καὶ τί κρῖμα!
"Ὅλα σχεδὸν τὰ χωριὰ στὸν τόπο μας εἶναι
χωρὶς σχέδιο φτιαγμένα. Ἀκόμα καὶ ἄρ-
κετὲς πόλεις. Καὶ ἡ ἔλλειψις αὐτὴ πολὺ τὰ
ἀσχημίζει.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνα δάσος. Κι ὁ δά-
σκαλος μὲ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν νὰ τὸ ἰδοῦν.

91. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας.

Τὸ δάσος αὐτὸ τὸ ἔλεγαν τῆς Παναγίτσας, ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κτισμένο. Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ ἐπῆγαν πρῶτα στὸ ἐκκλησάκι νὰ προσκυνήσουν. Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους καὶ ἀνεσπάσθησαν τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας.

—Τὸ ἱερό μας ἐκκλησάκι εἶναι ἐδῶ στὴν ἔρημιὰ ὀλομόναχο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Τὸ συντροφεύουν τὰ πουλιὰ καὶ τὰ δένδρα. Τοὺς τοίχους τοῦ γῦρο-γῦρο τοὺς ἔχει ἀγκαλιασμένους τὸ αἰγόκλημα καὶ ὁ κισσός.

—Καὶ ὅμως τὰ κανδήλια τοῦ εἶναι πάντοτε ἀναμμένα. Ποιός νὰ τὰ ἄναψε, κύριε, ἐδῶ στὴν ἔρημιὰ; εἶπε κάποιον παιδί.

—Τὸ ἐκκλησάκι αὐτὸ τὸ συντηροῦν οἱ τσοπάνηδες, ποὺ ἔχουν ἴλιγο πιὸ ἐπάνω τὶς καλύβες τους. Ἐδῶ κάπου-κάπου ἐκκλησιάζονται, βαπτίζουν τὰ παιδάκια τους καὶ μεταλαβαίνουν. Εὐρέθηκα ἐδῶ σὲ μιὰ βάπτισι. Τὴν ἔκαμε κάποιος παπᾶς, ποὺ τὸν ἐκάλεσαν ἀπ' τὸ χωριό. Οἱ τσοπάνηδες ἀνάβουν καὶ τὰ κανδήλια.

Ἦστερα εἶδαν τὸ δάσος.

Σὰν ἀδελφάκια ἦταν τὰ δένδρα του μαζι-μαζί. Χιλιάδες δένδρα, ἀλογάριαστα. Πεῦκα, ὀξυές, πλατάνια. Ἡ Ρηνούλα ἐκοίταζε πιὸ πολὺ τὶς ὀξυές.

—Μοῦ ἀρέσουν οἱ ὀξυές, ἔλεγε.

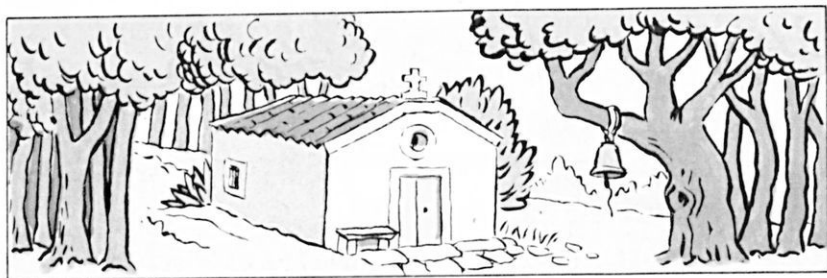
—Ἐμένα μοῦ ἀρέσουν τὰ πεῦκα, ἔλεγε ὁ Παντελῆς. Εἶναι φουντωτὰ σὰν ὀμπρέλλες.

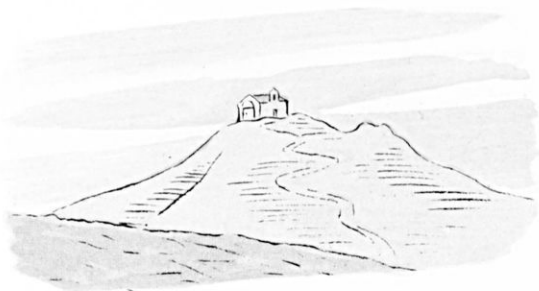
Ἄλλα παιδιὰ ἐκοίταζαν τὰ πουλιά, πὺ ἐκελαδοῦσαν καὶ ἐτρύπωναν στὰ φύλλα.

—Τὸ δάσος αὐτό, παιδιὰ μου, εἶναι γιὰ τὸ χωριό μας θησαυρός. Ἄν δὲν ἦταν, δὲν θὰ εἴχαμε τόσα νερά. Οὔτε τὴ δροσιά, πὺ ἔχει τώρα τὸ χωριό μας.

Ὑστερα ὁ δάσκαλος ἐμίλησε γιὰ τοὺς ξυλοκόπους καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες.

Ἄμα ἐτελείωσε, ἔβαλε τὰ παιδιὰ καὶ ἐτραγούδησαν καὶ εἶπαν ποιήματα. Καθέ-να ἔλεγε ὅποιο ποίημα ἐθυμόταν. Ἡ Θάλεια εἶπε γιὰ τὸ ἐκκλησάκι. Ἡ Ἰσμήνη τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

92. Τὸ ἐκκλησάκι.

Εἰς τὸ βουνὸ ψηλὰ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἔρημική·
τὸ σήμαντρό της δὲν κτυπᾷ
δὲν ἔχει ψάλτη οὐδὲ παπᾶ.

Ἕνα κανδήλι θαμπερὸ
καὶ ἓναν πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Μὰ ὁ διαβάτης, σὰν περνᾷ,
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλή
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἄγγελος Βλάχος

93. Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
στὰ γαλανὰ ἀνεβαίνει
παλάτια τ' οὐρανοῦ.

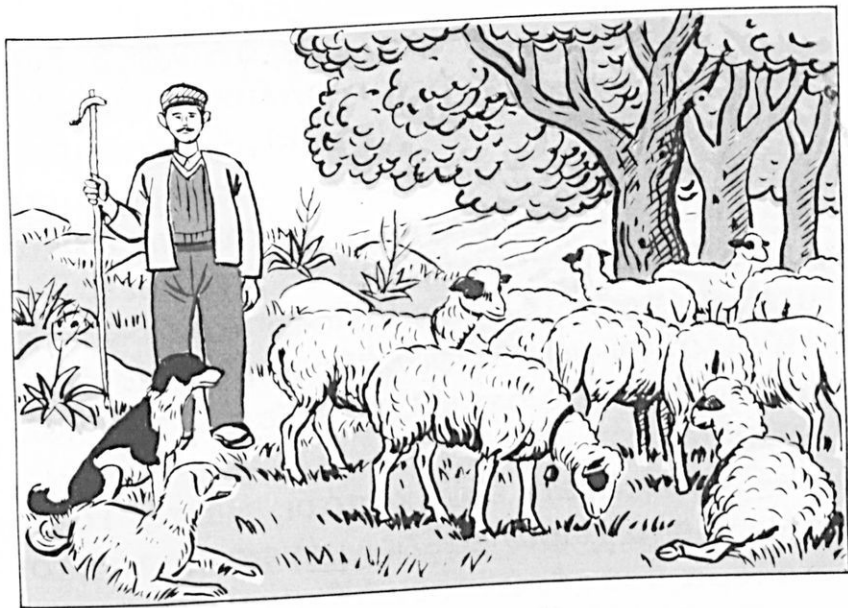
Ἐμπρός! Μὲ στέρεο πόδι
ἄς ἀνεβοῦμε ἐκεῖ,
ποῦ μᾶς προσμένει ωραία
ζωὴ μαγευτική.

Ἐκεῖ δροσιές, βρυσοῦλες
καὶ κρούσταλλα νερὰ
καὶ γελαστὲς βοσκοῦλες
σ' ἀπόσκια δροσερά.

Οἱ πέρδικες στὰ πλάγια
κι ὅπου δενδρὶ πηγές.
Γλυκολαλοῦν τ' ἀηδόνια
οὐράνιες μελωδιές.

Λαμπρός, πανώριος κόσμος,
ὁ κόσμος τοῦ βουνοῦ,
ποῦ τὴν ψυχὴ ἀνεβάζει
στὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ.

Στέλιος Σπεράντοας

94. Τὸ κοπάδι.

Κάποια ἡμέρα ἐπῆγαν πάλι τὰ παιδιά
στὴν ἐξοχὴ καὶ εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα.
"Ἐτρωγαν τρυφερὸ χορτάρι. Τρίγκ, τρίγκ,
ἀκούονταν τὰ κουδούνια τους.

Ὁ βοσκὸς ἐστεκόταν καὶ τὰ ἐφύλαγε.
Κοντὰ του ἐστέκονταν καὶ δυὸ σκυλλιά.

—Τί μεγάλοι σκύλλοι! εἶπαν μερικὰ παι-
διά!

—Τέτοιοι χρειάζονται γιὰ τὸ κοπάδι, εἶ-
πεν ἓνα ἄλλο παιδί. Ἐδῶ στὸ δάσος βγαί-
νουν καὶ λύκοι." Ἀν εἶναι μικρὰ τὰ σκυλλιά,
δὲν τὰ φοβοῦνται.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλαβε τὸ λόγο ἓνα ξανθὸ παιδί, ὁ Τάσος.

—Τὸ κοπάδι αὐτό, εἶπε, εἶναι δικό μας. Αὐτός, πού τὸ φυλάει, εἶναι ὁ πατέρας μου. Τὰ σκυλλιά, πού βλέπετε, εἶναι ἀπὸ τὰ καλύτερα, πού ἔχουν ἐδῶ οἱ τσοπάνηδες. Καὶ μοναχά τους ἂν μείνουν στὸ κοπάδι, πάλι εἶναι ἄξια νὰ τὸ φυλάξουν. Ὁ πατέρας μου μὲ τίποτα δὲν ἀλλάζει αὐτὰ τὰ σκυλλιά.

—Ἀφοῦ ἔχετε ἐδῶ κοπάδι, γιατί, Τάσο, μένεις στὸ χωριὸ καὶ δὲν μένεις κοντὰ στὸν πατέρα σου; ἐρώτησεν ἡ Φανούλα.

—Γιατὶ ἐδῶ δὲν ὑπάρχει σχολεῖο. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας μου ἀναγκάσθηκε νὰ μᾶς κατεβάσῃ μὲ τὴν ἀδελφή μου στὸ χωριό, γιὰ νὰ μάθωμε γράμματα. Μιὰ πού δὲν ξέρει ἐκεῖνος, θέλει νὰ μάθωμε ἐμεῖς.

—Τότε ἐσύ, Τάσο, θὰ ξέρης νὰ μᾶς εἰπῇς, ἂν εἶναι λύκοι ἐδῶ, ἐζήτησε νὰ μάθῃ ἓνας μαθητής.

—Εἶναι καὶ παρὰ εἶναι, εἶπεν ὁ Τάσος. Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας εἶναι πυκνὸ καὶ εἶναι εὐκόλο νὰ κρυφθοῦν λύκοι. Κάθε τόσο κάνουν ζημιές στὰ γίδια καὶ στὰ πρόβατα.

—Στὸ δικό σας κοπάδι κάνουν; ἐρώτησεν ὁ Σταῦρος.

—Στὸ δικό μας δὲν πλησιάζουν. Τὸν ἕνα μας τὸν σκύλλο, τὸν Καψάλη, τὸν φοβοῦνται πολὺ. Ἔχει πολλὰς φορὲς παλέψει μὲ λύκους καὶ τοὺς ἐνίκησε. Τὰ στήθια του εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ δαγκωματιὰς τῶν λύκων. Ἔπειτα, ὁ πατέρας μου ποτὲ δὲν ἀφήνει τὸ κοπάδι μοναχό. Πρὶν φωτίση, τὸ βγάζει μὲνος τοῦ στή βοσκή. Ἀμα γέρνη ὁ ἥλιος, τὸ φέρνει πάλι στὴ στάνη. Ξέρει τὰ ἀρνάκια μας ἕνα-ἕνα. Τὰ ἀγαπᾷ σὰν παιδάκια του.

95. Οἱ λύκοι εἶναι πονηροί.

—Ὅταν τὰ σκυλλιά εἶναι νέα καὶ δὲν ξέρουν ἀπὸ λύκους, συνεχίζει ὁ Τάσος, αὐτοὶ τὰ ξεγελοῦν. Στέλνουν ἕναν στὸ κοπάδι γιὰ νὰ ἀρπάξη τάχα ἕνα πρόβατο. Τὰ σκυλλιά τὸν κυνηγοῦν. Αὐτὸς φεύγει ὅσο μπορεῖ πιὸ γρήγορα. Τὰ σκυλλιά τὸν ἀκολουθοῦν καὶ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ κοπάδι. Τότε οἱ ἄλλοι ἔρχονται ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος. Καὶ ὅπως τὸ κοπάδι εἶναι ἀφύλακτο, ἀρπάζουν πρόβατα καὶ φεύγουν.

—Τὸν Καψάλη δὲν τὸν ξεγελοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο :

—Τὸν Καψάλη νὰ ξεγελάσουν! Αὐτὸς εἶναι ἀπ' αὐτοὺς πιὸ πονηρός. Δὲν ξεμακραί-

νει ποτέ ἀπὸ τὸ κοπάδι. Οὔτε καὶ γαυγίζει τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸ τὸ κάνει γιὰ νὰ μὴν τὸν ξέρουν οἱ λύκοι σὲ ποιὸ μέρος φυλάει.” Ἐτσι νομίζουν, πὼς ἀπὸ παντοῦ μπορεῖ νὰ τοὺς ριχθῇ. Λίγο πιὸ κάτω εἶναι ἓνα λιβάδι. Δὲν εἶναι ἡμέρες πολλές, ποὺ οἱ λύκοι ἔφαγαν ἐκεῖ ἓνα γαϊδάρο. Ἐβοσκοῦσεν ὁ καημένος καὶ τὸν ἔφαγαν. Ἦταν μιᾶς γυναίκας πτωχῆς καὶ τὸν ἔκλαιγε ἡ δύστυχη ἀπαρηγόρητα. Ἐκεῖ ἐφύλαγαν σκύλλοι, μὰ οἱ λύκοι τοὺς ἐξεγέλασαν.

—Πόσο θέλομε, Τάσο, νὰ ἰδοῦμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Καψάλη! Εἶπαν πολλὰ παιδιὰ.

—Καλὰ εἶναι νὰ τὸν ἰδοῦμε, ἀλλὰ δὲν μποροῦμε νὰ ἀπομακρυνθοῦμε τόσο, εἶπεν ὁ δάσκαλος. Ἄλλη φορά, ὅταν κάμωμε ἐκδρομὴ, θὰ ἀνεβοῦμε ὡς τὶς καλύβες καὶ τότε θὰ τὸν ἰδοῦμε. Ἀξίζει νὰ γνωρίσωμε ἓνα τέτοιο λαμπρὸ σκυλλί.

Ἦστερα τὰ παιδιὰ ἐρώτησαν τὸν Τάσο γιὰ τὰ ἄλλα ἄγρια ζῶα, ποὺ εὐρίσκονται στὸ δάσος, καὶ ὁ Τάσος τοὺς εἶπε:

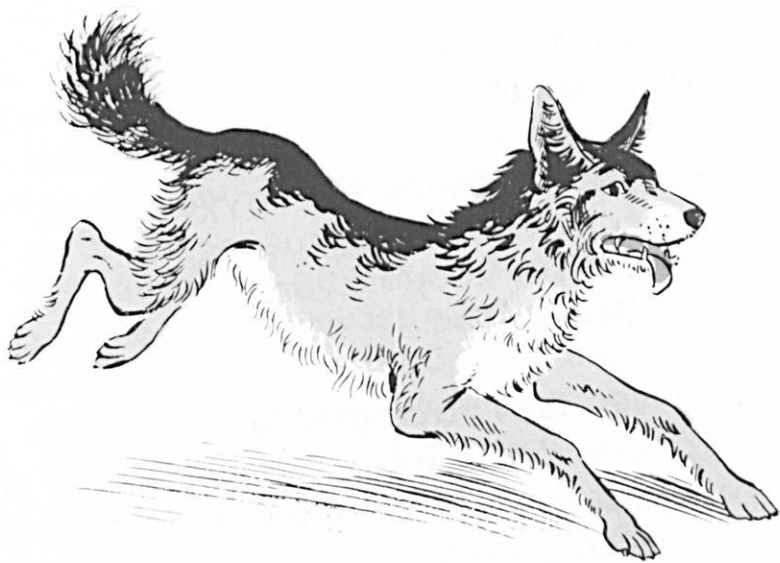
—Ἐδῶ εὐρίσκονται καὶ ἄλεποῦδες, λαγοί, κουνάβια καὶ ἄλλα.

—Κουνάβια; Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κουνάβια; ἐρώτησεν ἡ Σταθούλα.

—Εἶναι κάτι ζῶα σὰν γάτες, ἀλλὰ πιὸ λεπτά. Ἔχουν οὐρὰ μεγάλη, φουντωτὴ καὶ τὰ κυνηγοῦν γιὰ τὸ δέρμα τους. Γίνεται μὲ αὐτὸ ὠραία γούνα.

—Καὶ οἱ ἀλεποῦδες ἔχουν καλὸ δέρμα γιὰ γούνες, εἶπεν ἡ Σταθούλα. Ἡ μητέρα μου ἔχει μιὰ γούνα ἀλεποῦς.

—Παιδιά! ἀρκετὰ μᾶς εἶπεν ὁ Τάσος γιὰ τοὺς λύκους καὶ τ' ἄλλα ζῶα. Ἡ ὥρα ἐπέρασε. Καίρὸς νὰ τραβήξωμε γιὰ τὸ χωριὸ μας, εἶπεν ὁ δάσκαλος.

96. Ὁ καημένος.

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ένας γάϊδαρος βοσκοῦσε,
τίποτ' ἄλλο δὲν ζητοῦσε
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος,
καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος,
καὶ τὰ δύο του αὐτιά κουνοῦσε
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος,
καὶ τὸν κόσμον ἀγαποῦσε
ὁ καημένος.

Τὸν Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος
καὶ νὰ βόσκη ὅσο θὰ ζοῦσε
ὁ καημένος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

97. Κτίσται καὶ μηχανικοί.

Στὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησίας μιὰ ἡμέρα τὰ παιδιά συνεννοήθηκαν νὰ κτίσουν στὸ παιγνίδι τους ἓνα καινούργιο χωριό. Ἀλλὰ νὰ ἔχη σχέδιο. Ἐνθυμοῦνται ποὺ ὁ δάσκαλος τοὺς εἶχε πεί, πῶς τὸ δικό τους χωριὸ δὲν εἶχε σχέδιο.

Αὐτὸ ποὺ θὰ κτίσουν νὰ μὴν ἔχη στρωμωγμένα τὰ σπίτια καὶ τοὺς δρόμους στενούς. Νὰ ἔχη πλατεῖες, βρύσες καὶ ὠραῖες οἰκοδομές. Τὸ σχολεῖο καὶ ἡ ἐκκλησία θὰ ἦσαν τὰ καλύτερα κτίρια. Ἐπίσης κτίρια καλὰ θὰ ἦσαν τὸ κοινοτικὸ κατάστημα, ἡ ἀστυνομία, τὸ εἰρηνοδικεῖο, τὸ τηλεγραφεῖο. Σ' αὐτὰ θὰ ἔμεναν αἱ δημόσιαι ἀρχαί.

— Ἐμεῖς θὰ εἴμεθα οἱ μηχανικοί, εἶπαν ὁ Φώτης μὲ τὸν Ἀνέστη. Ἐμεῖς θὰ κάμωμε τὸ σχέδιο.

Ὁ Γιάννης μὲ τὸ Νίκο καὶ ἄλλα παιδιά εἶπαν πῶς θὰ γίνουν κτίσται καὶ ἄλλα ἐργάται, ποὺ θὰ ἐκουβαλοῦσαν τὰ ὑλικά.

Μὰ ὅταν ἤρχισαν νὰ δουλεύουν, καθένας ἔκανε ὅ,τι ἤθελε. Ἐξεσήκωσαν τὴ γειτονιά ἀπὸ τὶς φωνές. Ὁ Τάκης, ποὺ ἦταν πιὸ μεγάλος, τοὺς εἶπε:

— Ἄν δὲν ἔχωμε τάξι καὶ φωνάζωμε στὸ

κτίσιμο, δὲν θὰ κάμωμε τίποτε. Νὰ βάλωμε ἕνα πρωτομάστορα καὶ σ' αὐτὸν ν' ἀκούμε ὅλοι.

Ἔβαλαν τὸ Φῶτη. Τί ὠραία τώρα ὁ Φῶτης ἐκάνονισε τὴ δουλειά! Οἱ κτίσται ἔκτιζαν. Οἱ ἐργάται ἐκουβαλοῦσαν ὑλικά. Οἱ μηχανικοὶ ἐγύριζαν κι ἔβλεπαν. Ὅλα ἐγίνοντο μὲ ἡσυχία καὶ τάξι. Τὰ πιὸ πολλὰ σπίτια τὰ ἔκτισαν μονόπατα. Μερικὰ δίπατα. Στὴ στέγη τῆς ἐκκλησίας ἔβαλαν σταυρό. Στοῦ σχολείου τὴν στέγη μιὰ σημαία. Εἶχε περάσει ὅμως ἡ ὥρα καὶ δὲν ἐπρόλαβαν νὰ βάλουν καὶ δένδρα στὸ χωριουδάκι τους.

98. Τὸ δενδροφύτευμα.

“Όταν τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαζεύθηκαν γιὰ τὴν ἐργασία αὐτή, ἄρχισαν νὰ συζητοῦν τί δένδρα θὰ βάλουν.

—Βερυκοκκιές νὰ φυτέψωμε, ἔλεγεν ὁ Λάζαρος. “Όταν μεγαλώσουν, θὰ τρῶμε καὶ βερύκοκκα. Τί ἄλλο καλύτερο νὰ περνᾷς στὸ δρόμο. ν’ ἀπλώνῃς τὸ χέρι σου καὶ νὰ κόβῃς βερύκοκκα;

Ἡ Εὐθαλία ἐπροτιμοῦσε κερασιές.

—“Όταν κοκκινίζουν τὰ κεράσια, ἔλεγε, ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶναι μιὰ ὁμορφιά.

Κάποιο ἄλλο παιδὶ εἶπε κάτι καλύτερο:

—Τὰ δένδρα στοὺς δρόμους δὲν τὰ φυτεύουν γιὰ καρπὸ. Καρποφόρα δένδρα φυτεύουν στὰ περιβόλια, ὅχι στοὺς δρόμους. Ἐμεῖς θὰ φυτέψωμε δένδρα γιὰ στολισμὸ

καὶ γιὰ ἴσκιο. Ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ βάλω-
με ἄκακίες καὶ εὐκαλύπτους.

Καὶ ὁ Λάμπρος, ποὺ εἶχε πατέρα τηλε-
γραφετή, ἐσυμφώνησε μὲ τὴ γνώμη αὐτή.
Αὐτὸς εἶχε γυρίσει ἄρκετὰ μέρη τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ τέτοια δένδρα εἶχεν ἰδεῖ σὲ πολ-
λὲς πόλεις.

Πόσο ὠραία ἄρχισαν τώρα τὸ δενδρο-
φύτευμα! Καθόλου φωνές. Ὡσυχα-ῆσυχα
ὅλοι οἱ δρόμοι ἐδενδροφυτεύθηκαν. Ἀντὶ
γιὰ δένδρα, τὰ παιδιὰ ἐμεταχειρίσθηκαν
φυλλαράκια, ποὺ ἐπρασίνιζαν. Ἦταν ἴδια
μὲ δένδρα. Σὲ ὠρισμένα κεντρικὰ μέρη
ἔφτειασαν καὶ μικροὺς κήπους. Ἐκεῖ μαζί
μὲ τ' ἄλλα λουλούδια ἐφύτεψαν καὶ ὠραιὲς
τριανταφυλλιές. Μερικὲς ἦταν ἐκατόμ-
φυλλες.

—Καλὰ τὰ ἐφυτέψαμε. Μὰ ποιὸς θὰ τὰ
ποτίζει καὶ θὰ τὰ φυλάη; ἐρώτησεν ἓνα ἄ-
γόρι.

—Θὰ τὰ φυλάη ὁ Πρόεδρος, ποὺ θὰ εἶναι
στὴν Κοινότητα. Δικὴ του εἶναι αὐτὴ ἡ δου-
λειά, εἶπαν ἄλλα παιδιὰ.

Μεγάλῃ χαρὰ ἐδοκίμασαν, ποὺ εἶδαν
τὸ χωριὸ τους καὶ δενδροφυτευμένο. Τώρα
δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Ὅλα τὰ εἶχε. Ἦταν
ἓνα χωριὸ καινούργιο, μὲ ὁμορφο σχέδιο.

99 "Ένα κοριτσάκι με καλούς τρόπους.

Ἡ Ἀσπασία δὲν πηγαίνει ἀκόμη στὸ σχολεῖο, γιατί εἶναι μικρή. Εἶναι ὅμως πολὺ ἔξυπνη κι εὐγενική. Οἱ ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς ὅλοι τὴν ξέρουν καὶ τὴν ἀγαποῦν.

Μὰ καὶ αὐτὴ τοὺς ξέρει καὶ τοὺς ἀγαπᾷ. "Οπου τοὺς εὐρίσκει, τοὺς φέρεται εὐγενικὰ καὶ τοὺς χαιρετᾷ. Προσέχει πάντοτε, ὅταν μιλῇ μὲ μεγαλυτέρους, νὰ μεταχειρίζεται καὶ τὶς λέξεις κύριος καὶ κυρία.

— Καλημέρα σας, κύριε Νίκο. Καλημέρα σας, κυρία Λουκία.

Στὸ σπίτι τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ποτὲ δὲν κάθεται ἄνεργο. "Αν καὶ εἶναι μικρό, πάντοτε βοηθεῖ τὴ μητέρα του.

— Τί δουλειὰ θέλεις, μητέρα, νὰ κάμω; ἐρωτᾷ ἡ Ἀσπασία.

Καὶ ἡ μητέρα τῆς δίνει πάντοτε εὐκόλες ἐργασίες. Πολλὲς φορές τὴν στέλνει καὶ στὸ γειτονικὸ μαγαζάκι καὶ ψωνίζει. Καὶ τί ὠραία πού δίνει στὸ μπακάλη νὰ καταλάβῃ τί θὰ ψωνίσῃ!

— Κύριε Θεμιστοκλῆ! τοῦ λέγει. Ἡ μητέρα μου εἶπε νὰ μοῦ δώσης μιὰ ὀκὶ ζάχαρι

καὶ δυὸ κουτιά σπέρτα. Ὅριστε καὶ τὰ χρήματα.

Ὁ μπακάλης δίνει στὸ κορίτσι τὰ ψώνια καὶ κάπου-κάπου τοῦ ἐπιστρέφει καὶ ρέστα.

—Πρόσεχε, Ἀσπασία, νὰ μὴ σοῦ πέσουν.

—Μάλιστα, κύριε Θεμιστοκλῆ, θὰ προσέχω. Χαίρετε

Καὶ ὅταν φθάνη σπíti της, δίνει σωστὸ λογαριασμὸ στὴν μητέρα.

Μιὰ ἡμέρα, ἡ θεία Ἑλένη ἐπῆρε μαζί της τὴν Ἀσπασία καὶ ἐπῆγαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κυρία Κλεοπάτρα.

Ἡ κυρία αὐτὴ εὐχαριστήθηκε, ὅταν εἶδε τὸ εὐγενικὸ κοριτσάκι. Τί φρόνιμα λόγια ἦταν ἐκεῖνα! Τί προσεκτικὲς ἀπαντήσεις ποὺ ἔδινε! Καὶ μὲ τί προσοχὴ ἐπῆρε τὸ γλυκό, ποὺ τοῦ προσέφεραν! Δὲν τὸ ἔβαλε ὅλο μαζί λαίμαργα στὸ στόμα, ἀλλὰ τὸ ἔκοβε λίγο-λίγο, μὲ τὸ κουταλάκι. Ἐπῆρε προσεκτικὰ τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ δίσκο. Οὔτε στάλα δὲν ἔσταξε στὰ ροῦχα καὶ στὸ πάτωμα.

Ὅλη τὴν ὥρα, ποὺ ἐμιλοῦσαν οἱ μεγάλες κυρίες, ἡ Ἀσπασία ἐκαθόταν φρόνιμα-φρόνιμα καὶ ἄκουε. Γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ ἡ κυρία Κλεοπάτρα, τὴν ἐπῆγε σ' ἓνα μικρὸ

δωματιάκι. Ἐκεῖ ἦσαν δυὸ ζωντανὰ κουνε-
λάκια. Ἦσαν καὶ δυὸ ἄλλα παιδάκια τῆς
γειτονιάς, ὁ Λουκιανὸς καὶ ἡ Θάλεια.

Πόση διαφορὰ ὅμως εἶχεν ἡ Ἀσπασία
ἀπὸ ἐκεῖνα! Τὰ γειτονόπουλα δὲν ἄφηναν
καθόλου σὲ ἡσυχία τὰ καημένα τὰ ζῶα.
Τὰ ἔπιαναν, ἐτραβοῦσαν τ' αὐτιά τους, τὰ
ἐκυνηγοῦσαν κι ἐκεῖνα τὰ δυστυχισμένα
δὲν ἤξεραν πῶς νὰ προφυλαχθοῦν. Ἡ Ἀ-
σπασία ἐπῆρε λίγα μουρόφυλλα στὸ χερά-
κι της καὶ τοὺς ἔδωκε καὶ γιὰ νὰ τὰ ἐνθαρ-
ρύνῃ τὰ ἐχάϊδεψε.

—Δὲν εἶναι σωστό, εἶπε στὸ Λουκιανὸ
καὶ στὴ Θάλεια, νὰ τὰ πειράζωμε. Ἐλᾶτε
νὰ τοὺς δώσετε νὰ φᾶνε. Ἔτσι ποὺ τὰ
κάνετε ἀγριεύουν. Δὲν θέλουν νὰ παίξουν
μαζί μας.

Ὅταν ἡ Ἀσπασία μὲ τὴ θεία ἐχαιρέτη-
σαν τὴν κυρία Κλεοπάτρα γιὰ νὰ φύγουν,
τοὺς εἶπε:

—Ὅταν θὰ γεννήσῃ ἡ κουνέλα μου, θὰ
δωρήσω στὴν Ἀσπασία ἓνα ὄμορφο κουνε-
λάκι. Εἶναι κοριτσάκι φρόνιμο καὶ ἔχει κα-
λοὺς τρόπους. Ὅταν ξανὰ ἔλθῃς, κυρία Ἐ-
λένη, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ φέρῃς πάλι τὴν
Ἀσπασία.

“Όταν ἀρχινᾷ ἡ ζέστη τοῦ καλοκαιριοῦ, τὰ παιδιὰ μαζεύονται στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, πὺ περνᾷ ἓνα αὐλάκι. Ἐκεῖ παίζουν μετὸ νεράκι. Λούζονται, ρίχνουν βαρκοῦλες, ψαρεύουν.

—“Ήσυχά νὰ παίζετε, τοὺς λέγουν οἱ μητέρες τους. Νὰ μὴ βρέχετε τὰ ροῦχά σας. Μπορεῖ νὰ κρυώσετε.

Ὁ Νῖκος φτειάνει καραβάκια ἀπὸ χαρτί. Τὰ ρίχνει στὸ νερὸ κι ἐκεῖνα χόπ! χόπ! ταξιδεύουν.

—Εἶμαι καπετάνιος, λέγει ὁ Νῖκος. Κάνω ταξίδια. Πηγαίνω σὲ ὅλον τὸν κόσμον. Οὔτε τὴ θάλασσα φοβοῦμαι οὔτε τὰ κύματα.

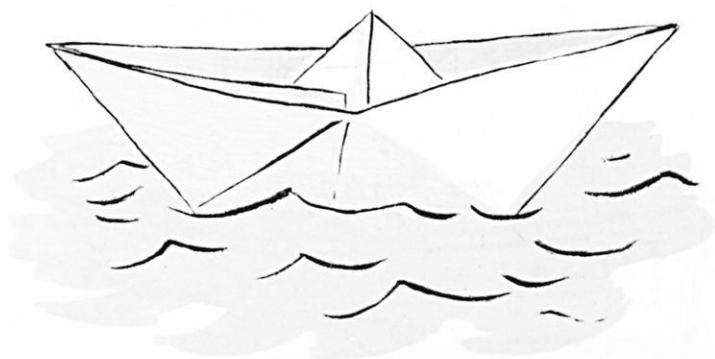
Ὁ Λουκᾶς ἔχει μανία μετὸ ψάρεμμα. Παίρνει ἓνα καλάμι, δένει ἓνα ἀγκίστρι καὶ ψαρεύει.

—“ὦ! πόσα ψάρια ἔπιασα σήμερα! Ἐγέμισα ὁλόκληρο πανέρι. Ποιὸς θὰ τὰ πάρῃ νὰ τὰ πωλήσῃ; λέγει στὴν συντροφιά του.

—Ἐγὼ! πετιέται ὁ Παντελῆς. Ἐγὼ μπορῶ καὶ φωνάζω δυνατά: Ψάρια! Πάρτε φρέσκα ψάρια!

—Ναί, ἀλλὰ δὲν ξέρεις νὰ ζυγίζῃς καὶ νὰ κάνῃς λογαριασμό, τοῦ παρατηρεῖ ὁ Λου-

κᾶς. Θὰ προτιμήσω τὸν Θάνο γιὰ πωλητή.
Καὶ δίνει στὸν Θάνο τὸ γεμισμένο πανε-
ράκι. Τί ἔχει αὐτὸ μέσα, μὴ ρωτᾶτε. Ἔχει
πετρίτσες, ξυλαράκια, χορταράκια.

101. Ὁ βαρκάρης.

Λίγο πιὸ πέρα ἀκούεται μιὰ φωνὴ τρα-
γουδιστή:

—Βαρκάρης ἐδῶ! Βάρκα γιὰ περίπατο!

Εἶναι ὁ Ἀνδρέας αὐτὸς ποὺ φωνάζει.
Ἡ βάρκα του ἔχει καὶ κουπιὰ, ἔχει καὶ πα-
νάκι. Ἕνα κουτάκι ἀπὸ χαρτόνι εἶναι ἡ

—Εὐχαριστῶ, Νίνα, τῆς λέγει.

—Θὰ τὴν φορτώσωμε κιόλας, Σταυράκη.
Ἐσὺ θὰ τὴν ὀδηγῇς. Θὰ κρατῇς τὰ κου-
πιά.

—Ναί, Νίνα. Ἐγὼ θὰ τὴν ὀδηγῶ, λέγει ὁ
μικρὸς μὲ περηφάνεια.

103. Τὸ μαγικὸ καράβι.

Μὰ τὸ ὠραιότερο παιγνίδι τὸ ἔχει ὁ Τά-
σος. Ἔχει ἓνα μαγικὸ καράβι. Αὐτὸ εἶναι
ἓνα αὐγό, ποὺ δὲν βουλιάζει ποτέ.

— Ὅποιος κατορθώσῃ καὶ κάμῃ τὸ αὐγό
νὰ μείνῃ στὸν πάτο θὰ τοῦ τὸ χαρίσω, λέ-
γει ὁ Τάσος.

Ὅλα τὰ παιδιὰ ἐδοκίμασαν. Ὅλα τὸ ἐ-
πῆραν καὶ τὸ ἐβύθισαν στὸ νερό. Μόλις ὅ-
μως τὸ ἄφηναν, τάκ! ἀνέβαινε.

— Ἀλήθεια, εἶναι μαγικό. Κάποια δύναμι
ἔχει, ποὺ τὸ σπρώχνει ἐπάνω, παρετήρη-
σαν τὰ παιδιὰ.

— Σὲ λίγο θὰ ἔχωμε κι ἐμεῖς ἀπὸ ἓνα κα-
ράβι μαγικό, εἶπαν ὁ Βασίλης μὲ τὸ Δημη-
τρώ.

Καὶ νά! ἔφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους ἀπὸ
ἓνα αὐγό.

Ἀλλά, ὅταν τὰ ἔβαλαν στὸ νερό, ἐπῆ-

γαν στὸν πάτο. Πῶς ὅμως τ' αὐγὸ τοῦ Τά-
κη πλέει; Αὐτὸ εἶναι περίεργο.

Ὁ Τάκης εἶναι παιδὶ καλόψυχο. "Ὅ, τι
βρίσκει μὲ τὸ νοῦ του δὲν τὸ κρύβει. Ἀγα-
πᾶ νὰ τὸ μαθαίνουν καὶ τ' ἄλλα παιδιὰ.

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ μυστικό μου, τοὺς
λέγει. Τὸ αὐγὸ μου στέκεται, γιατί εἶναι
ἐλαφρό. Εἶναι μονάχα ἡ φλούδα. Τοῦ λεί-
πουν ὁ κρόκος καὶ τὸ ἀσπράδι. Τὸ ἐτρύπη-
σα μὲ μιὰ καρφίτσα καὶ τὸ ἐρρούφηξα, εἶ-
πε γελῶντας ὁ Τάκης. "Ὅποιος θέλει κα-
ράβι μαγικὸ ἄς ρουφήξῃ ἓνα αὐγὸ.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ τὰ παιδιὰ
τὸν ἐμιμήθηκαν. Πολλὰ καράβια σὲ λίγο
ἀρμένιζαν ἐπάνω στὸ νερό. Ὁ Τάκης χαί-
ρεται, πὺ βλέπει τόσα παιδιὰ νὰ παίζουν
εὐχαριστημένα.

— Χόπ! Χόπ! φωνάζουν. Καὶ καμαρώνουν
τὰ καράβια τους, πὺ ταξιδεύουν.

— Χαρὰ σὲ σᾶς, ἀγοράκια μου! ἀκούεται
μιὰ γέρικη φωνή. Εἶναι ὁ γέρο - Νικολός,
πὺ ἦταν στὰ νιάτά του καπετάνιος ἀληθι-
νός. Ἐχάρηκεν ὁ γέροντας, πὺ ἔπαιζαν τὰ
παιδιὰ μὲ τὸ νερὸ ἡσυχα, καὶ τοὺς εἶπε:

— "Ἀμποτε νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ ὁ Θεὸς νὰ γίνετε
καὶ ἀληθινοὶ καπεταναῖοι στὴ θάλασσα.
Νὰ δοξάσετε τὴν Ἑλλάδα μας.

104. Τραγούδι θαλασσινό.

Στὸν οὐρανὸ φεγγάρι
κι ἡ θάλασσα γυαλί.
Κι ἡ βάρκα μας μὲ χάρι
τὴν ἄμμουδιὰ φιλεῖ.

Παιδιά, πηδᾶτε μέσα,
καιρὸς γιὰ γλέντι πιά!
Γιὰ μόλα καὶ γιὰ λέσα,
νὰ πᾶμε μὲ κουπιά.

Φύσα, δροσᾶτο ἄγέρι,
ν' ἀνοίξωμε πανὶ
κι ἡ θάλασσα μᾶς ξέρει,
νεράϊδα γαλανή.

Τὸ κῦμα μουρμουρίζει
στὴν πλώρη μας μ' ἄφρὸ
κι ἓνα τραγούδι ἀρχίζει
μὲ τὰ κουπιά ἐλαφρό.

Ἐμπρός, θαλασσοπούλια;
τραβᾶτε στὸ βοριᾶ
κι ὥς νὰ βυθίση ἡ πούλια,
γυρνοῦμε στὴ στεριά.

Στέλιος Σπεράντσας

105. Τὰ χηνόπουλα.

Στὸ αὐλάκι, ποὺ παίζουν τὰ παιδιὰ, κολυμποῦν καὶ τὰ χηνόπουλα τῆς κυρὰ - Σταματίνας. Δώδεκα ἄσπροκίτρινα χηνόπουλα. Τί βουτιές ποὺ κάνουν! Τί παιγνίδια στὸ νερό! Τί κυνηγητά! Ὁ Νῆκος, ὁ Τάκης καὶ ἄλλα παιδιὰ περνοῦν πολλές φορές τὴν ὥρα μαζί τους.

— Πῶς ἔμαθαν, ἀλήθεια, τόσο μικρὰ νὰ κολυμποῦν! Πῶς κάνουν τόσα παιγνίδια; ἔρωτᾷ ἡ Μαρία.

— "Ἐτσι τὰ ἐκάνονισε ὁ Θεός, παιδί μου, τῆς λέγει ἡ κυρὰ - Σταματίνα. Τὰ χηνόπουλα καὶ τὰ παπάκια κολυμποῦν στὸ νερό, μὰ στὴ στεριά δύσκολα περπατοῦν.

— Καὶ τί τοὺς δίνεις καὶ τρώγουν, κυρὰ - Σταματίνα;

— "Ὅσο εἶναι μικρὰ, τρώγουν ζυμωμένα πίτουρα, ποὺ εἶναι μαλακά. "Ὅταν μεγαλώσουν, τρώγουν ὅ,τι τύχη. "Αν δὲν τοὺς δώσης, ξεσηκώνουν τὴ γειτονιά ἀπὸ φωνές. Ἄγαποῦν καὶ τὸ καλαμπόκι καὶ τὰ λάχανα μὲ τὸ ἀλεύρι. "Αν πῆτε καὶ γιὰ σκουλήκια, τρελλαίνονται. Γι' αὐτὸ καὶ κάνουν αὐτὲς τίς βουτιές στὸ νερό. Καὶ βάρταχο, ἂν πετύχουν, δὲν τὸν ἀφήνουν.

Τὴν ὥρα ἐκείνη, ἡ μεγάλη χήνα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή :

—Χί! χί! χί! ἔφώναξε κι ἄνοιξε τὰ πτερά της.

“Ενας σκύλλος ἐφάνηκε στὸ δρόμο νὰ ἔρχεται καὶ ἡ καημένη ἐφοβήθηκε γιὰ τὰ παιδάκια της. Ἡ Σταματίνα ἐσηκώθηκε καὶ τὸν ἐκυνήγησε. “Υστερα ἔδειξε στὰ παιδιὰ ἓνα αὐγὸ χήνας.

—“Ὅσοι δὲν ἔχετε ἰδεῖ αὐγὸ τέτοιο, κοιτάξετέ το. Οἱ χῆνες δὲν ἔχουν φωλιά. Τὰ γεννοῦν ὅπου τύχει. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἐγέννησαν στὸ δρόμο. Εἶναι, καθὼς βλέπετε, ἀρκετὰ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ αὐγὸ τῆς ὄρνιθας. Εἶναι καὶ λίγο σκούρο.

—Νά! ἓνα τέτοιο γίνεται ὠραῖο μαγικὸ καράβι, εἶπεν ὁ Νίκος.

Σὲ λίγο, ἡ Σταματίνα ἔπαιρνε τὰ χηινόπουλά της στὸ σπίτι. “Ενα ἀπ’ αὐτὰ στὸ δρόμο ἔπεσε ἀνάσκελα. “Αν δὲν τὸ ἐσήκωνε ἡ γυναῖκα, μποροῦσε νὰ ψοφήσῃ ἐκεῖ. Μόνο του ἦταν ἀνίκανο νὰ σηκωθῇ.

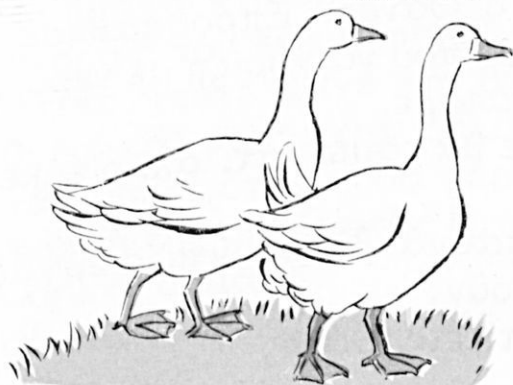
—“Ὡσπου νὰ μεγαλώσουν, θέλουν πολλὴ προσοχή, εἶπεν ἡ Σταματίνα στὰ παιδιὰ. Σὰς παρακαλῶ, ὅταν ἔρχονται ἐδῶ στὸ αὐλάκι, νὰ μοῦ τὰ προσέχετε.

Μές τὴν αὐλή μου μιὰ χαρὰ
 ζευγαρωτὲς δυὸ χήνες ζοῦνε.
 Σταχτιά φοροῦνε τὰ φτερά
 καὶ κολυμπῶντας στὰ νερά
 βουτιὲς νὰ κάνουν ἀγαποῦνε.

Μιὰ μέρα βλέπω — τί καλά! —
 αὐγὰ μέσ' τὴν αὐλή μου βρῆκα.
 Ἦταν βαριά καὶ μακρουλά.
 Πάω νὰ τ' ἀγγίξω λίγο, ἀλλὰ
 θύμωσε ἡ χήνα καὶ τ' ἀφῆκα.

Καὶ πάλι βλέπω μιὰ στιγμή
 χηνόπουλα ἀπ' τ' αὐγὰ νὰ γίνουν.
 Φοροῦνε χνούδι στὸ κορμί
 κι οἱ τεντωμένοι τους λαιμοὶ
 χόρτο ὅλη μέρα καταπίνουν.

Ἀλέξανδρος Πάλλης

107. 'Ο άνεμόμυλος.

Κάποια ημέρα ήλθε στο αὐλάκι νὰ παίξει καὶ ὁ Θάνος. Ἐπροσπάθησε νὰ κάμῃ ἓνα μύλο, πὺ νὰ γυρίζῃ μὲ νερό, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐκατάφερε.

—Τότε θὰ κάμω κάτι ἄλλο ἐσκέφθηκεν ὁ Θάνος:

Τὰ παιδιὰ βλέπουν πὼς ἐργάζεται καὶ τὸν ρωτοῦν:

—Τί κτίζεις, Θάνο;

—Κτίζω μύλο. Θὰ φέρνετε ν' ἀλέθετε γεννήματα. Σιτάρι, βρίζα, ἀραποσίτι, ὅ,τι θέλετε. Στὸ μύλο μου θὰ ἔχω περιστέρια, πάπιες, ὄρνιθες κι ἓνα μεγάλο γουρούνι. "Ετσι δὲν ἔχουν ὅλοι οἱ μυλωνᾶδες;

—Καὶ πῶς θὰ ἀλέθῃ ὁ μύλος σου; ἐρωτᾷ ὁ Νικολός. Θὰ τὸν κάμῃς νερόμυλο;

—"Οχι. Δὲν θὰ τὸν κάμω νερόμυλο. Θὰ γυρίζῃ μὲ ἀέρα. Θὰ τὸν κάμω ἀνεμόμυλο, εἰπεν ὁ Θάνατος. Δὲν βλέπετε, πῶς τὸν κτίζω σὲ ψήλωμα; "Αν θέλετε, ἐλᾶτε νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ τὸν τελειώσωμε γρήγορα.

Τὰ παιδιὰ ἐδέχθησαν. "Αλλά κουβαλοῦν πλακίτσες, ἄλλα ἄμμο, ἄλλα ξύλα. 'Ως καὶ ἡ Σταυρούλα ἐβοήθησε. Αὐτὴ ἦταν ἓνα μικρὸ κοριτσάκι. Ἐκουβαλοῦσε μ' ἓνα τενεκεδάκι νερό, γιὰ νὰ κάμουν λάσπη.

Μὲ τὴν βοήθεια ὅλων τῶν παιδιῶν ὁ μύλος δὲν ἄργησε νὰ κτισθῇ. Ὁ Θάνατος, σὰν πρωτομάστορας, τὸν ἔκανε πολὺ τεχνικό. Δὲν τοῦ ἔλειπε τίποτε. Εἶχε τὴν θύρα του, τὰ παράθυρα καὶ μιὰ μικρὴ ξύλινη ροδίτσα, γιὰ νὰ γυρίζῃ, ὅταν φυσᾷ ἀέρας.

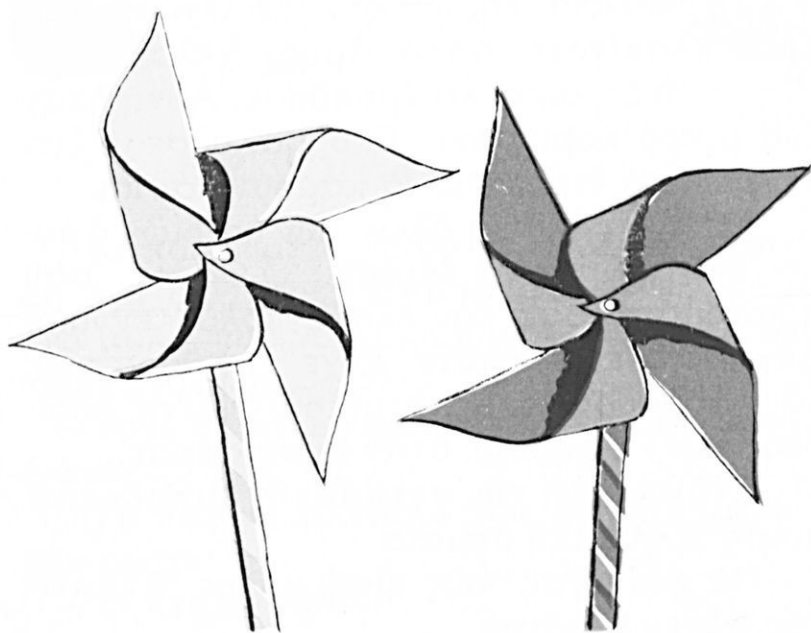
Στὴν κορυφὴ τῆς σκεπαστῆς ἔμπηξε μιὰ μικρὴ Ἑλληνικὴ σημαία.

—Νὰ φαίνεται, πῶς εἶναι μύλος Ἑλληνικός, εἶπεν ὁ Θάνατος.

Τί χαρά πού έδοκίμασαν τὰ παιδιά,
σάν τόν είδαν τελειωμένο!

—Νά μᾶς ζήσης, Θάνε, έφώναζαν.

—“Αν μέ άφήνατε μόνο, δέν θά μπορούσα
νά τόν τελειώσω Αὐτό πού ἔγινε, ἔγινε
γιατί μ' έβοηθήσατε. 'Απ' έδῶ καί πέρα,
ᾶς εἴμεθα στή δουλειά ένωμένοι. ”Έτσι θά
κάνωμε ὠραῖα πράγματα, τοὺς εἶπεν ὁ
Θάνος. Καί τώρα ἑλᾶτε νά παίξωμε ἓνα
παιγνίδι.

108. Τὸ παίγνιδι τοῦ μυλωνᾶ.

—'Εγὼ θὰ εἶμαι ὁ μυλωνᾶς. Καὶ σεῖς θὰ μοῦ φέρνετε ἀλέσματα γιὰ ν' ἀλέθω.

Πρῶτος ὁ Τάκης ἔφερε ν' ἀλέση βρίζα.

—Νὰ μοῦ τὴν ἀλέσης, λέγει, καλὰ καὶ γρήγορα.

—Καλὰ μπορῶ νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ, πὼς θὰ τὴν ἀλέσω. Ἀλλὰ γρήγορα, πὼς νὰ σοῦ ὑποσχεθῶ; Μήπως ξέρω, ἂν θὰ φυσήσῃ ἀέρας.

—Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο, εἶπεν ὁ Τάκης.

Τώρα ἦλθε ὁ Νικολός. "Ἐφερε τὸ σιτάρι του σὲ μιὰ χαρτοσακκούλα.

—Θέλω νὰ μοῦ τὸ ἀλέσης ψιλό. Εἶναι διαλεγμένο σπυρὶ-σπυρί. Δὲν ἔχει μέσα καθόλου μαυράδια.

—Θὰ προσπαθήσω, εἶπεν ὁ μυλωνᾶς, νὰ σ' εὐχαριστήσω.

"Ἐπειτα ἦλθαν ἄλλα παιδιὰ καὶ ἐκουβάλησαν ἀραποσίτι καὶ ἄλλα γεννήματα. Τὰ ἔφεραν μέσα σὲ κουτιὰ ἀπὸ σπίρτα, σὲ σπασμένα πιατάκια καὶ σὲ ποτηράκια. Μερικὰ ἔλεγαν στὸν μυλωνᾶ:

—"Ἄν δὲν εὐχαριστηθοῦμε, δὲν θὰ ξαναπατήσωμε στὸ μύλο σου.

Ὁ Ἀλέκος ἔφερε σιτάρι νὰ τὸ ἀλέσῃ πλιγούρι.

—Χονδρούτσικο νὰ μοῦ τὸ κάνης. Δὲν θέλω ψιλό.

—Ἐνα παιδάκι ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ κοττόπουλα. Μὰ ὁ Θάνος δὲν τοῦ ἔδωκε.

—Μοῦ τὰ ἐπνιξεν ὅλα ἡ ἄλεπου, τοῦ εἶπε. Μπῆκε στὸ κοττέτσι ἓνα βράδυ καὶ δὲν μοῦ ἄφησε κανένα.

—Καὶ ὁ σκύλλος; Δὲν τὴν ἐκυνήγησε;

—Ἦταν ἄρρωστος, εἶπεν ὁ Θάνος.

—Ἔτσι τὰ παιδιὰ μὲ τὸ παιγνίδι τοῦ μυλωνᾶ ἐπέρασαν μὲ γέλια καὶ χαρὲς ἀρκετὴ ὥρα. Ἐπειτα ἐβράδυασε καὶ καθένα ἐπῆγε σπίτι του.

109. Ὁ ἀεροπόρος.

—Ὅλο πρὸς τὸν οὐρανὸ κοιτάζει ὁ Ἀποστόλης. Τοῦ ἀρέσει νὰ βλέπῃ τ' ἀστέρια, τὸ φεγγάρι καὶ τὸν ἥλιο, ποὺ λάμπει καὶ φωτίζει ὁλόλαμπρος. Αὐτὸ τὸ παιδί θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι πουλί. Σὰν τὸ τριγόνι, σὰν τὸ περιστέρι, σὰν τὸ κοτσύφι.

—Θὰ ἤθελα νὰ πετῶ, ὅλο νὰ πετῶ, ἔλεγεν ὁ Ἀποστόλης.

—Ἐ! πῶς ἔκανε, ὅταν πρωτοεῖδεν ἀεροπλάνο! Τί χειροκροτήματα! Τί χαρούμενα ξεφωνητά!

—Κοιτᾶτε! κοιτᾶτε! πόσο γρήγορα πε-
τᾶ, ἔλεγε.

Καὶ ὅταν ἐπῆγε στὸ σπίτι του, ὅλο γιὰ
τὸ ἀεροπλάνο ἐμιλοῦσε.

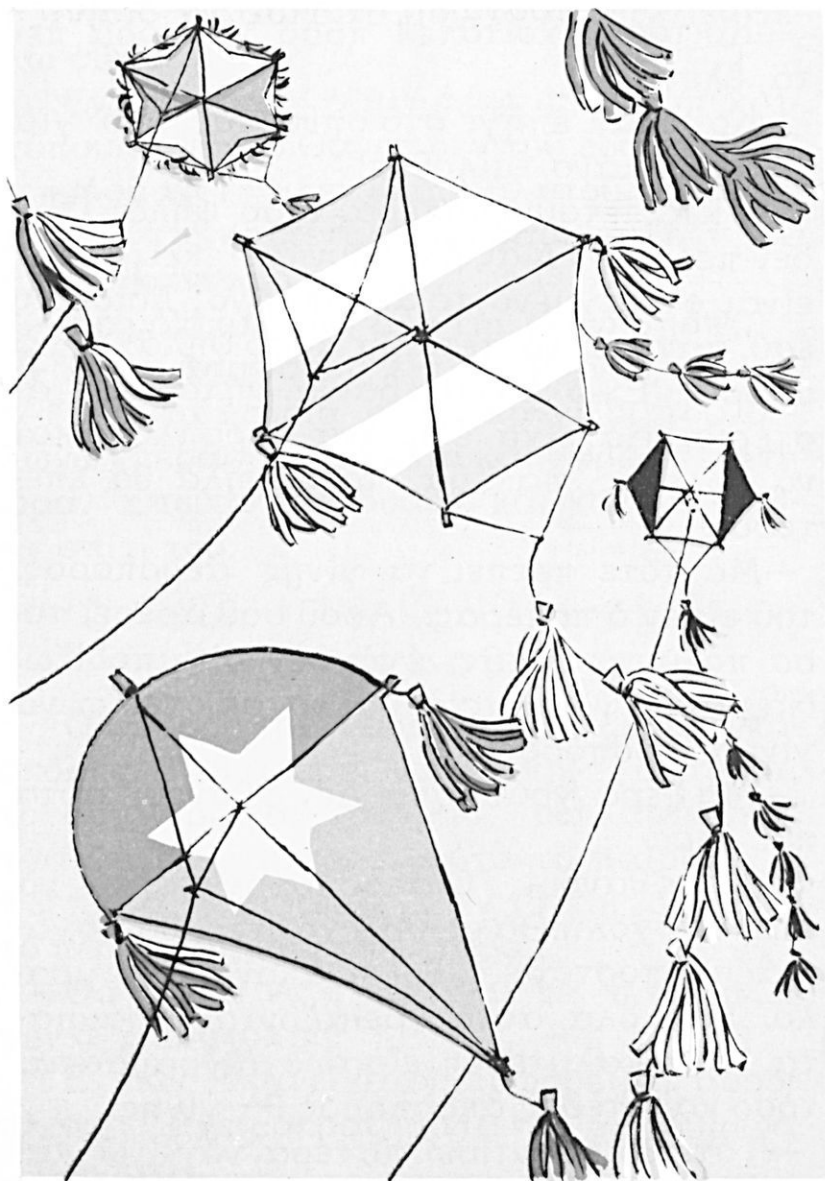
—Πῶς πετοῦν, πατέρα, τόσο ψηλά; Πῶς
δὲν πέφτουν; Μᾶς βλέπουν ἀπ' ἐκεῖ; Μὲ τί
εἶναι φτειαγμένο τὸ ἀεροπλάνο; Μπορεῖς
ἐσύ, πατέρα, νὰ πετάξης τόσο ψηλά; Ἐγὼ
μπορῶ. Ἐγὼ θὰ ἀνέβαινα ψηλὰ ὥς τ' ἀ-
στέρια. Νὰ εἶχα ἐγὼ ἓνα ἀεροπλάνο καὶ
νὰ ἔβλεπες, πατέρα, πόσο ψηλὰ θὰ ἔπε-
τοῦσα.

—Μὰ τότε πρέπει νὰ γίνης ἀεροπόρος,
τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας. Ἀφοῦ σοῦ ἀρέσει τό-
σο πολὺ νὰ πετᾶς, ἐγὼ δὲν σ' ἐμποδίζω.
Νὰ μάθης γράμματα καὶ νὰ σὲ στείλῳ νὰ
γίνης ἀεροπόρος.

—Μὰ ξέρω γράμματα. Δὲν φθάνουν αὐτὰ
ποὺ ξέρω:

—Δὲν φθάνουν. Ὁ ἀεροπόρος πρέπει νὰ
πάῃ σὲ σχολή. Θὰ μελετᾶ χάρτες, θὰ λογα-
ριάξῃ ἀποστάσεις, θέλει ἀκονισμένο μυα-
λό. Γιὰ ὅλα αὐτὰ χρειάζονται γράμμα-
τα. Ὅσο καλύτερος εἶσαι στὰ γράμματα,
τόσο καλύτερος ἀεροπόρος θὰ γίνης.

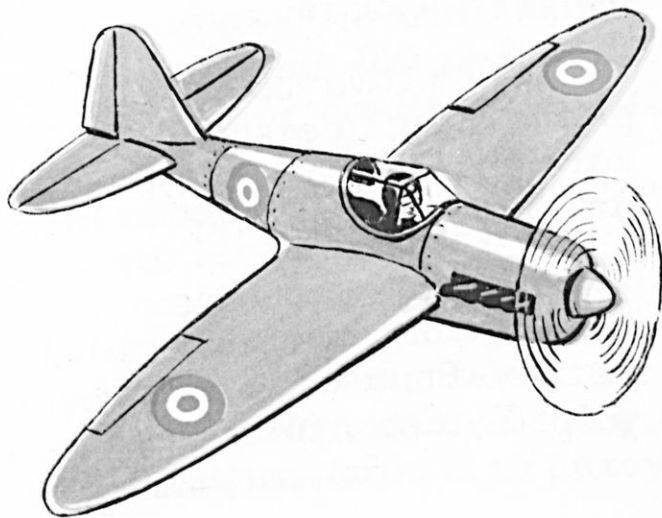
—Τότε θὰ φροντίσω, πατέρα, νὰ γίνω κα-
λὸς μαθητής.

Καὶ ὁ Ἀποστόλης ἄρχισε νὰ διαβάζη
μὲ μανία. Καὶ ὅταν ἐτελείωνε τὰ μαθήμα-
τα, δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πετᾷ χαρταε-
τούς. Ἀνέβαινε σ' ἓνα ὑψωματάκι καὶ διε-
σκέδαζε μὲ τὸ παιγνίδι αὐτό. Πολλὲς φο-
ρὲς ἐπετοῦσε καὶ μπαλόνια.

Ξέρετε τί εἶναι σήμερα ὁ Ἀποστόλης;
Ἀξιωματικὸς τῆς Ἀεροπορίας. Καὶ μάλι-
στα ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς ἀξιωματικούς
μας. Ἔλαβε μέρος στὸν πόλεμο καὶ ἐπο-
λέμησε καὶ ἔδειξε μεγάλη ἀνδρεία.

Εὐγε στὸν Ἀποστόλη, ποὺ ἔγινε τόσο
καλὸς ἀξιωματικὸς!

110. "Ὕμνος τῶν ἀεροπόρων.

Στὸν ἀέρα θὰ πετάξω
μὲ μιὰ φλόγα στὴν ψυχή,
στοὺς αἰθέρες ν' ἀγρυπνάω
στ' Ἀρχηγοῦ τὴν προσταγή.

Πάνω στὸ ἀεροπλάνο
τὴν πνοή μου τὴ στερνῇ
μὲ χαρὰ θὰ τὴν χαρίσω
στῆς Πατρίδος τὴν τιμή.

Κι ὅταν θὰ ξαναγυρίσω
μὲ τῆς Νίκης τὰ φτερὰ
καὶ τῆς Δόξας τὸ στεφάνι
ἀπὸ δάφνη καὶ σμυρτιά,

τότε θὲ νὰ τραγουδοῦνε
τῆς Ἑλλάδος τὰ παιδιά,
μὲ τὸ σύνθημα «'Αέρα»,
χαῖρ' ὦ χαῖρε, Λευτεριά.

Ἀθανάσιος Κόκκινος

111. "Όταν έγιναν οί έξετάσεις.

Οί έξετάσεις, πού τὰ παιδιὰ τὶς ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρια, ἔγιναν. Καὶ ὅσοι ἦσαν καλοὶ μαθηταὶ ἐπροβιβάσθηκαν. Μὲ τί χαρὰ ἐπῆραν τὰ ἐνδεικτικά τους καὶ ἐπῆγαν στὰ σπίτια τους!

—Κοίτα, μητέρα! Ἀριστα. Σὲ ὅλα τὰ μαθήματα ἄριστα! λέγει ἡ Θάλεια.

Ὁ Λεωνίδας ἔτρεξε στὸ παντοπωλεῖο τους. Ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ πατέρας του εἶχε μιὰ κοπιαστικὴ δουλειά. Ἐσυγύριζε μὲ τὸν ὑπάλληλό του τὴν ἀποθήκη. Ἦτο πολὺ κουρασμένος. Μὰ σὰν τοῦ ἔδειξεν ὁ Λεωνίδας τὸ ἐνδεικτικό, ἔξεκουράσθηκε.

—Ἄντε, παιδάκι μου! Βάλε τὰ δυνατά σου νὰ τελειώσης τὸ σχολεῖο, γιὰ νὰ μὲ βοηθήσης. Θὰ εἶσαι ἐδῶ τὸ δεξί μου χέρι, εἶπεν ὁ καημένος ὁ πατέρας, κοιτάζοντας τὸν γιό του μὲ χαρά.

—Καὶ τώρα, πατέρα, θὰ ἔρχωμαι νὰ σὲ βοηθῶ, πού δὲν θὰ ἔχωμε σχολεῖο, λέγει τὸ φρόνιμο παιδί. Θὰ ἔρχωμαι κάθε ἡμέρα.

Καὶ τὰ ἄλλα παιδάκια τὸ ἴδιο ἔκαναν. Ἐπῆγαν καὶ ἔδειξαν τὰ ἐνδεικτικά στοὺς δικούς τους. Ὁ Θύμιος τὸ ἔφερε στὴ γιαγιά. Ἡ καλὴ γιαγιά ἔβαλε τὰ ματογυῶλια

της καὶ τὸ ἐκοίταξε καλὰ-καλὰ. Ἐπρόσεξε καὶ τοὺς βαθμούς, μὰ πιὸ πολὺ ἐπρόσεξε κάτι ἄλλο. Ἐπρόσεξε καὶ τὴν διαγωγὴ, ποὺ εἶχε σ' αὐτὸ ὁ ἔγγονός της. Ὡς καὶ τὰ μάτια της ἐγέλασαν, ὅταν εἶδε, πῶς ὁ Θύμιος εἶχε διαγωγὴ κοσμιωτάτη.

Δὲν ἦταν σὰν τὸν Βρασίδα, ὁ Θύμιος. Ἐκεῖνος ἦταν ἓνα γειτονόπουλο, ἔξυπνο στὰ γράμματα, μὰ τί τὰ θέλετε! Στὰ φερσίματά του ἦταν τὸ χειρότερο παιδί τῆς γειτονιάς. Τὸν ἔβλεπες ὅλοένα μὲ τίς πέτρες στὸ χέρι. Ἐσκαρφάλωνε στοὺς φράκτες, ἐκτυποῦσε τὰ σκυλλιά, ἔκανε ἓνα σωρὸ ἀταξίες. Τώρα, ποὺ θὰ εἶχαν διακοπές, ἀλλοίμονο τί θὰ ἐτραβοῦσεν ἡ γειτονιά ἀπὸ τὸν Βρασίδα. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶχε στὸ νοῦ της ἡ γιαγιά καὶ γι' αὐτὸ ἐκοίταξε τὸ ἐνδεικτικὸ τοῦ ἔγγονοῦ της τί διαγωγὴ εἶχε.

Ὁ καημένος ὁ Θύμιος ἐκάθησε μερικὲς ἡμέρες καὶ ξεκουράσθηκε κι ἔπειτα κάθε ἡμέρα ἐπήγαινε στὸ παντοπωλεῖο. Ἐκεῖ κοντὰ στὸν πατερούλη του πόσα πράγματα δὲν ἐμάθαινε!

Ἔμαθε τὰ δράμια: Ποιὰ ἦταν ἡ ὁκά, ἡ μισὴ ὁκά, τὸ ἐκατοστάρι, τὸ πενηντάρι. Ἔμαθε νὰ κολλᾷ χαρτοσακκοῦλες. Ἔμαθε τίς τιμὲς τῆς ζαχάρεως, τοῦ ρυζιοῦ, τοῦ

λαδιοῦ, τοῦ τυριοῦ καὶ ἄλλων πραγμάτων.

Σὰν τὸ Θύμιο καὶ ἄλλοι μαθηταὶ ἐπήγαιναν καὶ ἐβοηθοῦσαν τοὺς γονεῖς τους. Ἄλλοι πάλι ἐπήγαν σὲ διάφορες ἐξοχές. Ἄλλοι στὴ μαθητικὴ κατασκήνωσι. Ἦσαν ὅμως καὶ μερικοί, σὰν τὸν Βρασίδα, ποὺ ἐγύριζαν ἐδῶ κι ἐκεῖ στοὺς δρόμους.

112. Τὰ παιδιὰ στὴν κατασκήνωσι.

Ἡ κατασκήνωσι ἦτο σὲ μιὰ πλαγιά τοῦ βουνοῦ. Ἦτο γεμάτη δένδρα. Τὰ παιδιὰ ἐπήγαν ἐκεῖ μὲ φορτηγὰ αὐτοκίνητα. Τί μέρος θαυμάσιο! Δὲν ἐχόρταινες νὰ τὸ βλέπης. Σκηνὲς ἐδῶ, σκηνὲς ἐκεῖ, παντοῦ σκηνὲς. Ἄλλες μεγάλες, ἄλλες μικρές. Ὅσα παιδιὰ ἐπήγαιναν γιὰ πρώτη φορά, ἔτριβαν τὰ μάτια τους. Ἀλλοιῶς ἐφαντάζονταν τὴν κατασκήνωσι καὶ ἄλλοιῶς τὴν εὔρισκαν.

Ἀντὶ ἐρημιά, ἔβλεπαν μιὰ μικρὴ ὁμορφὴ παιδούπολι. Εἶχε τὴν ἐκκλησούλα της, τὴν πλατεῖα, τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἐστιατόρια, τὶς βρύσες. Εἶχε καὶ φῶς ἡλεκτρικό. Τὰ εἶχεν ὅλα. Ὡς καὶ ἀναρρωτήριο εἶχεν ἐκείνη ἡ κατασκήνωσις. Μὰ τί ἐχρειαζόταν τὸ ἀναρρωτήριο; Πῶς θὰ ἦταν δυνατόν ν' ἀρ-

ρωστήση παιδί μέσα σ' εκείνο τὸ μέρος, πού ἦταν ὅλο ὑγεία καὶ ὅλο πεῦκα, πού ἐ-
μύριζε θυμάρια, μέντα καὶ ρίγανη;

Ὁ ἀρχηγὸς ἐδέχθηκε τὰ παιδιά μὲ χα-
ρά. "Ἐπειτα τοὺς ἔδειξε τὶς σκηνές, πού θὰ
ἔμεναν, καὶ τὸ κρεβάτι, πού θὰ ἐκοιμόταν
τὸ καθένα. "Ἄλλοι βαθμοφόροι τοὺς ἔδει-
ξαν ποῦ θὰ κρεμοῦν τὶς πετσέτες, ὅταν θὰ
νίβωνται, καὶ ποῦ θὰ βάζουν ἓνα - ἓνα τὰ
πράγματά τους.

"Ὑστερα τὰ παιδιά ἐγύρισαν καὶ ἐκοίτα-
ζαν τὰ γύρο μέρη. Τί μεγάλα πεῦκα! Τί
λεῦκες φουντωτές! Τί βελανιδιές! Καὶ γύ-
ρο - γύρο ἐβοσκοῦσαν κοπάδια.

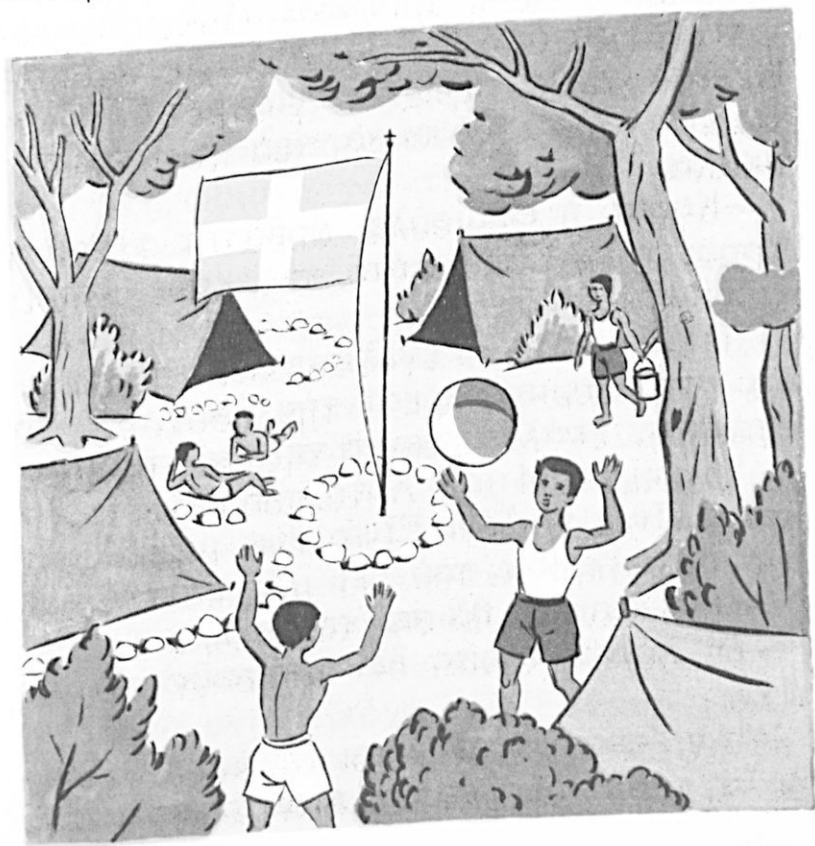
— Ἐγώ, Παντελῇ, ὅλο ἐδῶ σὲ τοῦτο τὸ
πεῦκο θὰ ἔρχωμαι νὰ κάθωμαι. Ἀπ' ἐδῶ
φαίνονται βουνὰ καὶ κάμποι, εἶπεν ὁ Δημη-
τράκης.

— Ἀπὸ πιὸ ἐπάνω φαίνεται καὶ ἡ θάλασ-
σα, παρετήρησεν ἓνα ἄλλο παιδί, ὁ Νίκος.

Κάτι μικροὶ ἄρχισαν νὰ μαζεῦουν κου-
κουνάρια. Ἐνας ἄλλος μεγαλύτερος κατα-
σκηνωτής, ὁ Θεοφάνης, ἐκοίταζε κάτι που-
λάκια. Ἦσαν ὁλόμαυρα καὶ εἶχαν τὴν μύτη
καὶ τὰ πόδια τοὺς κίτρινα. Δὲν ἤξερε τί
πουλιὰ ἦσαν.

— Εἶναι κοτσύφια, τοῦ εἶπεν ὁ ὁμαδάρ-

ξης. Τρώγουν τις κάμπιες, πού είναι ἐπάνω
στὰ πεῦκα. Βλέπετε κάτι ἰσασκουῖλες, πού
κρέμονται ἀπ' τις κορφές; "Ε! αὐτὲς εἶναι
γεμᾶτες ἀπὸ ἀμέτρητες κάμπιες, πού κα-
ταστρέφουν τὰ πεῦκα. Τὰ κοτσύφια καὶ τ'
ἄλλα πουλιὰ τις κυνηγοῦν. "Αν δὲν ἦσαν
καὶ τὰ πουλιά, τὰ πεῦκά μας καὶ τ' ἄλλα
δένδρα θὰ ἐπάθαιναν μεγαλύτερο κακό.

113. Τὸ τριζόνι.

Λίγο πιὸ πέρα ἀπ' τὶς σκηνές τῶν ἀγοριῶν, ἦταν οἱ σκηνές τῶν κοριτσιῶν. Μιὰ νύκτα, ἐκεῖ, σὲ μιὰ σκηνή, ἡ Θυμιούλα καὶ ἡ Φροσύνη δὲν ἔκλεισαν μάτι. "Ὅλο ἐσιγομιλοῦσαν.

— Γιατί, κορίτσια, δὲν κοιμᾶσθε; Τί ἔχετε; Μήπως εἰσθε ἄρρωστα; Μήπως κρυώνετε, νὰ σᾶς δώσωμε καὶ ἄλλο σκέπασμα; Θέλετε νὰ φωνάξωμε τὸ γιατρό; Τί θέλετε; εἶπεν ἡ Διευθύνουσα, ποὺ ἦταν καὶ δασκάλα.

— Κυρία, ἡ Θυμιούλα φοβᾶται, εἶπεν ἡ Φροσύνη. Ἀκούει αὐτό, ποὺ κάνει τριρί-τριρί, καὶ φοβᾶται.

Ἡ Διευθύνουσα ἐγέλασε καὶ ἐπῆγε κοντὰ στὴ Θυμιούλα καὶ τὴν ἡσύχασε. Τὸ πρωτὶ τὴν ἐκάλεσε κοντά της καὶ τῆς εἶπε: — "Ἀκου, παιδί μου. Αὐτό, ποὺ κάνει τριρί-τριρί, εἶναι τριζόνι. Εἶναι ἓνα μικρὸ ζωῦ-φιο, σὰν ἀκρίδα, ποὺ δὲν μᾶς κάνει κακό. "Ἀν ἰδῶ κανένα, θὰ σοῦ τὸ δείξω.

— Οἱ λύκοι, κυρία, δὲν μποροῦν νὰ μᾶς φᾶνε;

— "Ἀν ἔτρωγαν οἱ λύκοι τὸν κόσμον, Θυμιούλα, τόσο εὐκόλα ὅσο φαντάζεσαι, τότε

δέν θὰ ἔμενε κανέναν ζωντανός. Ἀμέτρητοι ἄνθρωποι κοιμοῦνται καὶ ἐργάζονται ἔξω στ' ἀμπέλια καὶ στὰ χωράφια καὶ δέν παθαίνουν τίποτε ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ Θυμιούλα λίγο-λίγο ξεθάρρεψε καὶ δέν ἐφοβόταν πιά.

Ἡ Οὐρανία μὲ τὴν Χρύσω εἶχαν πάλι ἄλλες παραξενιές. Στὸ σπίτι τους δέν ἔτρωγαν ὠρισμένα φαγητά. Ἐδῶ ὅμως στὴν κατασκήνωσι ἐσυνήθισαν κι ἔτρωγαν ἀπ' ὅλα. Τέτοιες παραξενιές δέν περνᾶνε ἐδῶ. Δέν μπορεῖ ἡ κατασκήνωσις νὰ μαγειρεύῃ ξεχωριστὰ γιὰ τὴν Οὐρανία καὶ γιὰ τὴν Χρύσω.

Ὅσο οἱ ἡμέρες ἐπερνοῦσαν, τόσο τὰ παιδιὰ ἐσυνήθιζαν τὴν ζωὴ τῆς κατασκηνώσεως. Τί ὠραία ἦταν νὰ τὰ βλέπῃς τὸ πρῶτὸ νὰ ξυπνοῦν ὅλα μαζί σὰν στρατιωτάκια καὶ νὰ νίβωνται στὶς βρυσσοῦλες! Ἡ νὰ τὰ βλέπῃς ὅταν ἐπαιζαν ἢ τραγουδοῦσαν ἢ ἄκουγαν τὸ ραδιόφωνο!

Κάθε Κυριακὴ ἐπήγαινε ὁ παπᾶς κι ἐδιάβαζε τὴν θεία λειτουργία. Καὶ τότε ὅλα τὰ παιδάκια μὲ τὸν ἀρχηγό τους μαζί μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἑσταυρωμένου παρακολουθοῦσαν μ' εὐλάβεια καὶ σεβασμὸ τὴν θεία λειτουργία.

Πόσο ωραία πάλι ἦταν νὰ βλέπης κάτι παιδάκια μὲ τενεκεδάκια γεμᾶτα νερὸ νὰ φέρνουν καὶ νὰ ποτίζουν τοὺς φίλους τους, τὰ μικρὰ δενδράκια!

—“Αχ! τὰ καημένα! τί θὰ γίνουν, ὅταν φύγωμε; Ποιὸς θὰ τοὺς ρίχνῃ νεράκι, γιὰ νὰ μὴ ξεραθοῦν; ἔλεγαν τὰ παιδάκια με ταξὺ τους.

114. "Όταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες.

Κάποια ἡμέρα, ὁ ἀρχηγὸς ἐκάλεσε τὰ παιδιά καὶ τοὺς εἶπε:

—Παιδιά! νὰ ἀρχίσετε νὰ ἐτοιμάζεσθε. Μεθαύριο θὰ φύγετε.

—Θὰ φύγωμε; Μὰ γιατί, κύριε, τόσο ἔνωρίς; Ἀκόμα δὲν ἦλθαμε! Δὲν μπορούμε νὰ μείνωμε ἀκόμα λίγες ἡμέρες; ἄρχισαν νὰ παρακαλοῦν τὰ παιδιά.

Αὐτὸ ὅμως, ποὺ ἐζητοῦσαν, ἦταν ἀδύνατο. Εἶχαν μείνει σχεδὸν ἓνα μῆνα. Καὶ τώρα εἶχαν σειρὰ ἄλλα παιδιά, γιὰ νὰ ἔλθουν στὴν κατασκήνωσι.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅλα συνεννοήθηκαν νὰ κάμουν μιὰ ἐορτή. Δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν στὰ βουβὰ ἀπὸ τὴν κατασκήνωσι. Νὰ μὴν ἀποχαιρετήσουν τὰ δένδρα, ποὺ τοὺς

ἐφιλοξενησαν, τὰ πουλάκια, πού τοὺς ἐτραγούδησαν, τὶς βρυσοῦλες, πού τοὺς ἔδιναν νεράκι καθαρό.

Ἡ Ἰσμήνη καὶ μερικὰ ἀγόρια ἐπῆραν ἀπὸ ἓνα ξύλο καὶ ἦλθαν καὶ ἐστύλωσαν τὰ μικρὰ δενδράκια, πού ἐπότιζαν. Ἐπειτα ἔδεσαν στὸ κορμάκι τοὺς μιὰ μικρὴ πινακίδα, πού ἔγραφε: Ἀντώνης, Λάκης. Κατόπιν τοὺς ἔρριξαν γιὰ τελευταία φορὰ ἀπὸ ἓνα τενεκεδάκι νερό.

Μερικὰ παιδάκια ἐμάζεψαν κουκουνάρια γιὰ ἀνάμνησι. Ἄλλα ἐμάζεψαν ρίγανη. Ἄλλα κάτι ρίζες περίεργες. Ἦθελαν κάτι νὰ ἔχουν ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Τὴν ἑορτὴ τὴν ἔκαμαν τὰ μεγάλα παιδιὰ στὴ μεγάλη πλατεῖα. Σ' αὐτὴν ἐκάλεσαν τὸν ἀρχηγό τοὺς καὶ ὅλους τοὺς βαθμοφόρους.

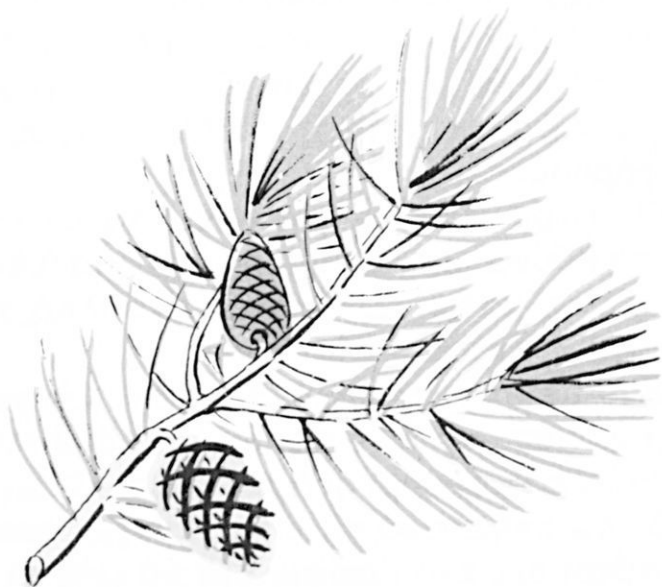
Ὅσα τραγούδια ἤξεραν γιὰ τὰ δένδρα, γιὰ τὰ βουνά, γιὰ τὰ πουλάκια, γιὰ τὴν ἐξοχή, τὰ εἶπαν ὅλα. Εἶπαν καὶ πολλὰ ποιήματα.

Ἐνα μεγάλο παιδί, ὁ Ἀνέστης, εἶπεν ὡραῖα λόγια γιὰ τὸν ἀρχηγό καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους βαθμοφόρους. Καὶ ἔκαμε πολὺ καλά ὁ Ἀνέστης, πού τὰ εἶπε. Γιατὶ πόσο ὅλοι αὐτοὶ δὲν ἐκοπίασαν, γιὰ νὰ μὴν λείψῃ

ἀπ' τὰ παιδιὰ τίποτε! Ἀκόμα καὶ τὶς νύκτες ἐγύριζαν ἀπὸ κρεβάτι σὲ κρεβάτι. Τὰ παρακολουθοῦσαν μήπως ξεσκεπασθοῦν, γιὰ νὰ τὰ σκεπάσουν.

Ἔπειτα ὁ ἀρχηγός, συγκινημένος, τὰ εὐχαρίστησε γιὰ τὰ καλὰ τους αἰσθήματα.

Κατόπιν ὅλα τὰ παιδάκια ἐπροσκύνησαν στὸ βωμὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἑσταυρωμένου. Δὲν ἤξεραν τὸ πρῶτ' τί ὥρα θὰ ἐξεκινοῦσαν. Καὶ στὸ τέλος τῆς ἐορτῆς ὁ Σταμάτης, κρατῶντας τὴν σημαία, εἶπε μὲ ὠραία δυνατὴ φωνὴ ἓνα πατριωτικὸ ποίημα:

115. Πατρίδα μου Ἑλλάδα.

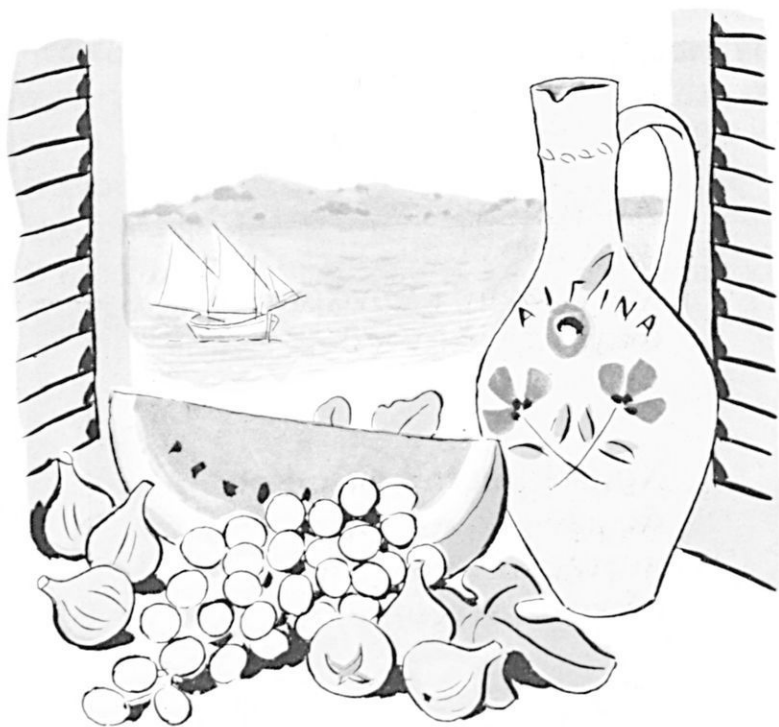
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
γλυκειά μου πατρίδα,
σὰν ἐσένα δὲν εἶδα
πατρίδα καμμιά.

Αἰώνια ἡ δόξα
μαζί σου βαδίζει
καὶ δάφνης κλωνάρια
σκορπίζει παντοῦ.

Χριστέ μου, τὸ Φῶς Σου
ᾶς μένη κοντά της,
πιστὸς παραστάτης
σὲ κάθε στιγμή.

Αἰώνια ν' ἀπλώνης,
Πατρίδα μου Ἑλλάδα,
τῆς Δόξας τὴ δάδα
σὲ ὅλη τὴ γῇ!

Φίλιππος Κριτέλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γιατί προσεύχομαι (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	σελ. 5
2. Μὲ τὴν μητέρα στὸ σχολεῖο	» 6
3. Κάτι ποὺ ἔγινε μὲ μικρὰ παιδάκια	» 9
4. Φροντίδες γιὰ τοὺς μικροὺς	» 12
5. Μὲ τὸν πατέρα στὸ βιβλιοπωλεῖο	» 14
6. Τί μ' ἀρέσει (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	» 17
7. Τὸ καινούργιο βιβλίο	» 18
8. Χαρὲς καὶ γέλια	» 20
9. Τὸ σχολεῖο λάμπει κατακάθαρο	» 23
10. Ζημιὲς στὸ σχολεῖο	» 24
11. Ἐμαύρισε στὴν ἐξοχή	» 26
12. Ὁ Νίκος καὶ τὸ γαϊδουράκι	» 28
13. Τί εἶδεν ὁ Πάρις στὰ χωράφια	» 30
14. Ὁ Ἀνδρέας καὶ ἡ θάλασσα	» 32
15. Τὰ παιδιὰ τῶν ψαράδων	» 33
16. Ὁ ψαρᾶς (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 35
17. Ἡ Φωτούλα καὶ ὁ τζιτζίκας	» 36
18. Ἕνα καθαρὸ παιδάκι	» 38
19. Ὁ ἀκάθαρτος Ἀλέκος	» 40
20. Γιατί ὁ Ἀντωνάκης ἔγινεν ἄτακτος	» 41
21. Τὸ παράπονο τοῦ Γιωργάκη	» 43
22. Μὲ τὴν γιαγιά στὴν αὐλὴ	» 45
23. Ὁ πετεινὸς (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	» 47
24. Ὁ Ἀσπρούλης	» 48
25. Τὸ κατσικάκι (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 50
26. Ἕνας ἀκόμα φίλος τοῦ Γιωργάκη	» 51
27. Τὸ σκυλλί (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	» 53
28. Ἕνας μικρὸς, ποὺ δὲν φοβᾶται	» 54
29. Παιδικὴ ἀφοβία (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνού	» 56

30.	Τὰ χελιδόνια φεύγουν	σελ. 57
31.	Βοήθεια! Έκουρασθήκαμε!	» 59
32.	Στὸ πλοῖο τοῦ καπετὰν Νικόλα	» 61
33.	Φύγανε τὰ χελιδόνια (ποίημα) Μέλισσας	» 63
	Αἶνιγμα (τὸ χελιδόνι)	» 63
	ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ (ποίημα) Στ. Μπολέτση	» 65
34.	Στὸ περιβόλι τοῦ θείου	» 65
35.	Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 68
36.	Στὸ ἀμπέλι	» 69
37.	Τὸ φθινόπωρο (ποίημα) Γεωργίου Δροσίνη	» 71
38.	Ἡ βροχούλα	» 72
39.	Ψιχαλίζει (ποίημα) Ἰωσήφ Κυπριανοῦ	» 73
40.	Τὸ ὄργωμα	» 74
41.	Τὸ ἀλέτρι (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 77
42.	Ἐορτάζει ἡ Σημαία μας	» 78
	Ἡ Σημαία (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 79
43.	Ὁ σιδηρουργὸς	» 80
44.	Ὁ σιδεράς (ποίημα) Τέλλου Ἄγρα	» 83
45.	Ὁ Γρηγόρης ὁ ξυλουργὸς	» 84
46.	Ὁ μπάρμπα - Σταμάτης	» 86
47.	Ὁ τρύγος	» 89
48.	28η Ὀκτωβρίου	» 91
49.	Τί εἶναι ἡ Πατρίδα μας (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 94
50.	Στὸν ἐλαιώνα	» 95
51.	Ὅταν ἀρχίσει τὸ μάζεμα	» 97
52.	Ἡ ἐλιά (ποίημα) Κωστή Παλαμά	» 99
53.	Ὁ καστανᾶς	» 100
54.	Τρία γατάκια	» 103
55.	Τὰ ζῶα (ποίημα) Ἰωάννου Πολέμη	» 105
	ΧΕΙΜΩΝΑΣ (ποίημα) Ἑλένης Καρατᾶ	» 107
56.	Ἐτοιμασίες γιὰ τὸν χειμῶνα	» 107
57.	Μία ἀκατάστατη οἰκογένεια	» 109
58.	Ὁ Μιχαλάκης καὶ τὸ τετράδιο	» 110
59.	Ὁ πατέρας τοῦ Φάνη	» 112
60.	Ἐρχεται ὁ πατέρας (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 114
61.	Ἡ μητέρα	» 115
62.	Ἡ μητέρα (ποίημα) Γεωργίου Βιζυηνοῦ	» 117
63.	Ὁ χειμῶνας	» 118
64.	Ὁ χειμῶνας (ποίημα) Λάκη Παπαδήμα	» 120
65.	Ὁ ξενιτεμένος πατέρας	» 121

66.	Τὰ Χριστούγεννα τοῦ γέρο-Μάνθου	σελ. 123
67.	Τὸ σπήλαιον καὶ ἡ φάτινη	» 125
68.	Χριστούγεννα (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	» 127
69.	Ἡ παραμονὴ τῆς Πρωτοχρονιάς	» 128
70.	Ὁ καινούργιος χρόνος	» 130
71.	Πρωτοχρονιά (ποίημα) Ἀθανασίου Κοκκίνου	» 131
72.	Ἡ κυρά-Καλὴ καὶ οἱ μῆνες	» 132
73.	Ἡ κυρά-Κακὴ καὶ οἱ μῆνες	» 134
74.	Γιὰ τὴ φωτιά	» 135
75.	Κόκκορας, ἄλεπού καὶ σκύλλος	» 138
76.	Οἱ Ἀποκριεῖς	» 140
	ΑΝΟΙΞΙΣ (ποίημα) Στ. Μπολέτση	» 143
77.	Τὰ χελιδόνια ἤλθαν	» 143
78.	Μιλοῦν γιὰ τὰ χελιδόνια	» 145
79.	Ἡ χελιδόνα (ποίημα Δημοτικό)	» 148
80.	Ἡ 25ῃ Μαρτίου	» 149
81.	Ἡ ἐξοχὴ (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	» 153
82.	Ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα	» 154
83.	Ὁ! Ἐπιτάφιος	» 156
84.	Ἡ Ἀνάστασις	» 159
85.	Ἡ Πασχαλιά (ποίημα)	» 162
86.	Μιά ἐκδρομὴ τὴν Πρωτομαγιά	» 163
87.	Ὁ Μάϊος (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	» 165
88.	Στὸ περιβόλι τοῦ Λεωνῆ	» 166
89.	Τὸ τριαντάφυλλο (ποίημα) κατὰ μετάφρασιν Ἀγγ. Βλάχου	» 168
90.	Τὰ παιδιὰ βλέπουν τὸ χωριό τους	» 169
91.	Τὸ δάσος τῆς Παναγίτσας	» 171
92.	Τὸ ἐκκλησάκι (ποίημα) Ἀγγέλου Βλάχου	» 173
93.	Τὸ τραγούδι τοῦ βουνοῦ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	» 174
94.	Τὸ κοπάδι	» 175
95.	Οἱ λύκοι εἶναι πονηροὶ	» 177
96.	Ὁ καημένος (ποίημα) Ζαχαρία Παπαντωνίου	» 180
97.	Κτίσται καὶ μηχανικοὶ	» 181
98.	Τὸ δενδροφύτευμα	» 183
99.	*Ἐνα κοριτσάκι μὲ καλοὺς τρόπους	» 185
100.	Παιγνίδια μὲ τὸ νερό	» 188
101.	Ὁ βαρκάρης	» 189
102.	Ὁ Σταυράκης μὲ τὶς πετρίτσες	» 191
103.	Τὸ μαγικὸ καράβι	» 192
104.	Τραγούδι θαλασσινὸ (ποίημα) Στέλιου Σπεράντσα	» 194
105.	Τὰ χηνόπουλα	» 195
106.	Οἱ χῆνες (ποίημα) Ἀλεξάνδρου Πάλλη	» 197

107. Ὁ ἀνεμόμυλος	» 198
108. Τὸ παιγνίδι τοῦ μύλωνᾶ	» 201
109. Ὁ ἀεροπόρος	» 202
110. Ὕμνος τῶν ἀεροπόρων (ποίημα) Ἀθανασίου Κοκκίνου	» 206
111. Ὅταν ἔγιναν οἱ ἐξετάσεις	» 207
112. Τὰ παιδιά στὴν κατασκήνωσι	» 209
113. Τὸ τριζόνι	» 212
114. Ὅταν ἐπέρασαν οἱ ἡμέρες	» 214
115. Πατρίδα μου Ἑλλάδα (ποίημα) Φιλίππου Κριτέλη	» 217
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	» 219

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΙΣ Γ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ

Ἑπιμελήτης ἐκδόσεως ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΥΔΗΣ (ἀπ. Δ. Σ., ΟΕ Σ Β 819/13-3-59)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἑφ. Κυβ. 1946, Α 108).

002055553

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ Β', ΣΕΙΡΑ Α', 1959 (VII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 100.000 — ΣΥΜΒΑΣΙΣ 944)21-3-59

Ἐκτύπωσης & Βιβλιοδεσίας: « ΠΡΩΤΑ » Α. Ε.

